ВІСТІ
КОМБАТАНТА

4

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2007

Nadia Kostruba Estates Inc.

Заснувавши Фундацію в імені і у світлу пам'ять своєї коханої дружини Наді, я втілив в життя ідеали допомоги, якими ми керувались впродовж всього нашого щасливого подружнього життя.

Це підтримка і сприяння розвитку і діяльності
- української Церкви,
- суспільно-громадських і політичних організацій в Канаді і Україні,
- української молоді і студентства,
- видавничої діяльності УДО та СУМу,
- спонсорування важливих національно патріотичних проектів та проведення різноманітних акцій для процвітання України та добра українців у світі.

Евген Коструба
Президент Фундації

ВІСТІ
КОМБАТАНТА
Рік 2007 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 4 (252)

ЗМІСТ

ст.

Закінчення на ст. 136

ВІСТІ КОМБАТАНТА

4

2007

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА, Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Гудзій Василь
вул. О. Мишуги 9, кв. 10
79034 Львів
Україна
тел. (322) 70-00-36

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by

Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136

Коментарі

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ
Київ

ТАНЦІ НА КРИХКОМУ ЛЬОДУ

Отже знову все спочатку: перетягування фракціями каната на себе, інтриґи коаліціяди, намагання підкупу депутатів, шантаж, шантаж і шантаж та ще розмахування мовною картою–мовляв і в Сєвєродонецьку знову зберуться депутати Партії реґіонів усіх рівнів, які знову ставитимуть на порядок денний питання другої державної мови–російської, звичайно, та ще хто зна які антидержавницькі ініціятиви.

І все це, ясна річ, і промовисто, і симптоматично. Мало хто в Україні не розуміє: якщо спалахують погрози мовного питання, то це значить, що методами такого політичного мовознавства реґіонали здійснюють тиск і шантаж на помаранчевих та Президента Ющенка з метою видушити з них поступливість у розподілі місць на владному олімпі. Це вже неодноразово було: не хочете поступитися–заблокуємо вам усі ваші ініціятиви, перекреслимо всі ваші ідеї. Одне слово, хай буде ніяк, аніж мало бути по-вашому. Одне слово, війна, а на війні відомо як–як на війні.

Дехто може сказати: це–цілком нормально і для держави корисно, бо сильна опозиція робить сильною партію влади. Як у ставку, де щуки тримають у добрій формі карасів, не даючи їм дрімати. Але так може бути хіба що в усіх розуміннях повноцінній державі. Україна ж ще й нині до таких не належить. Україна ще має багато чого подолати на складному шляху державного будівництва для того, щоб боротьба партій у ній не носила деструктивного характеру й не завдавала такої руйнівної роботи, якої вона завдає їй сьогодні. Ще раз нагадаю.

Помаранчеві довго дискутували поміж себе, оглядалися на Президента, аж доки зважилися назвати свою кандидатуру на пост спікера. І то вже після майже остаточного погодження їм під тиском об'єктивних та суб'єктивних причин (здається, під тиском Президента) довелося переорієнтуватися з Кириленка на Яценюка. Реґіонали буцімто попервах підігравали Яценюковій кандидатурі, але далі різко заявили: жодної кандидатури помаранчевих вони не підтримають, у жодних голосуваннях участи не братимуть. Про комуністів–і говорити зайве. Якби можна було запалити Україну, щоб вона згоріла дотла, то вони б це зробили без вагання

(попередньо вивезши свої родини та свої капітали). А Блок Литвина–як те телятко, що двох маток ссе,–обачно заявив: щоразу орієнтуватиметься по ситуації. Голосуватиме тоді, коли йому вигідно буде голосувати, а не голосуватиме–відповідно ...

Складність усієї цієї ситуації в тому, що здається кожен із чотирьох сил–регіонали, БЮТ, НУ-НС та Блок Литвина–мають свої резони. У кого більші, у кого менші, але усі їх треба брати до уваги, прагнучи сконсолідувати наскільки це можливо розбурхане українське суспільство і намагаючись примирити Захід і Схід України. Саме те, що є постійним головним болем і хронічною тривогою Президента Віктора Ющенка.

Так, не можна зневажити вибір електорату і зрадити (як це вже було) майданні ідеали та помаранчеві симпатії виборців. Але водночас не можна і заохочувати оте неймовірне протистояння двох частин України, яке хронічно наростає в Україні. Саме життя диктує необхідність третього шляху, а третього шляху не видно. Третій шлях Віктору Ющенку не підкажуть ні Юля Тимошенко, ні Юрій Луценко, ні В'ячеслав Кириленко, ні Віктор Янукович. Третій шлях. який може підказати Володимир Литвин, здається буде вигідним не так для України, як для самого Володимира Литвина і його невеликої „команди", яка виношує амбіції про золоту акцію в цьому складі парляменту. Литвин, цілком природно, прагне використати ситуацію, що склалася у Верховній Раді, навіть не на 100, а на 1000 відсотків. Ледве пройшовши в парляменті, аутсайдер хоче стати його лідером. І, як це не дивно звучить, Литвин зі своїми двадцятьма голосами навіть опинився близько до мети–у таборі помаранчевих не раз лунали ідеї зацікавити Литвина постом або спікера, або віце-спікера за умов прилучення його сили до коаліції.

Те, що реальне і зрозуміле на сьогодні легко може стати

Радісних Свят Різдва Христового

та щасливого Нового Року

Всеукраїнському Об'єднанню Ветеранів,
Спілці офіцерів України,
всім українським патріотичним ветеранським організаціям, Крайовим і Станичним Управам
та Членам Братства кол. Вояків
1-ої Української Дивізії УНА

бажає

ГОЛОВНА УПРАВА БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ

Михайло Цяпа, який передплачує „Вісті Комбатанта" і одержує їх оправленими річниками, реґулярно щороку пересилає 100 долярів США. По обтягненню 35 долярів за передплату і 25 за оправу, з лишніх 40 долярів кол. адміністратор „ВК" пок. М. Б. Бігус використовував на частинну оплату за оправу чотирьох річників висиланих на Україну. Цього року побратим Михайло Цяпа прислав 200 долярів США, за що йому дякуємо.

Зростаючі поштові оплати побільшують дефіцит видавництва „ВК" і лише фінансова допомога читачів дасть змогу продовжувати появу журналу, який став популярним не тільки в Україні, але і в краях де живуть українці, як: Італія, Еспанія, Польща, Казахстан, а навіть Росія. Подяка побратимові Михайлові і надіємося, що його приклад жертвенности побільшить ряди добродіїв журналу.

Просимо наших передплатників збільшити свої пожертви на пресфонд журналу!

Це число журналу виходить коштом Станиці Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА–Торонто.

Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
В-во „Вісті комбатанта"

нереальним і незрозумілим завтра. Мінімальна перевага помаранчевих у парляменті легко може розтанути. Ті кілька голосів, які дозволяють помаранчевим проводити в парляменті свої ідеї, можуть зникнути. Когось реґіонали перекуплять (дуже популярний у нас сюжет!). Хтось саботує котресь голосування. Хтось рідко відвідуватиме пленарні засідання. Одне слово, вся ця ситуація дуже нагадує танці на крихкому льоду. Кожної миті є небезпека того, що лід не витримає–танцюристи провляться в крижану купіль і в такий спосіб ретельно спланований зрежисерований спектакль із логічним розвитком сюжету може бути зірваний. І така невдача стає не тільки невдачею самих учасників спектаклю, а й тих, хто стоїть над ними,–передовсім Президента Віктора Ющенка.

Як відомо, у світовій політичній практиці перевага в один чи два голоси котроїсь політичної сили могла зберігатися роками, але Україна–це поки що лиш Україна, де можна чекати найнесподіваніших кульбітів. Досить бодай згадати, як у попередньому парляменті Олександер Мороз зі всім своїм соціялістичним воїнством легко зрадив помаранчеву коаліцію, без будь-яких вагань перейшовши на бік тих, кого ще вчора гнівно таврував, звинувачуючи в найсерйозніших гріхах. Це дуже український сюжет–злитися в любовному екстазі зі своїм–учора безнадійно осоружним–моральним антиподом. В Україні ні політичні партії, ні політики не надто перейняті клопотами про свою політичну цноту і про те, що можуть подумати про них їхні прибічники та симпатики. Словом, „маємо те, що маємо".

Чи ж треба казати, що за всіх таких ситуацій найнекомфортніше почуватиметься саме він, Президент. Адже пропрезидентська коаліція–це його засіб впливу на прийняття певних рішень, а також на суспільство. І, якщо вже Президент зважився на відкрито афішовану підтримку ним певних сил, то це свідчить, що Президент, як мовиться, пішов ва-банк. Тут або виграв, або програв. І саме сьогодні значною мірою вирішується доля наступних президентських виборів. Якщо Віктор Ющенко зі своєю силою вистоїть у парляменті, то це значною мірою збільшує його шанси здобути перемогу на тих перегонах. Якщо ж помаранчева коаліція виявиться недовговічною, то й політичні шанси Президента стають доволі проблематичними. До того ж за умов збереження коаліції цілком природно постає необхідність поширити привабливість помаранчевих настроїв та кольорів і на Південь та Схід України, де вони не можуть похвалитися особливою популярністю.

Голосування в парляменті за посаду його голови, що увінчалося

обранням президентського улюбленця Арсенія Яценюка, свідчить про:

а) беззаперечне зміцнення позицій Президента і демонструє, що він контролює ситуацію в помаранчевому таборі;

б) дієздатність помаранчевої коаліції (принаймні, на сьогоднішньому етапі) з якої так глузували регіонали, комуністи та ін., інкримінуючи помаранчевим цілковиту неспроможність прийняти будь-яке рішення;

в) зміцнення і самої коаліції, бо тепер, коли вона має свого спікера, значно зменшиться бажання покидати її, переходячи на бік регіоналів;

г) зростання шансу мати також свого прем'єра ...

А що буде далі? Далі, ясна річ буде багато чого, що не просто (оскільки живемо в Україні, а не у США чи Франції) спрогнозувати.

Беззаперечно одне: нас чекають серйозні випробування. І те, що відбуватиметься під куполом Верховної Ради (а що відбуватиметься там–тільки Бог знає!), і те, що стане колізією в стосунках із найближчими сусідами, особливо Північним, і те, які тенденції залишаться панівними в українському політикумі, формуватимуть „клімат" в Україні. Тобто умови існування кожного з нас зокрема. Очевидно, не один із нас багато дав би за відчуття хоч якоїсь стабільності, такої нереальної в час розбудов держави, і тих побоювань, які неодмінно народжуються під час танців на крихкому льоду.

Микола РЯБЧУК

УКРАЇНА: ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ШЛЯХУ

Кільканадцять років тому американський соціолог Роберт Патнем у класичній праці „Становлення демократії. Громадянські традиції у новочасній Італії" (1993) переконливо показав залежність сучасного розвитку різних реґіонів від їхньої історичної спадщини, зокрема від традицій „цивільності", що їх він окреслив як „соціальний капітал"–рівень довіри громадян одне до одного та, відповідно, здатність тих-таки громадян взаємодіяти (на основі взаємодовіри) для осягнення спільних, суспільно значущих цілей. Зосередивши свою увагу на адміністративній реформі, здійснюваній в Італії у 70-х роках, він простежив, як порізному функціонують ті самі інституції на півдні й півночі країни у суттєво відмінному соціяльному середовищі. Північ та Південь мали різну історію; фактично вони належали до різних цивілізацій, у рамках яких сформувалися різні політичні культури–демократично-республіканська на Півночі та авторитарно-патримоніалістська на Півдні,–з відповідно різними рівнями соціяльного капіталу. Таким чином, робить невтішний висновок Роберт Патнем, –

> Доля Мецоджорно [південної Італії. – М.Р.] є наочним уроком для сьогоднішнього третього світу і завтрашніх посткомуністичних країн Євразії, що непевно посуваються до самоврядування. [...] Більшість колишніх комуністичних суспільств мали слабкі громадянські традиції перед утвердженням там комунізму, а тоталітарне правління понищило навіть ті невеликі запаси соціального капіталу, які там були. Без норм відвзаємнення та мереж громадянського включення гобсівська ситуація новочасного Мецоджорно–аморальний фамілізм, клієнталізм, беззаконня, неефективне урядування та господарчий застій– куди вірогідніша там, ніж успішна демократизація та економічний розвиток. Майбутнім Москви може стати Палермо.

За великим рахунком, розвиток кожної країни залежить від її історії, культурних традицій, цивілізаційної приналежності. „Теорія шляху", котра стверджує, що точка, до якої ти прийдеш, залежить від точки, з якої ти вийшов, звучить дещо детерміністськи, але не фаталістично. Президент Базилікати, як пише Патнем, справді не може перенести свого уряду до Емілії, тобто з півдня на північ Італії. І так само прем'єр-міністер Азербайджану не годен перенести своєї країни на береги Балтики. Жодного чуда не трапиться, жодних миттєвих змін не відбудеться. Але це зовсім не означає, що взагалі не можна нічого змінити і що всі зусилля–даремні.

Минуле справді великою мірою визначає майбутнє. Але на щас-

тя, воно не визначає його цілковито, залишаючи доволі широкий коридор можливостей, які можна ще дужче розширити енергійними цілеспрямованими зусиллями, а можна й звузити або взагалі змарнувати. Помаранчева революція істотно розширила коридор можливостей українського суспільства, обтяженого важкою совєтською спадщиною. Проте скористатися повною мірою цими можливостями ані саме суспільство, ані його помаранчеві лідери поки що не зуміли. Коридор 2006 року фатально звузився, тож позачергові парляментські вибори 2007 можна тлумачити як відчайдушну спробу його розширення чи принаймні запобігання його подальшому звуженню під авторитарним натиском Партії реґіонів.

Українці повинні готуватися до найгіршого, – писав торік після липневого парляментського „перевороту" британський політолог Джеймс Шерр.–По суті, ідеться про збереження демократії в Україні, а саме свободи слова і зборів, тобто тих основних свобод, які є ґарантією збереження базису всіх партій у системі і забезпечують леґітимність Партії реґіонів. Украй важливо, щоб „Реґіони" усвідомили, що адмінресурс–їхня природна спокуса, суперечить законності, а отже, й їхнім життєвим інтересам. В ідеалі, хтось має переконати „Реґіони" відмовитися від використання фінансового ресурсу як інструменту управління. Але світ, на жаль, не ідеальний, і можливість, що це комусь удасться, практично нульова. Досить складно буде також апелювати до інтересів Партії реґіонів. І вже зовсім безглуздо буде звертатися до далеких їй ідеалів. [...] Та хай там як, а „Реґіони" нині при владі, і переможена сторона повинна отримати максимум користі з цієї ситуації... З'являється можливість розібратися в собі, повернутися до початку і поновити спроби вже на основі глибшого й міцнішого знання.

Завдяки позачерговим виборам 30 вересня 2007 року помаранчеві партії отримали від суспільства ще один шанс повернути країну на демократичний шлях розвитку і здійснити необхідні інституційні реформи. Мінімальна парляментська більшість у три голоси, однак, робить їхню урядову коаліцію вельми хиткою, а внутрішні суперечності та конфлікти між партійними лідерами цілком можуть знову призвести до повторення фатального сценарію 2005 року. Тоді, нагадаємо, президент Ющенко істотно обмежив можливості Юлії Тимошенко як прем'єр-міністра, поставивши на деякі ключові посади (зокрема на енерґетичний сектор) своїх людей, фактично непідконтрольних прем'єрові. А з іншого боку–переклав саме на прем'єра відповідальність за гадану неефективність уряду, хоча звинувачення у корупції були сформульовані саме на адресу його людей і саме на їхній саботаж, постійно нарікала Юлія Тимошенко.

Чимало експертів в Україні і за кордоном схиляються до думки, що для країни оптимальнішою була би змішана, „помаранчево-

блакитна" коаліція між „Нашою Україною" та Партією регіонів. Вона, мовляв, посприяла би подоланню розколу між „помаранчевим" центром і заходом України та „голубим" півднем і сходом, зробивши Партію регіонів повноправним і відповідальним учасником політичних та економічних реформ. Опоненти цієї ідеї зазначають, однак, що Партія регіонів не є „нормальною" партією, а радше політичним крилом донецького олігархічного клану (чи, простіше кажучи, регіональної „мафії"). І її поведінка у владі нагадуватиме скоріш за все поведінку компартій в урядових коаліціях повоєнної Східної Европи. Власне, такою вона й була протягом останнього року,–коли зловживання владою та перекуповування „чужих" депутатів зробилися ледь не щоденною тактикою, спонукавши врешті вельми поміркованого (чи, як вважає багато хто, нерішучого) президента Ющенка до розпуску скорумпованого парляменту.

Насправді головне завдання, яке стоїть сьогодні перед українським політикумом, полягає не в тому, щоб залучити до влади Партію регіонів, а в тому, щоб зробити перебування будь-якої партії в опозиції цілком нормальним, прийнятним станом–а не катастрофою для політиків та, особливо, їхніх бізнесових партнерів. Іституціалізація опозиції, власне, й буде першим справді виразним кроком від постсовєтської дійсності до засвоєння европейських правил політичної гри. А для цього потрібна кардинальна реформа судової системи і послідовне утвердження правової держави (rule of law) як на інституційному, так і на психологічному рівні.

Це не легкий і не швидкий процес, але, схоже, більшість політичних і, головне, економічних гравців в Україні наблизились до розуміння конечності такої інституціалізації. Регіональні та інші поділи в Україні запобігають монополізації влади й ресурсів будь-якою політичною силою (чи олігархічним кланом), а отже й унеможливлюють режим „керованої демократії" за російським чи середньоазіатським взірцем. Демократія в Україні приречена бути „некерованою", а точніше–українське суспільство й українські політики приречені зробити її самокерованою, керованою зсередини–власними інституціями, а не ззовні–авторитарним лідером. Україну чекає справді нелегкий перехід від „вимушеного плюралізму" до плюралізму свідомого й інституціалізованого. У принципі, цей перехід неминучий, але він може розтягнутися на роки, а може–як у інших східноевропейських країнах–відбутися досить швидко, якщо тільки українські політики навчаться робити висновки з попереднього досвіду.

Українське суспільство не зробить їх розумнішими, але воно може і мусить зробити їх відповідальнішими.

ПРЕЗИДЕНТ США ЗАСУДИВ ЗЛОЧИНИ КОМУНІЗМУ

В час відкриття пам'ятника жертвам комунізму в столиці США Вашинґтоні Дж. Буш молодший виголосив промову, в якій гостро засудив злочинну спадщину комунізму. „Тут у товаристві людей, які чинили опір злу і які допомогли повалити імперію, я в імені американського народу з гордістю приймаю Меморіял Жертвам Комунізму. XX ст. ввійде в історію як найбільш смертоносне в людській історії. Імперія зла із своєю ідеологією забрала життя приблизно 100 мільйонам невинних осіб і пам'ятник у нашій столиці–це свідоцтво відданости та рішучості двох визначних американців (українського походження) Лева Добрянського та його дочки Павліни, що помимо труднощів своїми стараннями ніколи не піддалися, тому що в своїх серцях вони чули голоси тих, що загинули. Комунізм забрав життя десяткам мільйонів людей в Совєтському Союзі, Китаю, в Східній Европі, у Північній Кореї, Камбоджі, В'єтнамі, Афганістані, Африці та в інших частинах земної кулі". Президент згадав знані жертви, як шведського дипломата Рауля Валендорфа, польського священика Попелюшка, мільйони невинних українців, яких заморено до смерти сталінським голодомором, росіян, вбитих в часі сталінських чисток, балтійців, яких депортували до арктичних таборів смерти, поляків, замордованих в Катинському лісі, німців, застрілених в часи спроб перескочити Берлінський мур, щоб дійти до свободи. Згадав жертви Великого Скоку Вперед–у час Культурної революції Китаю і інших в Камбоджі, Нікараґуа та в інших країнах. „Ми бачили обличчя комуністів і терористів і у нашій країні 11 вересня 2001 р., послідовників убивчої ідеології, що ненавидять свободу. Так, як і комуністи наші нові вороги, послідовники мусульманського націоналізму приречені на невдачу. Ми можемо покладатися на силу свободи, яка і перед тим перемогла тиранів і терор. В цьому священному місці ми згадуємо великі лекції холодної війни, що зло є справжнім і проти нього треба боротися. Наша Статуя Свободи нагадує, що полум'я свободи горить у кожному людському серці, та що це дар нашого Сотворителя, це людське право на життя, а свобода все переможе".

Пресова служба Білого Дому

Зрада Мороза, як і загальна хирлявість та недолугість помаранчевих лідерів,–це лише відбиття загальної громадянської слабкості українського суспільства, котре за роки незалежності таки вирвалося з 30-відсоткового ґетто, але так і не осягнуло поки що переконливої понад 50-відсоткової більшості. І доки так буде, доти націонал-демократам для реалізації своїх програм весь час доводитиметься покладатися на сумнівних союзників–чи то комуністичну номенклатуру, як у 1991-му, чи то на „своїх" (нібито) олігархів та „умовно своїх"соціялістів у 2004-2006. Нормальною ця країна стане тоді, коли суспільство зміцніє настільки, що робитиме політичний вибір не між помаранчевими та біло-блакитними, а між різними відтінками помаранчевого.

Це станеться не скоро, але коли я озираюсь у 1991-й, чи в 1982-й, чи в кінець 60-х, то розумію, що ми таки на добрій дорозі. Бо, як мудро сказав би нині мій однокласник: „Коли б ця країна відразу по революції могла стати нормальною, то б уже стала".

До речі, вже написавши цю статтю, я прочитав інтерв'ю з одним нерозкаяним московським „політтехнологом", котрий на запитання: „В який момент в Україні все пішло не так?"–відповів напрочуд проникливо:

„Тут кілька відповідей. І одна з них – усе йде ТАК. Це відповідь історика.

Друга–відповідь політолога: [тут] є кілька пунктів–зміни в Конституції, угода з Юлею з наступним її прем'єрством, мирний процес з донецькими [котрий] треба було починати ДО, а не ПІСЛЯ парляментських виборів.

Ну і третя відповідь (відповідь телеглядача, аматора детективних історій)–звичайно ж, демарш Мороза. Тобто чисто літературна ситуація".

Все слушно, окрім одного: більшість наших співгромадян–аж ніяк не історики і навіть не політологи, а таки в основній своїй масі–телеглядачі. І їм справді важко дивитися на довколишній балаган із професійною незворушністю.

ЗВЕРНЕННЯ

Світового Конґресу Українців до Президента України, достойного Віктора Ющенка у справі передання Церкви Спаса на Берестові та інших споруд Києво-Печерського Заповідника Українській Православній Церкві Московського Патріархату

Високодостойний Пане Президенте!

До Світового Конґресу Українців надійшла хвилююча інформація про те, що згідно з указом міністра культури і туризму України дост. Юрія Богуцького у постійне користування Української Православної Церкви Московського Патріархату передаються корпуси Свято-Успенського Собору і Києво-Печерського Національного Заповідника, а саме: сторожки при вході до гостинного двору (корпус №89) і Церква Спаса на Берестові (корпус №84).

Світовий Конґрес Українців здивований і стурбований таким рішенням Міністра культури і туризму України. Виникає питання: чому це діється? Чому національні скарби України передаються в руки церковної установи, центр якої знаходиться в сусідній державі і яка ворожо наставлена проти України, її незалежности, її історії, її церковних і національних героїв і провідників, яка нищить українські святині, що були передані під її опіку. Як відомо, Церкву Спаса на Берестові було внесено до реєстру ЮНЕСКО, куди входять близько 100 світових пам'яток, що перебувають під загрозою руйнування. Тож мова йде про долю пам'ятки світової культури, яка належить не окремій конфесії чи політичній партії, а всьому українському народові, всьому людству.

Тож звертаємося до Вас, високодостойний пане Президенте, з проханням не допустити, щоб український народ втратив свої національні святині, так як вже втратив нижню частину Києво-Печерської Лаври, Почаєвську Лавру і багато інших святинь, які сьогодні є під юрисдикцією Церкви, підпорядкованої Московському Патріархатові.

Просимо Вас, пане Президенте, згідно зі статтею 106 Конституції України відмінити постанову міністра культури і туризму України, щоб вищезгадані корпуси Свято-Успенського Собору і Києво-Печерського Національного Заповідника і надалі належали Україні та українському народові.

З глибокою повагою,

За Світовий Конгрес Українців

Аскольд Лозинський, *президент*

Віктор Педенко, *генеральний секретар*

26 вересня 2007 р.

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Ст. Кетеринс, Канада

Христос Родився!

З нагоди Різдва Христового та щасливого Нового 2007 Року

найщиріші побажання українському народові в Україні і поза нею, українським церковним Ієрархам, проводам українських організацій, а зокрема проводам комбатантських організацій та всьому братському членству

бажає

КРАЙОВА УПРАВА

БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в КАНАДІ

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Калґари, Канада

ПОГРОМНИКИ...ТА НЕ ТІ

В Інтернеті я прочитав повідомлення про те, що в Києві готовий пам'ятник Симонові Петлюрі. Було названо і дату його відкриття, та не сталося так, як писалося. Чому? Зрозуміло і їжачкові. Свого часу у книжці „Під зорею Давида..." я писав: „Хто ж влаштовував єврейські погроми: петлюрівці чи... більшовики?"

1964-й рік. Я у відрядженні в Проскурові. Швидко впорався із справами. Зайшов до місцевої синагоги. Запитав у синагогального служки, як пройти на місце поховання жертв „петлюрівського погрому".

–А ти, синку, єврей?

–Так. А що?

–Раджу тобі не йти туди, якщо хочеш добровільно попасти в лапи КДБ.

–А чому?

І старий Хаїм розповів мені про те, що погром влаштували не війська Директорії, а банда козацького отамана Самосенка, яка увійшла до міста. А ще повідомив, що єврейська община написала листа в Париж–на суд над вбивцею Петлюри Шварцбардом. Та хто їх слухав, як і лист могилів-подільських жителів до суду. Факти ж бо бралися в Москві. А Самосенко згодом був розстріляний.

Вважаю, що про все це має знати населення України.

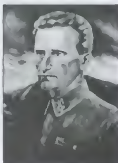
Тоді люди сприймуть як належить ідею встановлення пам'ятника отаманові Петлюрі.

6 вересня 2007 р.

Юхим КРАСНОШТЕЙН,
журналіст, колишній працівник
газет на Вінниччині

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 965/2007

Про присвоєння Р. Шухевичу звання Герой України

За визначний особистий внесок у національно-визвольну боротьбу за свободу і незалежність України та з нагоди 100-річчя від дня народження та 65-ї річниці створення Української повстанської армії постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена Держави ШУХЕВИЧУ Роману Осиповичу–головному командирові Української повстанської армії у 1942-1950 роках, генерал-хорунжому (посмертно).

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

12 жовтня 2007 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 966/2007

Про відзначення 65-ї річниці створення Української повстанської армії

З метою відновлення національної пам'яті та історичної справедливості, зміцнення суспільної злагоди, консолідації суспільства та з нагоди 65-ї річниці створення Української повстанської армії, на підтримку ініціативи широких кіл громадськості, Світового ювілейного організаційного комітету з відзначення 100-річчя від дня народження Романа Шухевича та 65-ї річниці створення Української повстанської армії постановляю:

1. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

розробити за участю громадськості заходи щодо відзначення 14 жовтня 2007 року 65-ї річниці створення Української повстанської армії;

вжити заходів щодо поліпшення соціально-побутового та медичного обслуговування колишніх учасників українського визвольного руху, провести роботу з вивчення їх повсякденних потреб, вишукати можливості надання ветеранам українського визвольного руху адресної матеріальної допомоги та вручення їм пам'ятних подарунків;

забезпечити проведення відповідних тематичних виставок, лекцій з історії українського визвольного руху, поповнення та демонстрацію музейних експонатів.

2. Кабінету Міністрів України прискорити вирішення в установленому порядку разом із Львівською обласною державною адміністрацією питання щодо спорудження у місті Львові пам'ятника Роману Шухевичу.

3. Київській міській державній адміністрації вжити заходів щодо

завершення у 2008 році розбудови та впорядкування в місті Києві парку вшанування борців за незалежність України.

4. Міністерству закордонних справ України забезпечити проведення закордонними установами України заходів з відзначення 65-ї річниці створення Української повстанської армії, зокрема, із залученням представників української громадськості за кордоном.

5. Державному комітету телебачення та радіомовлення України підготувати цикли тематичних теле- і радіопередач, забезпечити широке висвітлення у засобах масової інформації підготовки і проведення заходів з відзначення 65-ї річниці створення Української повстанської армії.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

12 жовтня 2007 року

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА ВІКТОРА ЮЩЕНКА

Дорогі співвітчизники, Дорогі ветерани, Пані та панове!

Вітаю вас із 65-ю річницею Української повстанської армії. Вітаю вас із святом Покрови Пресвятої Богородиці.

Військо, якому належало бути заснованим у цей день, стало непереможною, нескореною і однією з найтрагічніших армій XX століття.

Звертаюсь до вас зі словом, яке зобов'язаний твердо сказати Президент Української держави. Пам'ять про кожного героя і кожну жертву боротьби за визволення, свободу і незалежність України є святою і неподільною.

Сотні тисяч воїнів Української повстанської армії постали на захист рідної землі. Вони–переможці, бо перемогла їхня віра у майбутню державу. Подвиг людей, які боролись і полягли за Батьківщину, становить головне історичне значення ролі УПА для всієї України.

Сьогодні, на знак державної шани ми згадуємо усіх патріотів, які сформували національний Рух Опору–попри явну приреченість і неминучу загибель. З болем і скорботою поминаємо усіх невинних жертв, яких на українській землі забрав смерч Другої світової війни.

У цьому пеклі було страждання мільйонів, наш бездержавний народ не міг його зупинити, але він мобілізував усі свої сили задля перемоги людськості. Не оминаємо жодної важкої сторінки нашої історії і саме так–відновлюємо правду, за якою стоїть великий і соборний подвиг Українського народу–народу, який переміг смерть і врешті утвердив свою державу. Чітко і ясно потрібно сказати про двох ворогів, проти яких взяла зброю Українська повстанська армія–проти нацизму і комуністичного терору.

У цій боротьбі УПА об'єднала людей різних національностей і різних політичних поглядів. Цей факт є принципово важливим для розуміння визвольного характеру боротьби повстанців.

Найбільшим зовнішнім злом, яке у ХХ столітті поставило Український народ на межу фізичного знищення і в диявольському задумі штовхнуло брата на брата, був тоталітаризм і заперечення нашого права на життя і незалежність. Разом з іншими народами світу ми засуджуємо будь-який вияв тоталітарної свідомості, зневаги до людського буття і буття національного.

Як наслідок тоталітарної ідеології я розглядаю досі існуючу пропаґанду, яка свідомо спотворює правду про боротьбу українського підпілля. Ці спроби–приречені. Так само, як їхні носії, які ще донедавна заперечували саму нашу державність. Упевнений, що історики дадуть вичерпну і неупереджену оцінку подій того часу.

Я закликаю належні державні органи, громадськість, українських і закордонних вчених і дослідників продовжити роботу з вивчення і донесення людям істини про дії УПА. Пам'ять про національний Рух Опору потребує нашого єдиного і об'єднавчого визнання.

Його значення бачу у трьох вимірах.

Насамперед у вимірі людському.

За подвигом і трагедією УПА стоять долі людей, які пройшли не лише через горнило війни, але й через тортури і репресії радянського часу.

Держава і суспільство в боргу перед цими людьми.

Україна не має і не може ділити ані своїх ветеранів, ані їхні долі, ані їхню любов до рідної землі.

Нам потрібне співпереживання. Я твердо вірю, що найвищим торжеством мудрості нашого народу стане спільна і чиста пам'ять про минуле, виявлена у реальній турботі влади, у порозумінні старшого покоління, у порозумінні всього суспільства.

Другим є вимір національний.

Ми зобов'язані подивитися на нашу історію поглядом національної гідності, а отже, відкинути нав'язані ззовні міфи і стереотипи. Національний погляд охоплює воєдино кожне зусилля, віддане Україні. Приклад і чин Української повстанської армії належить до цього ряду разом з жертовною боротьбою і працею мільйонів синів і доньок нашої землі–усіх, хто вірив, вірить і прагне добра нашій державі.

Третє–це вимір міжнародний.

Із зрілою відповідальністю ми повинні пам`ятати про правду і кривду нашого минулого бездержавного життя. Український внесок у перемогу людства над тоталітаризмом–винятковий.

На основі нових віднайдених свідчень ми маємо донести світові знання про визвольну боротьбу нашого народу, про численні приклади людської самопожертви задля порятунку інших і про справжню народну відданість цінностям гуманізму, добра і милосердя. Відродження істо-

ричної правди означає для нас спільний рух вперед–як єдиного суспільства, як єдиної нації, як великого світового народу.

Усвідомлюючи життєву вагу цього процесу, я рішуче і однозначно наполягаю на державному визнанні ветеранів українського підпілля і звертаюся до новообраного парламенту України і майбутнього уряду прийняти таке рішення.

У вашій присутності хочу оголосити сьогодні про присвоєння звання Герой України Головнокомандувачу УПА Роману Шухевичу.

Справедливість повинна бути відновлена.

Пам'ять про кожного українського патріота–єдина та неподільна.

Я глибоко і впевнено вірю в той день, коли Україна позбудеться мороку минулих лихоліть і чистим серцем подивиться на своє майбутнє. Так постає і постане держава національної перемоги, справедливості і єдності. Цій меті присвячене наше життя.

Я вітаю вас, дорогі ветерани і дорогі співвітчизники, зі святом.

У День Покрови Пресвятої Богородиці я прошу у Господа захисту для нашої держави.

Дякую за увагу.
14 жовтня 2007

Прес-служба Президента України Віктора Ющенка

У ЛЬВОВІ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНИК БАНДЕРІ

У Львові 13 жовтня до 65-річчя створення УПА відкрили пам'ятник Степанові Бандері на площі Кропивницького, неподалік від залізничного вокзалу. У землю біля постаменту заклали дві капсули–із землею з рідного села Бандери Старий Угринів на Прикарпатті та з могили у Мюнхені.

На церемонію відкриття 7-метрової бронзової скульптури зібралося кілька тисяч людей. Пам'ятник лише частина комплексу, який має бути завершено до першого січня 2009 року–100-річчя Бандери.

Голова Львівської обласної ради Мирослав Сеник, промовляючи під час відкриття пам'ятника, сказав, що це „народній пам'ятник народньому героєві", бо кошти на монумент надійшли практично з кожного села Львівщини. Долучилися також благодійники з інших реґіонів, навіть з Донецького, Харкова та Херсону.

На церемонії пролунав заклик до новообраних депутатів Верховної Ради, аби вони одним із перших законів ухвалили закон про визнання ОУН-УПА воюючою стороною у Другій світовій війні.

СОТНИК ДМИТРО ПАЛІЇВ

Недавно появився у Львові збірник праць про сотника Дмитра Палієва. (Див. оголошення ст. 25).

Дмитро Паліїв–колоритна постать, хорунжий Легіону Українських Січових Стрільців, адьютант головнокомандувача Української Галицької Армії ген. Мирона Тарнавського, за Польщі посол до Польського сейму, засновник політичної партії Фронт Національної Єдности, видавець і редактор ряду газет. Він теж вірив, що регулярна армія вирішувала й вирішуватиме долю народу, тому підтримав творення Дивізії „Галичина". Зголосившись до дивізії, у штабі заступав інтереси українських старшин і вояків перед командиром ген. Ф. Фрайтагом. Йому слід приписати заслугу, що було вислано на старшинський вишкіл кілька сот українських вояків без попередньої фронтової служби, що вимагалося від німецьких вояків. Не повернувся після боїв під Бродами.

У книзі, крім статтей Д. Паліїва, поміщена низка цікавих історичних спогадів. На окрему увагу заслуговує спомин відомого науковця і приятеля Паліїва Івана Пулюя, який описує події з восени 1939 року. (Спогад надруковано німецькою мовою).

Друкуємо дві статті Дмитра Паліїва, в яких він висловлює свої погляди–одна зараз після короткого існування Карпатської України, а друга–після проголошення творення Дивізії „Галичина".

Редакція

НАЙПЕВНІША ЗБРОЯ

Як у часах існування незалежної Карпатської України преса ФНЄ вважала своїм обов'язком остерігати українське громадянство перед надмірними надіями, так і тепер наш обов'язок говорити не те, що подобається, але те, що правдиве. Правда, так як тоді, так і тепер не всі будуть з того вдоволені. Бо люди–люди. Воліють слухати приємні речі, як правду.

Загальна думка у нашому громадянстві така: йде війна. У тій війні ми не маємо нічого до страчення. Значить, ми можемо лише виграти. Наші противники мають багато до страчення, отже, вони можуть програти. Дальший хід думок такий: у світі стираються між собою ріжні сили. Тому що одні з них протиукраїнські, то другі, так сказати б, автоматично–прихильні українцям. Отже, вистачить орієнтуватись на ті другі сили, а українська справа виплине на чисті води.

Такий спосіб думання на перший погляд–правильний. Але не даром наш народ видумав пословицю, хорони нас, Боже, від приятелів, бо з ворогами самі дамо собі раду. Справді глибока думка висловлена у тій пословиці. Бо найбільш химерна поява у світі, це приятель народу.

Нині–приятель, бо так наказує йому його калькуляція. Але завтра такий „приятель" проторгує безжалісно, якщо його інтерес буде йому диктувати такий крок.

З ворогами такої мороки нема. На них ніхто не числить і знає, що від них сподіватися. Тому й розчарувань із-за їхньої політики бути не може. Але коли зраджують ті, яких народ за приятелів вважає, тоді розчарування не має границь.

Треба вже раз зрозуміти одну правду: нема в нас приятелів між народами так само, як ми не є якимись заприсяженими приятелями котрого-небудь народу.

І другу правду: не є справжнім приятелем той народ, який хвилево приятелем прокидається. Бо коли його інтерес не буде збігатися з нашим, тоді він без ніяких скрупулів перейде у табір наших ворогів, проторгує за будь-що, а то ще й поможе диби накладати.

Такий вже світ, і не нам його змінювати. Нам треба достосуватися до того, що існує і–розумно жити! А це значить: упорядкувати своє життя так, щоби ні вороги, ні „приятелі" не мали до нас доступу, не заводили своїх аґентур на нашому національному тілі і щоб ми не ставали м'ячем у руках посторонніх сил, які готуються між собою до вирішного змагу.

У попереднім числі я звертав увагу на небезпеку праці чужих аґентур серед нашого народу, у теперішній грізний час. Ніколи не є забагато повторювати ту осторогу, вбивати її в голови, бо це найбільша небезпека, яка лиш існує.

Але мало є остерігати й берегтися тої небезпеки. Найпевніша зброя проти неї, це створити один національний Провід і з'єдинитися довкруги нього, як найпевнішого заборола.

Наша праця, праця фронтовиків, зосереджується власне в тому напрямку. А всі, що розуміють вагу справи і хочуть зберегти народ перед ріжними лихами, що чигають на нього з усіх сторін, повинні враз з нами ставати до праці.

Опубл.: Батьківщина. – 1939. – 2 липня. – Ч. 25.

ПЕРЕДОВА СТАТТЯ

Не треба бути пророком, щоб передбачити те, що сталося, як стверджують вістки з перших трьох днів, до Галицької дивізії зголосилося вже тисячі українців. Зголошення пливуть далі, повіт за повітом включається в акцію, яка–оце вперше по довгих роках перерви–чинить нас підметом подій, що розвиваються довкруги нас, а осередком тих дій є–українські землі.

Це не 1914-й рік, початок першої війни, що по дуже довгій перерві (і старі знали про попередні війни лише з історії) відбувалася на наших землях і за нашу шкуру. Скільки було тоді, осінню 1914 р., романтики

у тих, хто вибирався в невідому путь не тільки з нескристалізованими, наївними поглядами на світ, на взаємовідносини між народами і на власні цілі! Так, тоді було дуже багато місця для романтики, що згодом вилилася у пісню, стрілецьку пісню.

Тоді, восени 1914 р. плили тисячі української молоді у стрілецькі лави. Молоді, в дослівному значенні. Комбатантів-дороговказів тоді у нас не було. Людина 30-ти років вважалась тоді „стара" між стрілецькою масою, що її пересіч була щонайбільше 20 літ життя.

Тоді, перед 29-ти роками (вірити не хочеться, що це вже стільки літ проминуло гарної осени!) тільки постійно, крок за кроком, чи коли хочете, по довбні за довбнею, романтика перемінювалася у зрілий чин, мрячні цілі ставали близькими, реальними, схопленими. Гімназисти ставали мужами, мужі–свідомими цілей провідниками.

Нині весною 1943 року, як і тоді осінню, пливуть тисячі тими самими шляхами. Побіч молодих і зовсім молоденьких лиць,–мужі, часто з чуприною на біло перетиканою, старші брати, а то й батьки синів, що також ідуть тією самою дорогою. Вони–досвідчені в боях і житті. Люди, що клали перші підвалини під новітню українську історію (а не тільки леґенду!).

Батьки й сини в одних лавах для однієї мети: дороговкази на спе-

реду, за якими так дуже око й думка тужили в 1914 р. Ось вам перша й основна різниця між осінню 1914 р. і весною 1943 р.

1943-й рік–четвертий рік війни, яка відбувається на нашій землі і на наших таки очах. Війна для нас, це не перше зітхання до невідомого великого, але зовсім конкретне уявлення в усіх своїх нюансах. – Ось вам друга й основна різниця між 1914 і 1943 роками.

Кожна війна, а зокрема та, що ми тепер в неї активно включаємось– жорстока. Ніхто не може й не сміє мати ніяких оман щодо вимог, які вона ставить до кожного вояка й до кожної військової формації. А не маючи найменших оман, все-таки йдуть тисячними лавами українські сини Галицької волості, щоб узяти активну участь у змагу, якого закінчення можливе тільки одне: фундаментальна перебудова світу, а нашого континенту зокрема. Пливуть лави без романтики з 1914 р., але зате з більшим капіталом, як тоді: йде сотня за сотнею у свідомості, що під час війни тільки зорганізована збройна участь вирішує, чи хтось є підметом подій та матиме право партиципувати в її останньому акті.

Свідомий чин завжди вартісніший, як підсвідомий. На такому чині сперта будівля–кам'яна, а не домик з карт. Галицька волость здає свій національний іспит,–як слід було надіятися–добре. Галицька волость, в якій, немов в останньому сейфі, збереглася нескривлена національно-політична свідомість, несе на собі історичну відповідальність за всю спільноту. Вона не загубила однієї підставової правди: або Кремль або ми. На двох нас місця немає.

А це є те спільне, що нас чинить гордими наслідниками стотисячних лав з 1918-21 років.

Опубл.: Краківські вісті. – 1943. – 9 травня. – Ч. 96 (834). – Рік IV.

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Дітройт, Міш., США

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Рочестері, Н.Й., США

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Клівленд, США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Тандер Бей, Канада

Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

Українському вояцтву, їх родинам, українській спільноті пересилають

ДРУЗІ ДИВІЗІЙНИКИ зі Саскатуну, Канада

ВІДЗНАЧЕННЯ ГЕНЕРАЛА ПЕТРА ГРИГОРЕНКА

Відомого правозахисника Петра Григоренка нагороджено (посмертно) орденом „За мужність" 1-го ступення, а Президент Віктор Ющенко підписав Указ про відзначення 100-річчя з дня його народження.

Позбавлений генеральської ранґи й громадянства СРСР, ген. Григоренко жив у Нью-Йорку, США, приїхавши до сина на лікування. У діяспорі він познайомився з діяльністю Братства кол. вояків 1-ої УД УНА й заприятелював з дивізійниками. Був почесним гостем на 6-му Головному делеґатському з'їзді Братства в 1979 р. в Торонті, Канада. У своїй промові передбачив недалекий розпад СРСР. Його статті друкувалися у журналі *Вісті комбатанта.*

Головна управа Братства признала йому і його дружині скромну пенсію, втримувала з ним контакт, опікувалася, коли він був спаралізований, взяла участь у похороні. У цих заходах була особлива заслуга Романа Данилюка й Романа Ґаєцького з Нью-Йорку.

У день народження П. Григоренка вшанували у Симферополі, де татари, за яких він заступався, поставили йому пам'ятник. 18 жовтня відбувся вечір його пам'яті, а видавництво „Смолоскип" готує книжку його творів.

Президент Росії Борис Єльцин привернув йому ранґу генерала.

Редакція

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 177 / 2007

Про вшанування пам'яті Петра Григоренка

З метою вшанування пам'яті видатного правозахисника, учасника дисидентського руху, одного із засновників Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод Петра Григоренка та з нагоди 100-річчя від дня його народження постановляю:

1. Кабінету Міністрів України розробити у місячний строк за участю Національної академії наук України, Української Гельсінкської спілки з прав людини та Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих та затвердити план заходів із вшанування пам'яті Петра Григоренка, передбачивши в ньому, зокрема:

– проведення протягом вересня-жовтня 2007 року у місті Києві, інших населених пунктах, пов'язаних із життям та громадсько-політичною діяльністю Петра Григоренка, заходів, присвячених його пам'яті;

– проведення у навчальних закладах, закладах культури, військових з'єднаннях і частинах тематичних заходів з популяризації його громад-

ської та правозахисної діяльності;

– карбування та введення в обіг у встановленому порядку ювілейної монети, присвяченої 100-річчю від дня народження Петра Григоренка;

– випуск в обіг поштової марки і конверта, присвячених 100-річчю від дня народження Петра Григоренка та здійснення спецпогашення поштової марки;

– видання публіцистичних творів Петра Григоренка.

2. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вивчити питання про присвоєння окремим навчальним закладам та науковим установам імені Петра Григоренка, а також відповідного найменування чи перейменування в установленому порядку вулиць та площ у населених пунктах України.

3. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити широке висвітлення в засобах масової інформації заходів із вшанування пам'яті Петра Григоренка, організувати тематичні радіо- та телепередачі, присвячені його життю та діяльності.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

5 березня 2007 року

Євген ІВАНКІВ

ПРОТИУКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСАЛІЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ

Прочитавши на сторінках нашої преси репортаж про форум „Молодь–Христові", що відбувся в Києві, 18-19 серпня, на завершення IV сесії Патріяршого Собору УГКЦ, багато людей із нашого старшого покоління напевно запитає тоді себе: „А чому не пов'язано цього форуму нашої молоді із величавим здвигом української молоді у Львові 1933 року, під патронатом Великого Митрополита Андрея Шептицького, з могутнім, незабутнім українським релігійно-національним гаслом „Українська Молодь Христові"? Чому цього не зроблено? Чому також головна тема цієї IV сесії Патріяршого Собору була така якась дуже загальна, невизначена: „Молодь у Церкві третього тисячоліття". Бо ж у першій мірі тут ідеться про українську молодь і українську Церкву.

Крім загально людських і загально церковно-релігійних проблем ми ще маємо свої власні українські проблеми і потреби, які треба полагодити, як, наприклад, справу українського екуменізму, питання поєднання Українських Церков київської традиції, потреба нашої власної церковної іеологіі і церковної політики. Також і майбутність нашої УГКЦ у світлі ватиканської „остполітики" є дуже непевною. Як відомо, Ватикан плянує далеко йдучу римокатолизацію України, тому трактує нашу УГКЦ не як справжню помісну, самоуправну одиницю (згідно з постановами Другого Ватиканського Собору), але як якусь підрядну частину Римо-Католицької Церкви. Всі ці проблеми повинні були бути предметом дискусій на цій сесії Патріяршого Собору.

Патріярх Йосиф прибув у вільний світ 1963 року з незвичайно важливим та актуальним кличем „За єдність Церкви і Народу". Наша Українська Церква завжди була тісно пов'язана зі своїм рідним українським народом. Завдяки цій же Церкві наш народ пережив всі свої історичні лихоліття і дочекався відродження власної державности. Завданням нашої Церкви є продовжування цієї тісної співпраці зі своїм народом, його оборона перед наступами темних ворожих сил, виховування молодого покоління у здоровому українському релігійно-патріотичному дусі. Тому і головна тема цієї сесії Патріяршого Собору, що відбулася в Самостійній Україні, в Золо-

товерхому Києві, повинна б була бути інакша, наприклад: „Українська молодь–майбутнє нашої Української Церкви і нашого народу". Так, на жаль, не сталося. В нашому церковному житті щораз частіше спостерігаємо прояви релігійно-національної невизначености, чи навіть самозаперечення. Замість принести до Києва українську релігійно-національну ідеологію і таким чином причинитися до українізації Києва, то наш церковний провід приніс універсалізм і космополітизм. І яка нам користь з цього т. зв. „*перенесення*" центру УГКЦ зі Львова до Києва?

Таких прикладів українського самозаперечення в нашій Церкві знаходимо більше. Ось у 2003 році провід УГКЦ проголосив цей рік *Роком Родини*. Багато тоді говорилося і писалося про цей Рік Родини і її велике значення для Церкви і держави, але немає чомусь ні одної згади про Українську Родину як дуже важливу клітину Українського Народу, Української Держави, Української Церкви. Чому? Що властиво криється за тим нашим самопонижуванням? Як можемо очікувати, щоб чужі нас шанували, коли самі себе не шануємо? Але на цьому ще не кінець!

Синод УГКЦ, що відбувся у вересні 1999 року, запропонував змінити офіційно назву нашої Церкви. У звіті з діяльности цього Синоду написано, що в дискусії на тему офіційної назви цієї церкви, покликуючись на папські документи, „спростування з боку вірних України і діяспори" (важко в це повірити) єпископи запропонували змінити назву „Українська Греко-Католицька Церква" на таку, яка б краще відповідала первісній традиції нашої Церкви, зокрема на „Київська Католицька Церква". Це рішення не є остаточним.

Це дуже дивна пропозиція, бо Київську Церкву Володимира Великого ніяк не можна назвати „Католицькою" в сучасному розумінні цього слова, це була радше „Київська Православна Церква" в евхаристійному сопричасті з Константинополем та іншими церковними центрами, отже, також із Римом. Коли уважно приглянемось до цієї нової запропонованої назви „Київська Католицька Церква", то відразу завважимо відсутність двох важливих елементів, які визначували б нашу національну українську і східну духово-обрядову тотожність нашої Церкви. Ця загальна назва „Київська Церква" може відноситися до якоїсь східно-слов'янської церкви, в якій, крім українців, можуть ще бути росіяни і білоруси, а може навіть ще й польські римо-католики, які розбудовують своє церковне життя на всіх територіях України. Хто господарюватиме тоді в такій інтернаціональній Церкві? Напевно не ми! А наша унійна Церква осягнула вершок свого розвитку не в Києві, тільки у

Львові, в Галичині і перейшла в історію як ця Славна Українська Греко-Католицька Церква Митрополита Андрея, Патріярха Йосифа і Митрополита Володимира (Стернюка). Виглядає, що з Ватикану йдуть ці доручення і пропозиції змінити назву нашої Церкви і навіть з нашого церковного лексикону викреслити слово „Український", як якесь „незгідне" з духом католицького „благочестя". Може й тому спотворено історичне гасло Митрополита Андрея з 1933 року „Українська Молодь Христові", відкидаючи слово „Українська".

Серед цієї загальної українофобії в нашому церковному житті приємно буде вказати нам на один виїмок. Ним є Український Католицький Університет у Львові. Не лише в назві, але і у всіх своїх повідомленнях, зверненнях, бюлетенях, звітах з діяльности, в конференціях, наукових дискусіях, тощо слово „Український" дуже часто вживається і ніхто проти цього не протестує. Ані Ватикан. Як це пояснити? Дуже легко...

Слово „Католицький" після слова „Український" вказує на загальний католицький характер цього університету. А загальне слово „католицький" означає те саме, що „римо-католицький". А експансія римо-католицизму в Україні є якраз головним пріоритетом Ватиканської „остполітики". Тому популяризація загального католицизму серед українського народу, як ідея „Католицької України", чи „Католицької Церкви", а вже особливо тип „Українця Католика" є Ватиканові дуже потрібні. Але, чи така синтеза українства і римо-католицизму є дійсно можливою? Історія доказує, що ні. Римо-католицизм в Україні ніколи не був, не є і не буде українським, все служитиме польським інтересам і дуже погано записався на сторінках нашої історії. Про це виразно свідчить доля Холмщини, Підляшшя, а також і Засяння.

Дуже побажаним було б, щоб наш Український Католицький Університет перейменував себе на „Український Греко-Католицький", або „Православно-Католицький" і почав діяти в цьому дусі: в дусі українських церковно-релігійних традицій. Щоб більше уваги присвячував сучасній українській церковній проблематиці, українському екуменізмові, питанню поєднання Українських Церков київської традиції. Також і питання єдности Вселенської Церкви треба розглядати не в дусі римо-католицизму, але в дусі традицій християнських першого тисячоліття, коли й Україна стала християнською, незалежною від чужих церковних центрів.

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ЗЛОДІЇ В ДОМІ

Якщо ви гадаєте, що в Україні не точиться війна, що в ній панує благословенний мир, то поїдьте в Дарницю, знайдіть там вулицю Бориспільську, а на тій вулиці ще здалеку побачите яскравий архітектурний ансамбль із логотипом славнозвісного підприємства. Наблизившися до нього, побачите не тільки шеренги робітничої дружини, що зайняла довкола підприємства кругову оборону, автомобілі, які заблокували всі підходи до „Дарниці", а також і такий архітектурний аксесуар, як колючий дріт, що виконує свою функцію перепони при штурмі підприємства. У вестибюлі й повсюдно в середині адміністративного корпусу мовчазні кремезні люди у камуфляжнім одязі і з тими поглядами, які не обіцяють нападникам нічого доброго.

Чим не воєнна атмосфера?

А все розпочалося з того, що керівники підприємства відчули кілька місяців тому специфічний рейдерський інтерес до „Дарниці, що збіглося із загальною рейдерською зацікавленістю всією фармацевтичною промисловістю України. Склалося так, що майже все, що можна було в державі вкрасти, захопити, поділити й переділити, вкрали, захопили, поділили й переділи. А ось із фармацевтикою рейдери трохи відстали–здається, лише „Борщагівський хім-фарм завод" зазнав брутальних наскоків, але якось зумів відстояти себе.

І ось в атмосфері загальної веремії, яка розпочалася в суспільстві після президентських указів про позачергові парляментські вибори й жорсткого протистояння відомих нам усім політичних сил, що прикувало до себе увагу ЗМІ та всієї громадськости, мовби під прикриттям димової завіси, розгорнувся наступ на всю національну фармацію. І першою жертвою нападників мала впасти „Фармацевтична фірма „Дарниця". Початок операції захоплення цього підприємства було організовано з викличною бездарністю. Очевидно, бандити ставляться до своїх жертв із цинічною зневажливістю: мовляв, нічого особливо напружувати інтелект–перелякана їхнім натиском жертва готовно складе їм до ніг усі трофеї. Адже такий сценарій не раз повторювався в Україні, де влада й правоохоронні та судові органи якщо не виступають помічником рейдерів, то зберігають непорушний невтралітет, подеколи з цікавістю спостерігаючи, яка зі сторін візьме гору. Мовби римські патриції на ґлядіяторських боях.

Сиґналом до нападу на „Дарницю" стало більш ніж сумнівне рішення Соснівського районного суду міста Черкас, яке буцімто давало рейдерам права проникнути на підприємство й розпочати здійснення задуманого. Цікаво, що на судовому вердикті стояла печать, на якій

замість „Соснівський районний суд" гордо красувалося: „Совнівський". Одне слово, липа. Як і значна кількість документів, що фігурують у нас сьогодні на різних рівнях. Такий переживаємо час. Але–це просто до слова. Підемо за цим сюжетом далі. Особа, яка буцімто подавала до „Фармацевтичної фірми „Дарниця" позов, про те ні сном-духом не відала. Є її відповідного характеру заява до судових органів та Міністерства юстиції, як і належиться, завірена нотаріюсом.

На підприємство ввірвалися невідомі, супроводжувані офіційними особами. З буцімто відповідними документами в руках. Характеру „Совнівського райсуду". Влаштували безкоштовний спектакль, який можна назвати „Священний гнів та благородне обурення" з приводу того, що їм, бачте, не хочуть оддати все, чого вони вимагають. Тобто–документи на право володіти тим, що складає приватну власність зовсім інших. І коли прийшлих та некликаних виставили без дипломатичного етикету (самі прихідці винуваті!), вони не скапітулювали й не відмовилися від зазіхань на вельми ласий шмат. Можливо, за той короткий час, який їм пощастило бути на підприємстві, вони належно оцінили цей дивотвір людських рук, і їхні апетити зросли ще більше.

Не годиться рішення Совнівського районного суду, то нате вам вердикт Фастівського, Згурівського, районних судів Харкова чи Донецька. Виявляється, сьогодні в Україні можна підкупити чи не всіх. Якщо відміняється рішення одного суду, то в рейдерів напоготові папери з другого. За відповідні гроші в них можна зляпати яке завгодно рішення. Можна, скажімо, одержати вердикт, яким скасовується інститут президентства в Україні, визнається недійсною наша Конституція або проголошується Генеральним секретарем ООН єгипетський фараон Тутангамон. Одне слово, рейдери втягли „Дарницю" в смугу судової вакханалії, щоб виснажити її, вимотати нерви й сили в її керівництва та, приспавши його пильність, знову здійснити кавалерійський наскок.

Тут можна довго розповідати про механізм позірної леґітимізації прав рейдера, який здійснив захоплення підприємства, як він швидко його продає іншій особі, як суд, що дав юридичні підстави для рейдерської атаки на те підприємство, відміняє своє рішення (мовляв, помилилися, бо ми ж–також люди, а всім людям властиво помилятися!). Можна розповідати про те, як окрилені надією повернути собі підприємство його пограбовані власники починають пробувати поновити справедливість. Можуть звернутися до нового власника підприємства, але він розводить руками: мовляв, я вас не знаю–я на законних підставах купив завод чи фабрику у чоловіка ікс чи ігрек; ось усі належні документи... І ходять обкрадені власники підприємства по інстанціях, вислуховують лицемірні співчуття чиновників, які часто є активними співучасниками скоєного злочину, і не можуть знайти в Україні правди. Здогадливіші подають позови в міжнародні судові інстанції, де

вони можуть готуватися до розгляду довгими роками...

Харківський районний суд розглядає справу про передачу акцій ЗАТ „Фармацевтична фірма „Дарниця" від буцімто одного (вже абсолютно незаконного!) акціонера до другого буцімто акціонера. Водевіль, фарс, театр абсурду! Як писав незабутній Павло Тичина: „Це ж у нас! У нас!", а не в країні канібалів. І ще писав Тичина „О, прекрасний час! Неповторний час! Неповторний, невмирущий! Хто ж од нас у світі дужчий?!" Ці рядки могли б написати на своєму прапорі рейдери. Якби, звичайно, вони їх знали. Але достеменно відомо, що українська поезія, як і загалом усе українське, разом із українським народом включно, їм, висловлюючися їхнім арґо „глибоко фіолетово" й „по барабану". Це ми, українська інтеліґенція, виснажені битвою за долю нашої мови в нашій (а чи справді таки нашій?!) державі, що є відволікаючим увагу маневром тих же сил, не встигаємо навіть зреаґувати належним чином на те, що діється в інших сферах життя в Україні і, на жаль, не здаємо собі справи в тому, що національна інтеліґенція має обороняти національного виробника, бо без нього просто не буде такої держави, яку вимріяли і за яку боролися кращі сини нашого народу. Є небезпека якогось дня прокинутися, мовлячи словами Шевченка, „на нашій не своїй землі".

До речі, сама постановка питання Харківським районним судом про передачу акцій од одних псевдоакціонерів до других псевдоакціонерів ЗАТ „Дарниця", як висловився автор коментаря на сайті „Подробности", вельми нагадує таку ситуацію, як, наприклад, передача акцій „Майкрософта" від Сидора Іванова до Івана Сидорова. До того ж, як з'ясувалося, позивач та відповідач мають абсолютно один і той же ідентифікаційний номер. Хоч як уже нас привчили до подібних „чудес" у нашій державі, та все ж не можеш такому шулерству не подивуватися.

Не втомлюватиму читача макабричною фактографією всієї цієї справи, що скидається на таку „ювелірну" роботу, як підковування блохи важезною сокирою. Скажу лише, що чого вже там тільки не було. Все це колись опишуть в історії чорного рейдерства в Україні, як, скажімо, описуються в історії піратства грабунок і розбій у світовій акваторії. Не можу втриматися, щоб не сказати, що там було все незрівнянно чесніше: пірати йшли на захоплення кораблів під чорним прапором, попереджаючи в такий спосіб: стережись, атакуємо! Наші ж пірати, купивши в судах та структурах влади необхідні папери, створюють враження начебто цілком законного діяння. Наївний не відразу й зрозуміє, що ті папери –фальшивка.

Служба безпеки ЗАТ „Фармацевтична фірма „Дарниця" відразу ж з'ясувала: атакують підприємство з відповідною метою два Кіпермани. А асистує їм чи бігає в них на другорядних ролях Павло Куфтирєв.

Вивчивши всю цю–і не тільки цю!–історію, бачачи, що твориться сьогодні в Україні ось такими Кіперманами і їм подібними, відчуваєш себе в обов'язку звернутися до них із такою порадою.

Панове Кіпермани, Куфтирєв та іже з вами!

Дивно, що ви не розумієте, що своїм розбоєм ви провокуєте в Україні антисемітизм. Удаючися до немислимих інсинуацій, сповідуючи правовий нігілізм, брудні підтасовки фактів, підкуповуючи суди й намагаючись силою захопити те, що законно належить іншим, ви починаєте нагадувати чужоземних окупантів. Ваша єврейська національність, яка в звичайних умовах звичайного життя не мала жоднісінького значення,–хочете ви того чи не хочете–тут уже набирає змісту похмуро символічного. Ескаляція вашої аґресії на фармацевтичну фірму „Дарниця” не тільки помножує силу спротиву її колективу, а й народжує почуття обурення та гніву, як це завжди буває в людей, котрі відчувають свою правоту. І вони тоді починають думати над тим, чому з ними так чинять, аналізують те, чим відрізняються від них їхні кривдники. І не можуть не зауважити, що ті кривдники–представники іншої національности. І це також може набрати в їхніх очах–якщо ще не набрало–доволі істотного значення. І вони можуть про це не тільки експресивно сказати, вживаючи ними відкриту арґументацію, в якій фіґуруватиме й національний момент. Ви можете звинуватити цих людей в антисемітизмі, а вони вам скажуть, що ви чините геноцид українців. Як промовистий арґумент вони вам скажуть про ваш бандитизм, про вже захоплену чужу власність. Ви добре знаєте, що у вас позаду. А для читача наведу дещо із вашого „послужного списку”. Ось таким кавалерійським наскоком ви спробували міць фармацевтичної „Дарниці”, ви захопили Золотоніський машинобудівний завод та Київську фабрику технічних паперів. А тепер ось об'єкт непогамовних пожадань–фармація. Як же, думаєте ви, люди неодмінно хворіють, вони змушені купувати ліки; це ж вічне джерело прибутків–і як воно так виходить, що те джерело не належить нам?!

А ще для читача хочу повідомити, що і батько, і син Кіпермани, і їхній джура Павло Куфтирєв–не тільки заслужені рейдери України, а дуже екзотичні для сучасного українського пейзажу постаті. Як на мене, то по них колись вивчатимуть епоху рейдерських війн у нашій державі. Це для нас вони монстри з паноптикуму. А для істориків будуть мафіозі і бандити.

Але я відволікся. Отож, Юрій Мойсейович Кіперман. Рейдер–тато. Ветеран рейдерського руху в Україні. Сказати б, надзвичайно заслужений кондотьєр-експропріятор. Як писав на сайті „MediaUA” журналіст Ігор Ґур'єв, Юрій Мойсейович–майже ґросмейстер цієї небезпечної гри. Майже Таль, Корчной, Ботвинник, Капабланка, Боббі Фішер, Анатолій Карпов, Ґаррі Каспаров рейдерства. Це він–автор схем

захоплення державної власности через штучне банкрутство підприємств. У дев'яності роки народові вішали на вуха локшину про те, що всі підприємства в Україні–безнадійно збиткові, а тому їх треба збути отим наївним людям, які згодні за фабрику чи завод дати, скажімо, двадцять копійок. Мовляв, вони реанімують підприємство, збережуть робочі місця, і ми їм за те дякуватимемо-дякуватимемо й дякуватимемо за такі буцімто патріотичні діяння. І під цей шумок панове Коломойський чи Кіперман та іже з ними обдирали нас, як липку. Загальнонародне ставало коломойське чи кіперманське. Ось так і народжувалися олігархи. Евфемізмом цим перекладають те, що в оригіналі звучить як мародери, бандити.

Отже, Юрій Кіперман, як стверджують ті, хто вивчив його неправедні діяння, навіть зумів „буквально обвалити ринок однієї з провідних галузей вітчизняної промисловости. Схеми рейдерських атак на ЗАО, кажуть, також розроблялися не без його участи". Але постарів у рейдерських трудах Юрій Мойсейович, не ті вже сили. Та й наївся вже загарбаного. Стільки вже не перетравлює його шлунок. А от синочок–аж горить хижим апетитом до чужого. Йому явно мало того, що нагарбав чорним рейдерством папаша. Йому хочеться ще і ще. „Після успішного рейдерського захоплення доволі прибуткових, але середніх за фінансовими потоками підприємств він замахнувся на найкрупніше вітчизняне фармацевтичне виробництво..." Цей не боїться подавитися. Сказано, молоде й до сказу захланне. Молодший Кіперман може піти значно далі за папашу. Якщо наше потоптане законодавство або миргромада його не зупинять. Але–то вже зі сфери майбутнього. Ми ж–про сьогоднішнє.

У Кіперманів, як мовилося, є високопоставлений попихач. Не менш екзотичний за них індивід. Навіть по-своєму знаменитість. Президент федерації шахів Києва. Голова Київського третейського суду. (При цьому треба сказати важливу подробицю: цей суд створив він сам. Для себе. Проти інших. Зручно й вигідно. А ще–прибутково). „Враховуючи, що рішення третейського суду є остаточним, не виключено, що цей демократичний інструмент рішення комерційних спорів рейдерська парочка (згадувані попереду Кіперман-батько й Кіперман-син.-М.С.) активно використовуватиме в своїх інтересах".

Голова третейського суду вже кинув у бій важку вербальну артилерію. Кинувшися на фармацевтичне дарницьке підприємство з наміром перешкодити тамтешнім зборам акціонерів й одержавши відкоша, Куфтирєв упав в істерику і почав погрожувати керівництву „Дарниці" вельми голосними іменами. Мовляв, ті, хто носить ці імена, „повідривають голови" непокірним. Здали нерви у ґросмейстера псевдотретейських словоблудій. Вибухнув, як вулкан Везувій. В основному–ненормативною лексикою.

Ігор Гур'єв стверджує, що поміж голосних імен, якими погрожував розлючений Куфтирєв, „неоднократно звучало ім'я Ігоря Коломойського, олігарха, що з гордо піднятою головою носить ім'я українського рейдера №1. Якщо так піде далі, не здивуюся, що іменами олігархів вітчизняного розливу українські матусі та бабусі лякатимуть малечу. А ось із якого боку Павло Куфтирєв погрожував ще й іменем заступника Генерального прокурора України Віктора Кудрявцева– питання справді-таки цікаве. Пам'ятається, років із сім тому рейдерську атаку на ЗАО „Борщагівський хім-фарм завод" якихось Ямпеля та Фурмана кришувала якраз прокуратура під чуйним керівництвом незабутнього Михайла Потебенька".

Як бачимо, багато цікавого висотується з цієї історії. Мовби клубочок у відомій казочці розмотується. До стількох же високопоставлених функціонерів, які за відповідну винагороду вступили у змову з бандитами, це приведе! То лише Кіпермани й Куфтирєв на поверхні, а за ними далеко в тіні зловісними привидами бовваніють ті державні чиновники, які зробили для себе з держави дійну корову. І для них вона доїться доларами. Тобто: вони леґітимізують бандитам право чинити розбій. А за це одержують винагороду валютними знаками. Ми ту винагороду перекладаємо з мови евфемізмів простим і зрозумілим словом: хабар.

Тут ми говоримо лише про сюжет Кіпермани-Куфтирєв і „Фармацевтична фірма „Дарниця". В нього підкупами й службовими зловживаннями на користь бандитів утягнено хто-зна скільки дійових осіб. А уявімо, скільки їх узагалі в безперервній рейдерській війні. Війні проти українського народу. Війні, що має загрозу перейти в громадянську. Тобто, як це було щоразу скрізь, де вона була, нечувану за жорстокістю. Кіперманам і Коломойським вона, може, й не аж така страшна– вони втечуть до Ізраїлю, бо мають „запасний аеродром", а ось багато невинних людей може постраждати. Як постраждали вони у відомій Жовтневій революції.

Жовтнева революція згадана тут, ясна річ, не для застрашування рейдерів. Її привид дедалі виразніше вимальовується на нашому обрії. Нещодавно в інтерв'ю академіка Ігоря Юхновського чітко прозвучала ця думка: якщо все так далі розвиватиметься в Україні, то цей варіянт стає дедалі можливішим. Може тільки мотивація у повсталих зазнати деякої корекції. Але головне залишиться незмінним: грабуй награбоване! І все решта–кров, насилля, закон сили й арґумент зброї–може лишитися незмінним. Як то й буває в усіх революціях.

Щоправда, лишається ще одна надія. Надія на те, що президент, прем'єр-міністер та інші наші високі фіґуранти владного олімпу нарешті збагнуть небезпеку розвалу держави і згадають не тільки які права, а й обов'язки ми їм делеґували, і втрутяться в такі ситуації. Бо

наші владці чомусь набагато краще пам'ятають саме про права, а ось із обов'язками–з цим у них, на жаль, складніше. Тут у них бувають доволі часто рецидиви амнезії...

Колись історики напишуть, що у 2007 році найвища українська влада постала перед необхідністю складати екзамен на повноцінність і зрілість.

Як ви гадаєте, що вони напишуть?

Звичайно ж, це залежить від влади. І–вже сьогодні.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ-СЛАВІТЕ ЙОГО

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО
НОВОГО 2008 РОКУ

ГОЛОВНІЙ УПРАВІ-КРАЙОВИМ УПРАВАМ
І ВСІМ ПОБРАТИМАМ ЧЛЕНАМ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1-ОЇ УД УНА
В УКРАЇНІ І В УСІХ СТОРОНАХ СВІТУ ТА ВСІМ
ВЕТЕРАНАМ ЯКІ БОРОЛИСЯ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ
БАЖАЄ ЩИРО

УПРАВА І ЧЛЕНСТВО СТАНИЦІ НЬЮ-ЙОРК

ВІДЗНАЧЕННЯ 75-РІЧЧЯ

Відзначення голодмору відбувається в Україні кожної четвертої суботи листопада, о год. 4-ій. Цього року в Києві відзначення відбулося на Михайлівській площі. Багато закордонних представників взяло участь, але більшість політичної еліти України були відсутні. Ніхто їх не очікував. Після промови президента Ющенка було проголошено хвилину мовчанки. Як сумний голос одного дзвону розносився щоп'ятнятцять секунд, тисячі людей на площі завмерли–здавалося, що час зупинився... Опісля дзвони церков звучали сумно, а народ посунув до скромного пам'ятника в пам'ять загиблим, щоб покласти свої свічки. Їх роздано 33 тисячі.

Через півгодини показано документальний фільм про голодомор на величезному екрані на монастирській стіні. Багато молоді стояло групами й дивилося мовчазно. Завдяки ініціятиві Ющенка, це відзначення почалося кілька років тому й щоразу притягає більше народу.

Люди довго не розходилися, а кілька годин пізніше нова хвиля надійшла, мабуть, побачивши на телебаченні ці відзначення.

Повний місяць виплив з-поза Михайлівського собору, кидаючи свої лагідні проміння на товпу... Свічки горіли ясно ще вранці...

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА ЮЩЕНКА

Вони вже тут. Вони довго йшли. Мільйони. Мільйони наших дідів, батьків, братів і сестер. Рушили з неба їхні вози. Певно хвилюються мами, щоб не забути ані найменшого–того рідного, найдорожчого, який знайшов свій спокій і тихо заснув на руках у Господа.

75 років іде за цим небом їхній Чумацький шлях–три, п'ять, сім, вісім чи то десять мільйонів невинних людей, сотні тисяч родів, вимерлих сіл, невідспіваних душ, закатованих, замордованих, непохованих доль. Вони хочуть додому. Вони бачать ці вогники. Вони вірять нам. Бо ми–це їхнє непрожите життя.

Дорогий Український народе! Браття і сестри!

Ми–разом. Сьогодні Україна і світове українство розпочинають вшанування 75-тих роковин найстрашнішої катастрофи–Голодомору 1932-1933 років.

Поминаємо кожну душу, кожну жертву, кожного мученика.

Досі не знаємо всього масштабу цієї трагедії.

Поволі–з пам'яті людей, з тих таємних архівів, з тих диявольських „окремих папок"–з'являється її смертельний лик.

„Я це все пам'ятаю… Я опухла від голоду, братик ще більше… Він вмирав, з його опухлого тіла точилася рідина. Я сиділа поруч, він скри-

пів зубами і просив огірочок... Він помер. Його завернули в ковдру, колір цієї ковдри досі у моїй пам'яті". Це–спогад Ганни Неласої, народженої в Луганській області. Ця жінка переборола страх і залишила своє свідчення.

„Конфіскаторів ніщо не зупинило–ні біль дітей, ні їхня кількість... Приходили ще і ще, все забирали. Гірше фашистів". Це–Нонна Червева з Горлівки.

З листа Реви Миколи Антоновича з Хилівки Полтавської області до Йосифа Сталіна–„*сотні тисяч людей померли з голоду і все на очах комуністів, котрі їздили по наших трупах і нагло хвалили життя*". Миколу Реву засудили до 6 років ув'язнення за цей лист.

З листа Кагановича до Сталіна: „*я цілком і повністю погоджуюся з вашою оцінкою стану речей на Україні... Теорія, що ми, українці, невинно постраждалі, створює солідарність і гнилу кругову поруку... Я вважаю, що... наступив момент... призвати організацію до рішучого перелому...*"

Переламати хотіли всіх. Проти нас ішло зло. Його ймення–геноцид. Свідома, спланована і втілена спроба упокорення нації.

Його організатор і виконавець–тоталітарний комуністичний режим. Це–головний убивця. Звиродніла зграя не мала жалю до жодного народу, кожну поневолену націю залили криваві ріки.

На нашій землі Сталін–за добре продуманим планом–обрав жертвою українське селянство як ядро, як основу, як опору народу.

„*Без селянської армії не було і не може бути могутнього національного руху. Національне питання є по суті справи питанням сделянським*". У цій фразі Сталіна–відповідь на те, чому померли мільйони українців.

Терор був розгорнутий планомірно і послідовно. У 1932-33 роках у Кремлі відбулося 69 засідань Політбюро ЦК, на яких тільки по прямій постановці розглянуто 270 питань про Україну.

Вони працювали, не покладаючи рук. У пік Голодомору в Україні щодоби помирало 25 тисяч людей.

Ми маємо знати кожен факт, кожен наказ, кожне ім'я–від жертви до вбивць. Пошук правди не спинити, він не зупиниться.

Спочатку конфіскували продовольство. Потім військами оточили територію України і Кубані. Третину наших сіл занесли на „чорні дошки", їх перетворили на гетто голоду–задовго до Гітлера. Увесь урожай масово йшов за кордон, зерно, яке могло врятувати мільйони, переробляли на горілку.

Шансу не було. Люди почали їсти трупи.

Голодомор– не просто біль і рана. Це–чорна діра нашої історії, яка могла безповоротно поглинути не тільки Україну, але й будь-яку най-

меншу надію на життя. Це– пік трагедії, втім він не єдиний.

Я прошу, щоб сьогодні ми згадали всіх.

Словом і молитвою прошу згадати наш державний провід, який 90 років тому проголосив і утвердив незалежність. Вони стали першою жертвою. З 800 членів Центральної Ради ліквідовані майже всі.

Я згадую розтерзаних, покалічених, принижених Твоїх поетів, мій народе. Тут, на цих майданах вони чули золотий гомін волі. Їм вирвали серце.

Я згадую Твою національну творчу, наукову, медичну і технічну інтеліґенцію, яка опинилася в центрі масових арештів і систематичного терору. Їм щедро відвели квоту для смерті.

Я згадую наші знищені церкви і духовенство. Їх руйнували безжально, щоб добратися до самої душі і її віри.

Я згадую колосальні і немислимі жертви воєн. Цей смерч був здатен покласти нам край.

Тоталітаризм і більшовизм перервав в Україні історичний зв'язок– історичний зв'язок поколінь, духу, пам'яті, нашої ментальности, культури і нашої мови.

Посеред пошматованого і, по суті, підміненого народу був посіяний страх, чиє жниво збираємо і досі.

Звідси, від цього безконечного страху походять наші нинішні політичні і суспільні хвороби, боязнь повернутися до національного кореня, бо причетність до нього була причиною смерті мільйонів людей. Звідси походить наш важкий і складний шлях один до одного, до порозуміння і власне кажучи до єднання.

Злочини більшовизму і сталінізму тотожні злочинам нацизму і гітлеризму. Їхня природа–одна: людиноненависництво.

Настав час озвучити вимогу для світового засудження комуністичного терору, який вбивав нас і всі невинні народи на цьому просторі– росіян, кримських татар, білорусів, євреїв, поляків, болгар і сотні інших націй.

Усім нинішнім апологетам сталінізму я кажу прямо і твердо–ваші спроби приречені, виправдання не має і не буде, покайтеся за свій гріх. Це ваша моральна відповідальність перед країною і нацією.

Наш біль і гнів не одинокий. Звідси, з Михайлівської площі у Києві Україна звертається до всього світу, щоб об'єднати кожне зусилля проти тоталітаризму і нетерпимості до життя.

Наша трагедія–це застереження для всіх націй світу. Не вивищуємо і не принижуємо свого горя. Слово співпереживання і скорботи кажемо кожній нації і, насамперед, тим, з якими спільно пройшли через усе комуністичне пекло. Наше серце–щире, любляче, небайдуже до вас. Станьте сьогодні поруч з нами. Ми закликаємо світ визнати Ґолодо-

мор 1932-33 років актом геноциду проти Українського народу і віримо, що таке визнання неминуче здійсниться.

Я дякую всім парламентаріям та урядам, які вже підтримали нас. Це–вияв солідарності, який Україна ніколи не забуде.

Історична справедливість, безумовно, настане.

Моє сьогоднішнє слово–не реквієм. Моє слово–це гимн Українському народові, чия сила незнищенна. Він переміг смерть.

Супроти загрози тотального знищення ми вистояли. Український народ переміг, бо перемогла його державність, постала його держава.

Ми вистояли завдяки мільйонам чесних людей, які не лише воювали за Україну, але й будували її своєю великою і щоденною працею.

Ми вистояли, бо воля, правда і життя творилися всіма–Донецьком і Львовом, Луганськом і Ужгородом, Севастополем і Одесою, Харковом і Тернополем, Полтавою і Луцьком, Дніпропетровськом та Івано-Франківськом, Сімферополем і Черніговом, Києвом і всією Україною.

Ми перемогли у вирішальній битві зі злом.

Сьогодні ми повинні перемогти у вирішальній справі–повернути Україні саму себе. Наша найвища місія–відродження нації як єдиного, здорового і життєствердного організму, який охоплює весь Український народ без різниці поглядів, реґіонального походження чи віри.

Наступний рік проголошений Роком пам'яті жертв Голодомору.

Це–не поминальна хода. Це–воскресіння нашої пам'яті, очищення від лжі і скверни. Це–чиста і чесна праця, тільки вона допоможе навести справедливий національний і життєвий лад в Україні.

Ми повинні одягнути Україну у чисту сорочку і прибрати з її тіла символи тоталітарного режиму–можливо, нехай не за рік.

Ми мусимо ретельно віднайти і зберегти знання про кожну жертву Великого Голоду і встановити національні меморіали.

Ми маємо утвердити великий суспільний діалог пам'яті і, водночас, діалог перспективи–бо треба йти вперед, жити повноцінним життям великої сучасної европейської держави, діяти і прагнути до справжнього порозуміння.

Так ми утвердимо своє майбутнє, свій новий демократичний Основний Закон, свою свободу, своє право, свою любов один до одного, до рідної мови, рідної землі і нашої соборної долі.

Я прошу в Господа дати нам силу, щоб повернутися до самих себе. Вони вже тут. Вони дуже довго йшли. Мільйони, мільйони, мільйони нас. Це–не сльози. Це посміхається маленький хлопчик на руках у Всевишнього.

Вічна пам'ять і слава Україні!

Російські вирази у статті друкуємо в українському перекладі.

Редакція

Богдан БАЧИНСЬКИЙ
Львів

БЕЗВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ або ВИБІР БЕЗ ВИБОРУ

(скорочено)

Сучасні демократії використовують близько 350 варіянтів виборчих систем, кожна з яких має свої переваги та недоліки. Досконалої виборчої системи просто не існує. Більше того, клясичними або „чистими" пропорційною чи мажоритарною системами користуються менше десятка країн, характерних тим, що демократія в них існує вже кілька століть, як і їхня виборча система. Більшість країн намагаються поєднувати позитивні сторони мажоритарної та пропорційної систем, утворюючи різноманітні гібриди і вдос-коналюючи їх. З більшим чи меншим успіхом.

Тому не дивно, що Україна за свої 16 років незалежности змінила вже три виборчі системи: від мажоритарної, що функціонувала до 1997 року, через змішану, коли половина парляменту обиралася за пропорційним принципом, а половина–за мажоритарним, до суто пропорційної, започаткованої в 2004 році.

Від мажоритарної до пропорційної системи

Переходячи від мажоритарної до пропорційної системи, політичні еліти мотивували цей процес необхідністю структуризувати парлямент, який не міг нормально функціонувати в умовах тотальної різношерстости та відсутности колективної відповідальности. І справді, перейшовши в клясичну пропорційну систему, здавалося б, вдалося вирішити проблему з партіями-метеликами та із ситуацією тотальнго перекуповування депутатів, коли депутати обиралися електоратом від однієї партії, а в парляменті потрапляли до різноманітних численних фракцій, які не проходили за пропорційною системою. Так, наприклад, було в парляменті четвертого скликання, коли до парляменту пройшло 8 партій, а наприкінці його функціонування в ньому нараховувалося 14 фракцій. Нові фракції нерідко створювалися під якогось лідера або проєкт і так само швидко зникали. Вони не мали під собою жодного партійного чи ідеологічного підґрунтя. Зокрема, фракція партії Трудова Україна, або такі фракції-метелики, як „Демократичні ініціятиви", „Народовладдя" чи „Европейський вибір".

Двополярність та різка антагоністичність партійної системи

Якщо пропорційна виборча система й дозволила вирішити проблему з колективною відповідальністю партій, то створила натомість

інші: проблему індивідуальної відповідальности депутата, який, заховавшись у списках, не відчуває за собою пильного ока виборця, та проблему розірвання зв'язку депутата зі своїми виборцями, що також загрожує безкарністю й вседозволеністю. З'явилася проблема узурпації влади партійної номенклатури над самими депутатами, коли рішення керівництва партії є обов'язковим для виконання всіма партійцями. Відомі випадки відмови помаранчевих депутатів від своїх депутатських мандатів. Маємо також багато прикладів, коли депутата виганяли з фракції–навіть за одноразове голосування, що не співпадало з позицією фракції. Вінцем внутрішньопартійної диктатури є закон про імперативний мандат, який автоматично позбавляє депутата мандату у випадку виключення чи виходу з фракції.

Формування виборчої системи в Україні було рушійним стимулом для конструювання політичної системи в цілому. Шлях від мажоритарної до пропорційної системи лежав через закріплення за партією монопольного права на формування списків кандидатів у депутати, а також підвищення прохідного бар'єру. Цей шлях призвів до ситуації, яку спостерігаємо сьогодні. По-перше, це формування фактично двополярної та різко антагоністичної партійної системи, що робить політичну боротьбу досить жорстокою і позбавляє політиків можливости широко маневрувати. Відтак, у залежності від вибору громадськости, країну кидатиме з однієї стратегії розвитку в іншу. По-друге, широка громадськість позбавлена впливу на формування законодавчої та виконавчої влади. При діючій виборчій системі інститут виборів ризикує остаточно перетворитися на символічний фарс, на вибір без вибору.

Чужий вибір

Ось низка арґументів до цих тверджень: на етапі формування списків кандидатів лише 2% громадян України, які є партійними, можуть впливати на цей процес. Відтак, сам факт голосування є лише правом усіх інших, хто не побажав у силу різних обставин і мотивацій обзавестися партійним квитком, підтвердити чужий вибір. До цього варто додати те, що в результаті опитування, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова з'ясувалося, що лише 1,2% українців повністю довіряють політичним партіям, натомість 32,8%–цілком не довіряють. Безперечно, інститут політичної партії, як і процедура виборів,– невід'ємні атрибути сучасної демократії. Але крім цього існує ще й фактор довіри до них громадян, який також потрібно враховувати. Тим більше, що Україна ментально є спрямована радше на особистості, а не на інституції, особливо такі, як партія.

Ще одним арґументом щодо відсутности впливу громадян на політику в країні є те, що вищий представницький орган держави не представляє ані конкретних громадян, ані реґіони країни. Тобто пропорційна система позбавила депутатів зв'язку зі своїми виборцями (і–

навпаки), через що народні обранці є реально відірвані від народу. Це, зокрема, виражається і в представництві реґіонів країни в парляменті. У попередній Верховній Раді такі два реґіони, як Донеччина та Київщина, були представлені більше ніж двома третинами парляменту (301 депутат)*, тоді як на всі інші області припадає лише 149 депутатів. Тобто фактично, за квотою реґіонів до влади приходять столичні персоналії. Виникає запитання, яким чином реґіональні інтереси можуть відстоюватися в парляменті, якщо самі реґіони не мають достатнього представництва. Ще один факт гострої диспропорції українського парляменту: так зване правило „золотої фракції". В умовах жорсткої двополярности, партія, яка набрала найменшу кількість голосів, зможе диктувати умови фактичним переможцям виборчого процесу у випадку, якщо самі переможці не в змозі будуть самостійно сформувати уряд.

Внутрішньопартійна диктатура та імперативний мандат

І нарешті, остаточно громадськість позбавляється будь-якого впливу через відсутність механізму відкликання депутата. Замість реалізації цього права, політики, які не в змозі контролювати всіх депутатів своєї фракції, придумують абсолютно неконституційну норму імперативного мандата. Хоча механізм відкликання депутата є більш демократичним і не менш дієвим. Таким чином порушується демократичний принцип–принцип відповідальности обраних перед виборцями. Отож гонитва за політичною доцільністю довела українську виборчу систему до межі, коли країна може знову відчути на собі партійну диктатуру. Єдине, що дозволяє Україні розвиватися демократично–рівносильне протистояння східної та західної політичних еліт. З одного боку, це сприяє розвиткові вітчизняної демократії, з іншого–гальмує економічний процес розвитку. В результаті тривалого панування такої виборчої (а відтак, і політичної) системи, політики наражаються на інше неґативне явище, яке може спричинити корозію державної системи в цілому, як це вже сталося з правовою системою. Йдеться, зокрема, про втрату леґітимности влади в очах більшости суспільства.

Тож напрошується висновок: чи до наступних парляментських виборів Україна внесе суттєві зміни до своєї виборчої системи.

(„Український журнал")

ФАНТАСТИЧНІ ОБІЦЯНКИ...

БЮТ. Широка й революційна за своєю суттю програма „Український прорив" із 12 основних напрямків, сенс якої створення „найоптимальніших систем організації суспільства, що дасть кожній людині відчуття справедливости, гармонії, захищености та відкритости всіх омрі-

* У теперішній ВР число депутатів Київщини й Донеччини сягнуло 350.

яних можливостей". Конкретного ж їх наповнення БЮТ чекає від об'єднання інтелектуального потенціялу нації шляхом злиття зусиль науковців НДІ й університетів, „мозкових центрів" та „фабрик думок", інтерактивної участи охочих...

Цікаво, що свого часу російськомовна уродженка Дніпропетровська стала ще й ініціятором та автором концепції нової національної ідеї. Окремо підписуються угоди Блоку з відповідними громадськими, галузевими й реґіональними структурами–про відродження вугільної промисловости, морського транспорту, про пільги для дітей війни, ветеранів усіх воєн та їхніх сімей тощо.

ПАРТІЯ РЕҐІОНІВ. Ні для кого не секрет, що не лише партія, а й уряд Януковича за рік при владі не спромоглися ані запропонувати, ані затвердити (як цього вимагає закон) програми своєї діяльности і лише зі стартом офіційної виборчої кампанії-2007 лідер реґіоналів нарешті розродився зливою обіцянок, що є лише недолугою спробою „переплюнути" соціяльні ініціятиви Ющенка та опозиційних БЮТ і НУНС.

Отож, 4 серпня Янукович озвучив на з'їзді своєї партії „комплексну програму забезпечення гідного життя своїх співвітчизників, програму успішної України і успішного громадянина України"–„Добробут і стабільність". Зокрема, „першим кроком" він називає збільшення ініційованих (і головне–впроваджених) Ющенком виплат на новонароджених ***(при народженні другої дитини–у розмірі 25 тисяч грн., а третьої–50 тисяч), доповнивши їх щомісячною виплатою 100 грн. на дітей від 3 років до 13 років та 200 грн.–з 13 років до досягнення повноліття.***

А далі молоде покоління, наче з мітичного рогу достатку, чекатиме ***збільшення кількости бюджетних місць у вузах „щонайменше вдвічі", двократне ж підвищення стипендій студентам і навіть „законодавчо ґарантоване перше робоче місце".***

Проблему ж підвищення зарплат та пенсій партія Януковича пропонує шляхом ***підтримки з бюджету розвитку великих підприємств, якими володіють... українські олігархи (!), більшість з яких і зосереджені у списку Партії реґіонів***. Мовляв, сприяння розвитку таких підприємств призведе до створення більшої кількости робочих місць, а збільшення прибутку–до зростання зарплати робітникам і збільшення виплат у бюджет, що й уможливить підвищення соціяльних виплат. Простіше кажучи, ***уряд Януковича збирається дерибанити бюджетні (стягнуті з народу у вигляді податків) гроші між олігархами, які, відтак, надалі самі вирішуватимуть, скільки з них давати тому ж таки народу, аби він мав сили примножувати їхнє багатство. Таке собі замкнуте коло „добробуту й стабільности" для вибраних.***

Подано за ЗМІ

Ростислав КРАМАР
Варшава

ЯН–В ІРЛЯНДІЮ, ІВАН–ДО ПОЛЬЩІ...

Найбільша европейська „фортеця", яка довго опиралася наїздові леґальної польської трудової міґрації, у розпалі літа-2007 оголосила про близьку капітуляцію. Вслід за Великобританією, Ірляндією, Еспанією, Нідерляндами свій ринок праці для польського „сантехніка" відкриє Німеччина. Вже тепер у Польщі, за приблизними підрахунками, називають цифру 2 млн., коли мова заходить про кількість тих, які останніми роками виїхали до праці в „старі" держави ЕС. То якщо відразу після входження до европейської спільноти у 2003-му, процес зростаючої трудової міґрації частенько супроводжувався заспокійливими коментарями експертів („зароблять і повернуться"), то тепер у польських медіях аж ряхтить від заголовків на кшталт „Еміґранти не хочуть повертатися", причому іноді зі специфічним акцентом „Освічені не хочуть повертатися".

Згідно з опублікованими в липні даними дослідного інституту „ARC Rynek i Opinia", лише половина тих поляків, які працюють у Великій Британії та Ірляндії, мають реальні пляни повернення на батьківщину впродовж найближчих чотирьох років. Особливе занепокоєння серед коментарів, представлених інститутом даних, викликав той факт, що виїжджають із країни передусім молоді, приблизно 30-річні люди. Причому відсоток осіб із університетською освітою серед еміґрантів значно вищий, аніж в середньому по країні. Експерти звертають увагу на те, що пляни значної кількости еміґрантів повернутися щойно через 5-10 років надто віддалені й можуть із плином часу абсолютно вивітритися з їхніх голів. Таким чином, резюмували фахівці, навіть половина заробітчан може не повернутися до рідної країни.

Спостеріґаючи за динамікою міґраційних процесів у Польщі з української перспективи, треба відмітити, що теперішні польські тенденції зберіґатимуться ще далеко не один рік. „Старі" країни ЕС залишатимуться привабливими для польського громадянина до тих пір, доки вони помітно випереджатимуть Польщу за рівнем економічного розвитку. При середньостатистичній польській місячній зарплатні приблизно у 500 евро, тисяча евро щомісяця для хатньої робітниці в Німеччині, чи 550 евро за тиждень праці сантехніка в Ірляндії–спокуса неабияка. Тим часом, тільки в будівель-

ній галузі у Польщі нині бракує щонайменше 100 тисяч працівників, причому це за обставин, коли навіть не розпочалися інвестиційні проєкти, пов'язані з єврофутболом-2012.

Заробітчанських спокус не бракує й для представників нефізичної праці. Польські інформатики, медики, а навіть поліцаї уже добряче втоптали стежку на „туманний Альбіон". Придивляється до польських фахівців і Данія, яка вже тепер розпочала в Польщі набір кількох сотень лікарів, організувала курс вивчення мови для великої групи медсестер. Найновіша, та досить симптоматична тенденція заробітчанського потоку з Польщі–виїзд на роботу до Великобританії та Німеччини вчителів. У цих країнах педагогпочатківець заробляє навіть у сім разів більше, аніж у себе вдома. Поки що валізи пакують учителі точних наук–фізики та математики. Вже цієї осені в країні може забракнути навіть кількох сотень викладачів цих предметів. Про закордонні заробітки подумують і вчителі англійської мови, з якими й без того досить сутужно.

Нині польська економіка швидко набирає обертів. Характерно, що за останні кілька років безробіття в країні знизилось із майже 20 відсотків до 12. Інший приклад: у Мазовецькому воєводстві кількість пропозицій праці в другому кварталі 2007-го порівняно з аналогічним періодом минулого року зросла аж на 57 відсотків. Все ж наздоганяти бодай сусідню Німеччину „трохи" та й доведеться (скептики, щоправда, оте „трохи" окреслюють навіть кількома десятками років). Не дивно, що попри позитивні тенденції у вітчизняній економіці, 3,5 відсотків працюючих поляків охоче поїхали б працювати у котрусь із країн „п'ятнадцятки".

З іншого боку, варто звернути увагу на поки що значно рідше артикульований неекономічний аспект проблеми еміґрації–люди їдуть не лише за „довгим" евро. В одній із нещодавніх радіодискусій щодо причин та перспектив заробітчанства прозвучала думка молодих поляків, які виїхали до Еспанії. Вони мотивували своє рішення... перевагами середземноморського клімату. Новий життєвий досвід, можливість досконало вивчити іноземну мову, зрештою, жага пригод веде й неминуче вестиме якусь частину польських громадян на захід (чи південний захід) від рідної, ось уже п'ятий рік евросоюзної країни.

Те, що за такої ситуації в Польщі абсолютно нової якости повинна набути справа української міґрації до цієї країни, є очевидним. Передусім, мусить відбутися виведення з тіні якоїсь частини армії нелеґальних заробітчан-українців, кількість яких за неофіційними даними може сягати навіть понад 200 тисяч.

Радикальне спрощення процедури працевлаштування сезонного працівника з-за східного кордону, що відбулося саме цього літа–важливий крок у напрямку зміни статусу українського робітника. Грядуть наступні нововведення в трудовому законодавстві, які полегшуватимуть польському працедавцеві процес працевлаштування не тільки сезонного працівника. Про це, до речі, йшлося на конференції, організованій у червні в Кракові СКУ, де з відповідною інформацією до українців звернувся представник польського міністерства праці.

Навіть беручи до уваги той факт, що з початком 2008-го між Польщею та Україною опустяться „шенгенські ґрати" (за влучним висловом Антіна Борковського на шпальтах „України молодої"), без сумніву, саме українці будуть тими, хто передусім скористається з тих нововведень у польському трудовому законодавстві, що спрямовані на громадян неевросоюзних країн. Як показує практика попередніх приблизно п'ятнадцяти років, українці незмінно очолюють першу п'ятірку найчисленніших міґрантських груп у Польщі (наступні після українців у цьому списку, причому зі значним відривом–білоруси, вірмени, в'єтнамці, росіяни). Подобається це комусь чи ні, та Польща, найближчий євросоюзний сусід України, який, з одного боку, динамічно розвивається, а з другого–переживає етап помітного відтоку власних фахівців, потребуватиме дедалі більше робочих рук у різних галузях народного господарства, тож інтенсивно „всмоктуватиме" українських працівників. Перед середньостатистичним Яном Ковальським відкрилися ринки праці найбагатших європейських країн, а святе місце, як відомо, порожнім не буває... Україна ж опинилася в парадоксальній ситуації–сплачує власною „кров'ю" за євроінтеґрацію сусідів.

Думається, серйозний аналіз тенденцій, притаманних польським ринкові праці та міґраційним процесам, попри всю відмінність геополітичної ситуації двох сусідніх держав, був би для Києва вельми повчальним. Польські урядові чинники, яким ще вчора закидали цілковиту відсутність міґраційної політики, судячи з усього, схаменулися й тепер напрацьовують стратегію на наступні роки „великого європейського переселення народів". Тим часом, серед українських заробітчан у Польщі можна почути футуристичний прогноз споживання борщу десь над Дніпром у 2050 році–китайськими паличками...

(„Український журнал")

УКРАЇНА ПЕРЕТВОРЮЄТЬСЯ З КРАЇНИ ПОХОДЖЕННЯ МІҐРАНТІВ НА КРАЇНУ, ЯКА ЇХ ПРИЙМАЄ

В Управлінні Верховного Комісара ООН у справах біженців прогнозують, що через 5-10 років національна складова України стане значно строкатішою: до нас прийдуть десятки тисяч (звісно, скільки точно ніхто сказати не береться) вихідців з бідніших країн колишнього СРСР, а також Китаю, Індії та В'єтнаму. І не просто заповнять нішу, яка постійно утворюється через відтік українців на роботу в країни Евросоюзу. Вже в минулому році в Україну на один мільйон більше осіб в'їхали, аніж виїхали (всього щорічно офіційно перетинає кордон близько 40 мільйонів іноземців, з них–1%–нелеґальні міґранти).

Не слід вважати, що ми в цьому унікальні: такі тенденції намітилися в усьому світі і в Европі–зокрема. В цілому можна узагальнити, що всі нові країни-члени ЕС, за винятком Румунії, відчувають серйозний відтік громадян, котрі з економічних причин їдуть влаштовуватися на роботу в европейські країни з вищим рівнем добробуту. Їхні місця займають громадяни з України, Молдови, Росії та бідніших країн колишнього СРСР. На їхнє ж місце приїжджають громадяни з ще бідніших країн Середньої Азії... Слід зазначити, що українці займають перше місце серед груп нелеґальних міґрантів, виявлених у Польщі, найменше їх–в Румунії та Угорщині.

Міґраційні тенденції значно посилилися в останні роки. Таким чином ми поступово перетворюємося з країни походження міґрантів на країну, яка приймає міґрантів.

ВИСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ

Динаміка зменешення української нації приголомшлива: за роки незалежности–сім мільйонів–тобто 20% нас пішло в небуття. І темп зникнення нарощується з кожним роком.

Фізичне знищення українського етносу триває вже століття. XX століття принесло на нашу землю реґулярні хвилі еміґрації, примусове виселення аґрарної еліти, тотальні голодомори і репресії. XXI століття підготувало нові випробування українцям–лібералізм-ґлобалізм. За роки незалежности близько 7 мільйонів українців покинули рідну землю, натомість лібералі відкрили кордон для 7 мільйонів нелеґальних іміґрантів.

(З брошури Ю. і А. Ілєнків: *Вкотре на ті ж самі граблі)*

Петро ГРИЦАК

ПРОБЛЕМИ САМОВБИВЧОГО БОМБАРДУВАННЯ СЬОГОДНІ

Від самого початку в історії (622 р.), визнавці ісляму, магометани, заохочували своїх молодих прихильників-конвертів до „святої війни". Це до активної аґресії на припущених „ворогів ісляму", а нагородою мало бути посмертне перебування в раю, під опікою розкішних гурій*. Цей спосіб вербування нових прихильників та індоктринації показалися дуже успішними, доказом чого є феноменальне поширення ісляму у VII ст. та загальна арабізація цілих країн. Головно у Північній Африці (наприклад, у Єгипті) це витиснуло мову тубільного населення цілком з життя. Подібним феноменом був також заклик до самовбивчих аґресивних вчинків, який робив із виконавців самовбивства „мучеників" за віру, з спеціяльно гарним трактуванням їх у раю вищезгаданими гуріями.

Деякі адепти самовбивства для покарання „ворогів ісляму" робили це під впливом „гашишу" (наркотика з коноплів). Від того походить назва assassin для такого самовбивці в англійській мові–від іслямістських героїв ще з XI ст., які себе вважали мучениками „за віру". Таке войовниче поширення ісляму довело до того, що навіть родинне місто автора тих рядків, Перемишль, колись знаний як Західний Бастіон України, пережило останній напад іслямських завойовників–татарів ще у 1799 р., як показувала публічна пропам'ятна таблиця! Хоч напевне, ніхто того не сподівався, ці, здавалось би, забуті історичні факти** „на марґіналах історії", у XXI ст. стали знову у центрі світової уваги! [1,2]

Сучасні імперіялістичні потуги знову стараються використати ті характеристичні іслямські традиції для своїх власних аґресивних цілей: секту Вагабістів проти Туреччини вжила Велика Британія, що довело до створення Савдійської Арабії. А Ірак став протекторатом, подібно як Сирія, у відношенні до Франції. Останньо, Америка почала використовувати „муджагедінів" (як себе почали називати у XX ст. іслямські активісти) супроти СРСР в Афганістані, де вони діставали новочасний військовий вишкіл, найкраще озброєння та солідну фінансову допомогу. Вислід знаємо: аґресію СРСР усунено, але

* **Гурія**. У мусульманській мітології–це надзвичайно вродлива, вічно юна діва, що живе в раю і розважає праведників.

** „Де кров ляха, татарина морем червоніла",–каже про ті часи Тарас Шевченко у відомім вірші „До Основяненка".

дійшло до створення радикальної ісламської держави Талібану, де знайшли своє схоронення новостворені ісламські активісти та терористична організація Аль Кайда і т. д., що спричинили останньо стільки клопоту для Америки. Евентуально, дійшло до самовбивчих нападів навіть на Центр Світової Торгівлі в Нью-Йорку 11 вересня 2001. Як наслідок того розпочалася офіціяльна „війна з терором", заповіджена президентом Бушом, а потім дійшло до війни з Іраком, та до дискусії про можливі удари/санкції супроти Ірану чи Сирії.

Акція „самовбивчих бомбардувальників" на більшу скалю продовжується в Іраку, головно через великі запаси всякої зброї та вибухових матеріялів, які залишилися після швидкого розгрому армії попереднього диктатора Іраку С. Гуссейна. Через брак війська під рукою та очевидні тепер недогляди плянування оригінальних окупаційних сил, акції муджагедінів та „самовбивче бомбардування" на більшу скалю притягнули до подій в Іраку увагу цілого світу[1,2]. Але показується, що широко вживані модерні способи ведення війни є тут також дещо замотані в ті справи. Впарі з технологічними поступами в XIX ст. почали серед деяких провідних держав виринати характеристичні „імперіяльні" методи ведення війни та цілком нові методи масового, у принципі, нищення противника. Початково, ті методи довели до великого поширення тих імперій (1/4 світу належала до Британської Імперії, а 1/6–до царської Росії).

Це довело вкінці до теорії т. зв. „килимового бомбардування", полученого із спричиненням масових пожеж цілих кварталів заатакованих міст (вогняних штурмів, firestorms[3]) і т. д. Це все підготовлювано ще у 20-их чи 30-их роках у Англії, де постала ідея створення цілої фльоти бомбовиків, далекосяжних, що сталося актуальним, коли розпочалася 2-га світова війна 1.09. 1939. Першим потерпілим від такої акції прийшлося стати Гамбурґові, липень 1943, а потім прийшли Кассель, Дармштадт, Пфорцгайм, Свінемінде, а вкінці найкраще відома доля Дрездену.

При плянуванні такого роду нападів, головною ціллю було радше якнайбільше знищення населених центрів, ніж військових чи технічних споруд. Це були головно центральні дільниці більших німецьких міст, у яких мешкали в більшості жінки та діти, й у той спосіб були приречені, в першу чергу, на знищення. Але ці проблеми є тепер знову під дискусією з етичних і моральних поглядів. Морально–акція самовбивчого бомбардування порівнюється до „килимового бомбардування", що навмисно (колятерально) нищить некомбатантів. Зрештою, в Іраку паралельно з самовбивчим бомбардуванням ведеться акція плянованих повітряних налетів/ударів, нераз

із дуже значними „колятеральними" втратами. Ось тут маємо „віз і перевіз". Що колись розпочала Велика Британія (стисло для поширення імперії), це продовжує тепер Америка „для поширення демократії" в Іраку. Сьогодні! Царська Росія робила подібно для ідеї „3-го Риму". Тепер про ті справи ведеться дискусія на сторінках передової преси цілого світу (NYT)[1,2]. Чи дійсно „килимове бомбардування" є морально рівнорядне з „самовбивчим бомбардуванням"[1]? Як бачимо, є між ними багато спільного відносно ефективного нищення противника. Але ідея „самовбивчого бомбардування", що виникла у VII ст., є дуже старою та була характеристична для сфанатизованого варварського суспільства, на грані комплетної бідності. А „килимове бомбардування" є вислідом думання „найкращих умів" розвиненої цивілізації XX ст.[3] Коли офіціяльно твердиться, що ціллю є демократизація суспільства, поширення громадянських прав, соціяльної справедливости та загального замирення між народами.

Сам автор пережив особисто бомбардування, бо жив у Відні тоді, коли між серпнем 1944 та березнем 1945 місто було на 50% знищене (але без більших пожеж).

Використана література:

1. Howard Zinn, *The New York Times, Book Review*, Letters "On Terror", August 18, 2007.
2. Samantha Power, Ibid., discussion of T. Asad's book "On Suicide Bombing", July 29, 2007.
3. D. W. Michaels, "Unleashing the Firestorms" (Operation Gomorrha & the Allied Terror Campain), *Barnes Review*, July–August 2007, pp. 46-50.

ПІДПОЛКОВНИК ІГОР ПЕТРЕНКО– КОМАНДИР БАТАЛЬЙОНУ РОЗВІДКИ

Підполковник Ігор Петренко був призначений командиром 305-го батальйону розвідки 26 червня 2007 року в Арізоні. У цьому батальйоні вивчають спеціяльну електронну техніку та пілотування літаків спеціяльного призначення.

Військову службу І. Петренко розпочав після закінчення університету в Арізоні 1987 року. Служив за кордоном–в Італії, Кореї, Туреччині, Іраку та в Німеччині. Попереднє призначення–у Пентагоні.

Брат Ігоря–полковник Віктор Петренко сьогодні служить в Афганістані як начальник штабу 82-го дивізіону.

Леонід Петренко

УЧАСТЬ США У ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАННЯХ

США –одна з 13 країн, які взяли участь у найбільших у цьому році багатонаціональних військово-морських навчаннях у Чорному морі, що відбулися 9-22 липня. Господарем навчань „Сі бріз–2007" щорічно виступають ВМС України. Метою навчань є зміцнення безпеки у Чорному морі шляхом покращення взаємодії і співробітництва між партнерами у цьому реґіоні. Керував навчаннями віце-адмірал ВМС України Віктор Максимов. Під час цих навчань моряки у буквальному сенсі ступали на палуби кораблів країн-партнерів під час походу і ознайомлювались з оперативними процедурами і практикою інших фльотів для кращої співпраці в майбутньому у спільних миротворчих чи гуманітарних акціях або протидіях незаконному переправленню зброї, наркотиків, торгівлі людьми і т. п.

Американські сили включали ракетоносний есмінець „Доналд Кук", представників штабу Шостої фльоти, морські піхотинці, також моряки 4-го медичного батальйону.

У цих навчаннях „Сі бріз" брали участь: Україна (господар), Азербайджан, Вірменія, Греція, Грузія, Канада, Латвія, Македонія, Молдова, Німеччина, Румунія, США та Туреччина.

(Посольство США в Україні)

Вояки морської піхоти МВС США під час навчань на полігоні „Широкий лан" біля Миколаєва 17 липня. Фото: УНІАН

МІЦНА БРОНЯ

Канадські збройні сили замінять теперішні танки „Леопард-С2" на нові бойові машини, що закуплені в Нідерландах.

„Уряд не буде вагатись при вирішенні питання про надання збройним силам бойової техніки, яка необхідна їм для виконання поставлених нелегких завдань",–заявив міністер оборони Канади. Перші закуплені танки будуть доставлені в Канаду вже восени цього року. На цю пору в складі канадських збройних сил нараховується 114 танків, які, як очікується, будуть зняті з озброєння до 2010 року. Крім цього, найближчим часом Канада орендує в Німеччині 20 танків „Леопард-2А6М" для відправлення в Афганістан. Діючі зараз під Кандагаром у складі канадського контингенту 17 танків збудовані біля 30 років тому і не оснащені системою кондиціонування, що ускладнює їх бойове застосування в умовах жаркої погоди.

Повідомлення про зміцнення танкової групи в Афганістані надійшло після того, як канадський контингент чисельністю 2 500 солдат і офіцерів зазнав тяжких втрат: у результаті вибухів на дорогах в районі Кандагару загинуло вісім вояків. Міністер оборони підкреслив, що нова бойова техніка забезпечить канадцям кращий захист.

Танки типу „Леопард" мають найгрубішу бронь з усіх танків на світі. Їхню бронь не проб'є більшість протитанкової амуніції та ракет. „Леопард–2А6М" важить 62.000 кг, швидкість–72 км на годину, засяжність 500 км, залога–4.

Григорій КУЦЕНКО

ВЕТЕРАНСЬКИЙ РУХ У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Друкуємо уривок із споминів Г. Куценка, ветерана війни, дисидента радянських часів, репресованого за комуністичного режиму, автора книги „Дякую тюрмі", в якому він описує „круглий стіл" організації ветеранів, очолюваної ген. І. Ґерасімовим.

Редакція

Ветеранський рух у незалежній Україні–відбиток і віддзеркалення покрученої і жахливої драми й трагедії українців у XX столітті.

Напередодні Другої світової війни українці були розчленовані між багатьма державами–сусідами. Віковічне прагнення українців до національної свободи не згасало ніколи. Воно виявлялося у літературній, мистецькій і навіть науковій творчості патріотів (М. Грушевський, М. Кравчук, Ю. Кондратюк, С. Пулюй, Л. Симиренко), у діяльності різних громадських, політичних і культурологічних організацій („Просвіта", УВО, ОУН,...) і, при найліпшій нагоді, українці боролися різними засобами за волю і за Батьківщину. На початку XXI століття в Україні ще живуть громадяни України–ветерани оборонної війни Польщі проти аґресії фашистської Німеччини, і їх боротьба не визнана й до сьогодні справедливою та жертовною. В такому становищі й ветерани Карпатської України 1939 року, ветерани-українці учасники і інших „непопулярних" конфліктів та війн.

Отже, й до сьогодні в оцінці тих подій живе формула, введена ще Сталіним–учасники (і, відповідно, герої) Великої вітчизняної війни, усі інші–якщо не „бандити", то „прислужники", „прихвосні" когось, якихось „не наших".

3-го жовтня 2002 року в приміщенні музею м. Києва на вулиці Пилипа Орлика 8, відбувся „Круглий стіл", проведений ветеранською організацією, очолюваною генералом Ґерасімовим,* і до якого запросили й Всеукраїнське об'єднання ветеранів, очолюване І. Р. Юхновським. Вів „Круглий стіл" сам Ґерасімов, звичайно, російською мовою –демонстративна зневага до України й української мови.

* ГЕРАСИМОВ Іван Олександрович (8.VIII. 1921, с. Пьостровка Башк. АРСР)–радянський військовий діяч, генерал армії (1977). Член КПРС з 1942. Учасник Великої Вітчизняної війни. Закінчив 1955 Військову академію бронетанкових військ. 1966–Військову академію Генерального штабу. В 1975-84–командуючий військами Київського військового округу. З 1984–на відповідальній роботі у Збройних Силах СРСР. З 1976–кандидат, з 1986–член ЦК КПРС. З 1976–член ЦК Компартії України. З 1977–кандидат, 1980–член Політбюро ЦК Компартії України, Депутат Верховної Ради СРСР 8-11 скликаннь. (*Український радянський енциклопедичний словник, 1986*). ⟶

Зробив вступ, як аґітатор, про визначну роль Радянського Союзу і радянської армії в розгромі фашистської Німеччини і про „прислужництво" німцям керівництвом ОУН–УПА. У ході розмови за „круглим столом" перевага у виступах надавалася як у порядку виступів, так і за часом, тільки своїм, для паплюження ОУН–УПА. Цим же й було закінчення „круглого столу": звернення до комісії Верховної Ради–не визнавати ОУН–УПА воюючою стороною у Другій світовій війні.

Заклики історика В. Сергійчука до наукової дискусії, порівняння й розгляд фактичного матеріялу й документів до уваги не бралися.

В залі більшість ґерасимовців–ревисько на виступи прибічників реабілітації ОУН-УПА: „Вишвирнуть їх! Вон із зала! Вас мало білі!" Ґерасімов вириває за шнура мікрофон навіть у народного депутата Юхновського і заохочує своїх до широкого „висвітлення злодіянь ОУН–УПА".

Враження, що не було 1991-го року, що не було ніяких змін від „брежнєвських часів". Злоба й ненависть червоних на націоналістів була хижою, звірячою. Тряслися руки й щоки від напруги й гніву у „відданих справі Леніна-Сталіна". Скачуть з місць, кричать і клянуть...

Жодної дискусії не було. Ґули емоції, була чергова демонстрація вірности червоному прапору.

Червоні ветерани, як правило, у 2002 році вже не фронтовики, а другий, третій ешелон. Тобто–СМЕРШ, які стріляли по своїх, що рятували життя й відступали, або вже ті, які допитували, катували висмикнутих, нестійких, не сталіністів та „не тих" партизанів, УПА чи „лісових братів". Ідеологічно стійкі червоні жили в теплі й сухості, на кращому пайку. Справжі ветерани з окопів передової довго не жили по війні. Рани, контузії, застуди, фронтове нервове й фізичне виснаження поклало їх в могили вже давно. Батько мій Петро Григорович, 1922 року народження, молодим пішов у 1941-му на фронт–сільський хлопчак. Його перший раз поранено під Міллерови, Воронезька область, в ноги. Потім в голову (куля прошила навиліт, увійшла під вухо, а вийшла ротом), а ще потім міна вибухнула перед лицем, посікла й лице й руки... Не дав Бог більшої ваги осколка–вижив, контузило тільки. Всю війну пройшов, відвоював, а потім ще три роки служив строкову службу після війни. Помер 1986-го року.

У виборчій кампанії 2005 р., отримавши звання Героя України (на грудях носить на синьо-жовтій стрічці цю золоту відзнаку поруч з орденом Леніна), у „Зверненні до ветеранів війни, праці, військової служби, дітей війни" писав: „Від імені 14-мільйонної організації ветеранів України, від імені покоління Переможців я закликаю Вас **підтримати Комуністичну партію України**, підтримати себе в цій боротьбі".

Звідки взялося 14 мільйонів ветеранів в організації, очолюваній Ґерасімовим? Як інформують з України, вони в урядах соціяльного забезпечення беруть списки пенсіонерів (праці, інвалідів і т. п.), і самі їх записують у члени. (Мільйони пенсіонерів навіть не підозрюють, що вони у списках цієї організації).

Фронтові роки давалися взнаки–рани й контузія. Так ці бійці-ветерани вже майже усі й відійшли в інший світ, де, мабуть, зустрілися людські душі, що і в них стріляли, і один в одного.

А живуть та на мітинґи ходять в XXI столітті ті, хто не йшов щодня на смерть, не скнів в окопі від холоду, голоду й безпросвітного горя: чи бути вбитим, чи вбивати інших. Серце людини не камінь, якщо вона–Людина. А скільки воно може витримати.

А цим, збільшовиченим, бачиш, мало крови було пролито, давай ще! А може, ревність якась нелюдська?

–Ці, з УПА, таки за вільну Україну боролися, а ці „за Сталіна". У цих перших–світла боротьба: добровільна, жертовна, справедлива, а в червоних: зобов'язана владою, під наказами (особливо №227–„Ні шагу назад") і заідеологізована більшовиками... Історія все більше схиляється до правди, час все розставляє на місця, а штампи більшовицькі розвінчуються–і щодо ведення війни, і щодо наслідків, і кінцевого результату більшовизму. Кривда й ненависть трясе більшовиком, життя пішло псу під хвіст. Знов вони самі жертви більшовизму й комуністичної аґітації брехливої. Ось і відкидають саму думку про об'єктивне вивчення й оцінку минулого. Але є Бог! Його суд, суд справедливий, по правді, хоч і милостивий до спокутних гріхів. Прийшов час усе розставити на свої місця: по правді, фактично, без ідеологічної упереджености та викривлень, за принципом–правда, тільки правда, нічого більше, окрім правди.

Ґерасімов–колишній командувач Київської військової округи в Радянській армії–фактично глава окупаційної влади в Україні. Він був не тільки не підпорядковний українським керівникам, але й міг диктувати свою волю їм в разі потреби. (Воно так і сталося під час ГКЧП). Кричав і матюкав на вищих українських посадовців Варенніков (генерал із Москви), а командувач округи в Києві розставляв війська за своїм пляном і бажанням. Так от, ця особа з окупаційним мисленням, опинившись в незалежній Україні, не тільки не визнає України, але й ненавидить весь український народ як зрадників Росії. З несамовитою лютістю він, Ґерасімов, зачитував завчасно підготовлений меморандум–ультиматум до Верховної Ради–не визнавати УПА воюючою стороною у Другій світовій війні. Звичайно, не визнаючи української мови, говорив і зачитував російською, присутні мусять її знати, він ще господар в Україні.

Це збочення в психіці окупанта від власної життєвої катастрофи–опинитися у „ворожому" стані, в чужій країні, національною меншиною. Але, поки що вони, колишні окупанти, правлять українцями у нашій державі. Вони живуть у пільгових умовах, і матеріяльно, і психологічно, і політично. Пригніченими в Україні залишаються тільки ті, хто воював і боровся за цю українську, незалежну державу. Іронія часу й іронія історії.

(„Сучасність")

КАНАДСЬКІ Й УКРАЇНСЬКІ ВЕТЕРАНИ РАЗОМ ВІДДАЮТЬ ПОЧЕСТЬ ПОЛЕГЛИМ ВОЇНАМ

У Селі української спадщини біля Едмонтону, 5 серпня, в Українському дні, який святкують понад 30 років в першу неділю серпня, вперше спільно взяли участь у меморіяльній відправі канадські й українські ветерани. Від Братства дивізійників з прапором станиці стоять справа: Ілля Вархола, Микола Дубицький і Богдан Небожук.

РОСІЙСЬКІ Й НІМЕЦЬКІ ВОЯКИ ВПЕРШЕ ВИСТУПИЛИ РАЗОМ НА ПОСВЯЧЕННІ ЦВИНТАРЯ

Один російський і один німецький вояки тримають вінок під час посвячення воєнного цвинтаря у Себешу біля російсько-естонської границі. Тут буде поховано 50 тисяч полеглих німецьких вояків від 1941-1944 рр. У церемонії взяло участь понад 400 осіб.

ХТО ВОНИ ТАКІ–
борці за волю України чи „изменники Родины"?

Друга декада липня–це річниця бою дивізії „Галичина" біля Бродів проти московського загарбника України. Фізично дивізія цей бій програла. Морально вона цей бій виграла, бо кров'ю не менш двох тисяч переважно двадцятлітків вона вписала себе в реєстр Героїв України. За що ми, бо я ветеран дивізії „Галичина", який був учасником бою, склали цю жертву крови?

Для кращого зрозуміння нашої, як і фактично кожного галичанина, точки зору про мотив війни поміж двома імперіями зла, брунатною Німеччиною й червоною Московщиною, було бажання кожного з них мати монопольне право на грабування України. Московщина це успішно робила близько триста років, а Гітлер у своюму "Drang nach Osten" бажав перебрати на Німеччину ролю „господаря" України.

Творення дивізії на підставі добровільного зголошення було проголошене гітлерівським губернатором Галичини 28 квітня 1943 року. В перших двох тижнях зголосилось 85 тисяч добровольців. Чим вони керувались? Сподіванням на винагороду побідною Німеччиною, як це голосять ще і сьогодні ті, для кого ми зрадники, а москалі це „братній народ". Чи сподіванням на політичну мудрість Заходу довести до провалу обидвох злочинних режимів? В останньому випадку Дивізія відіграла б роль Корпусу Січових Стрільців в 1918 році.

Однозначну відповідь на це питання дають події на Східному фронті, які попередили формування Дивізії. 2 січня 1943 року IV і VI німецькі армії здались під Сталінградом–втрата в людях 840 000 вояків. 15 березня 1943 року німецька армія залишила Харків–втрати в людях 100 000 вояків. Самі німці, можливо з виїмком невилічимих нацистів, з весною 1943 року зрозуміли, що вони війну програли. А ми, добровольці Дивізії „Галичина", пішли в дивізію задля повоєнних благ від Німеччини!!!

Хіба кожному українському патріотові недвозначно, чому ми опинились у Дивізії? А якщо в когось сумніви, нехай познайомиться з думкою заслуженого канадського судді Юлія Душена, який в рамцях державних досліджень про воєнних злочинців звітував, що дивізіонери боролись за Україну. А тепер погляньмо на українців, які в цей період опинились в Червоній (читати–московській) армії. Я маю на думці не тих, яких у солдати загнала насильно Москва, а тих, які з почуття „патріотизму" опинилися в армії. Можливо, їм теж здавалось, що вони борються за Україну–на ділі вони боролись за дальшу окупацію України Московщиною. Може це випадок, але в своїх заявах і ми, і вони, праві. Ми боролись за **Батьківщину**, вони за **Вітчизну**. Етимо-

логічний корінь Батьківщини **БАТЬКО**. Етимологічний корінь Вітчизни **ВІТЧИМ**. Кожний з нас боровсь за свойого. Емоційний миролюбець, Президент Ющенко, просив на минулорічних святкуваннях „побіди" ветеранів Червоної (читати–московської) Армії „простягнути руку" до ветеранів УПА (Дивізійники, на його думку, блудні сини України). Мені це „простягнути" звучить як „вибачте їм". Я не сумніваюсь, що Президент України відчував, що робить це зі своїх патріотичних почувань. Для мене це мірка, до якої міри московський загарбник протягом століть приспав почуття національної гідности української людини. Саме собою це „приспання" відчувається в значно меншій мірі в Західній Україні, яка була значно коротший час під чоботом старшого брата. Ми мали нагоду відчути цю різницю в 1993, святкуючи в Україні 50-річчя встановлення Дивізії. У Львові близько тисячки ветеранів машерувало від ратуші до Виставкової Площі під безперервні вигуки населення „Слава,! Слава!". Переїхали до Києва, щоб у Будинку офіцерів, як їм було пообіцяно тогочасним головою Спілки офіцерів, відбути Святочну Академію і застали двері зачинені. Ще раз прийшлось відчути, як далеко Державі Україна від Української Держави.

А тепер припустімо, що сталось би чудо і нам признано б звання „воюючої сторони". Ми розуміємо, що з матеріяльних причин для наших побратимів в Україні це мало б значення. Для ветеранів Дивізії в діяспорі таке визнання було б ледве чи завважене. Чи це подобається нинішній владі в Україні, чи ні, ми воювали в тій війні і тому були воюючою стороною. Ми очікуємо визнання, що ми були і є поки дихаємо **БОРЦЯМИ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ**. Цього нам „лідери" держави України не в силі дати. Хто мав би ним бути,– український Гамлет, який у травні святкує „побіду", машеруючи Хрещатиком під прапором держави, яка вголодоморила мільйони наших селян, яка вимордувала Олімп нашого інтелекту, а в листопаді з запаленою свічою клонить голову в шану мільйонних жертв, заподіяних цією ж державою, чи–олігархи, які перетворили парлямент держави на санктуарій для злочинців, чи–грабіжник, якого червона Московщина вчила за тюремними ґратами, але не навчила, не красти?

Ми радше підемо в могилу „потихенько" з надією, що **Провідники Української** держави розкажуть нашим онукам, а якщо треба буде більше часу для повного оздоровлення нашого народу, нашим правнукам, хто такі були їхні діди чи прадіди.

***Степан* ІЛЬНИЦЬКИЙ**

Торонто, Канада

„Літературна Україна"
13 вересня 2007

ВІТАЄМО З НАГОРОДАМИ

Управа Братства дивізійників Канади має приємність поділитися з побратимами-дивізійниками та цілою Українською громадою, що указом президента України Віктора Ющенка нашого побратима Ілярія Кушніренка нагороджено почесним званням „Заслуженого працівника культури України", а побратима д-ра Петра Саварина відзначено державною нагородою України–орденом „За заслуги" (Див. ст. 67)

В указі сказано: „За вагомий особистий внесок популяризації культурно-мистецької спадщини України у світі, багаторічну плідну творчу діяльність постановляю присвоїти почесне звання: *Заслужений працівник культури України* Кушніренку Ілярію Васильовичу.

Таке признання Ілярію Кушніренку та д-ру Петрові Саваринові Україною–це велике досягнення наших побратимаів.

Крайова Управа Братства Канади вітає наших побратимів та бажає їм усього найкращого.

Лев БАБІЙ,
голова

Міністер закордонних справ А. Яценюк (всередині) вручає грамоту І. Кушніренкові (зліва), справа–І. Осташ, посол України до Канади.

Посол України в Канаді
Ambassador of Ukraine to Canada
Ambassadeur de l'Ukraine au Canada

17 вересня 2007 року

Президенту Світового
Конґресу Вільних Українців

Пану Петру Саварину

Дорогий пане Петре!

Прийміть мої найщиріші вітання у зв'язку з відзначенням Вас державною нагородою України–орденом „За заслуги", а також з нагоди Вашого Дня народження.

Ваше завзяття, щира й наполеглива праця на посаді Президента Конґресу Вільних Українців заслуговують найвищої похвали та викликають почуття гордості за українців, розвіяних по всьому світі.

Як представник Української держави, хочу запевнити, що Україна високо цінує Ваш особистий внесок у розвиток українсько-канадських відносин, зміцнення авторитету України у світі, участь у діяльності української громади Канади, яка спрямована на збереження і зміцнення зв'язків з історичною Батьківщиною. Окремо хотів би подякувати Вам, як представнику української громади Канади, за те, що будучи у вільному світі, Ви голосно говорили про поневолену Україну, що вивчення української мови та історії в канадських школах та університетах Канади є самозрозумілою справою, що канадські українці відчувають духовний зв'язок зі своєю історичною батьківщиною.

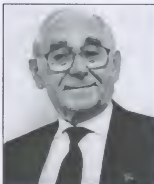
Вірю, що Ваша невичерпна енергія та великий авторитет і надалі слугуватимуть на благо України.

Ще раз вітаю Вас, пане Петре, зі святом, зичу нових звершень у відповідальній громадській діяльності, міцного здоров'я, а також щасливих та довгих років життя!

З глибокою повагою,

Посол України в Канаді **Ігор Осташ**

ДОКТОР РОМАН БУЧОК

Лікар загальної практики, визначний громадський діяч, у Вінніпезі, д-р Роман Бучок народився 12 червня 1924 р. в Україні (с. Бережанка, Тернопільської обл.) в селянській родині Олексія і Тетяни Бучків. Середню освіту здобув у гімназіях „Рідної Школи" в Чорткові і Тернополі. Іспит зрілости склав 1943 р. і тоді ж вступив до 1-ої УД УНА. Закінчив успішно старшинську школу у Прозсерніцах біля Праги. Брав участь у боях у Словаччині, Югославії й на фронті в Австрії, де був поранений. В 1946 р. студіював медицину в Мадриді (Еспанія) і закінчив студії докторатом у 1952 р.

Згодом еміґрував до Канади. В 1953 р. нострифікував медичні студії (Basic sciences) у Манітобському університеті та відбув „інтерншип" у Мізерікордія шпиталі (1953–1954). Диплом доктора одержав у 1954 р., спеціялізувався із загальної медицини і хірургії. У 1954-1956 рр. працював лікарем у сільській місцевості в Манітобі, а в 1956 р. відкрив приватну практику у Вінніпезі, в 1958 р. заснував клініку McGregor Medical Centre. Був старшим партнером та ординатором у Misericordia & Seven Oaks Hospital. Крім того, він є почесний член HSC шпиталю, шеф медичного складу SOCH, Life Member College of Family practice of Canada, президент Медичної Християнської Фундації Канади та Медичного Католицького Товариства в Манітобі, є автором докторської дисертації „Причини і клясифікація загальної астенії (слабості)" та наукових доповідей: „Logo Medicine"–на лікарському з'їзді УЛТПА 1978 р. у Вінніпезі і „Logo Medicine in family Practice"–на конґресі СФУЛГ–у 1992 р. в Харкові.

Д-р Роман Бучок є довголітній член Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців, Ради Освітньої Фундації, почесним членом Лицарів Колюмба. Був президентом Братства Українців Католиків Канади, а в 1988-1989 рр. іменований „Мужем Тисячоліття" за харитативний, фінансовий і організаційний вклад й ініціятиву в період святкувань Тисячоліття Хрещення Русі-України в 1988 р. Після заснування Братства кол. вояків 1-ої УД УНА він став активним членом Станиці Вінніпеґ, неодноразово був предсідником річних загальних зборів, виступав з доповіддями з нагоди національних святкувань. Належить до Спілки Офіцерів України з 1991 р. Бував в Україні на лікарських з'їздах і конференціях (Харків, Одеса й ін. міста).

Одружений (1950 р.) з Марією Круз Мейо. В родині п'ятеро дітей: сини Роман, Юрій і Джеймс та дочки Кармен-Надія і Лінда,–всі з університетською освітою. Д-р Роман і Марія Бучки–щедрі жертводавці на громадські, церковні, національні та інвалідські цілі.

Юрій ГНАТЮК

НАЙСИЛЬНІШИЙ ТВІР ПРО ВІЙНУ

Сьогодні Роман Колісник–один із найвідоміших українських письменників з-поза меж України. Знаний він передовсім як сатирик–в українській періодиці Північної Америки реґулярно з'являються його фейлетони й гуморески. Окремими виданнями і в Україні, і в Торонто побачила світ ціла низка його книжок „веселого" жанру.

Але є поміж творів Романа Колісника повість „Останній постріл", що стоїть мовби трохи осторонь од його літературних захоплень. У цьому творі художньо яскраво зафіксовано війну українських юнаків із дивізії „Галичина", які в чужинецьких мундирах пішли боротися за незалежність України (припускалося, що після завершення війни альянти між собою законфліктують), і тоді з'явиться реальна змога вибороти державну незалежність України, і цьому дуже допоможе наявність такої мілітарної сили, як дивізія „Галичина".

„Останній постріл"–беззаперечно, один із найсильніших в українській літературі творів про Другу світову війну. А може–і найсильніший. Нині він готується до друку в журналі „Київ". Пропоную увазі читачів перший розділ із повісті Романа Колісника.

Михайло Слабошпицький

ОСТАННІЙ ПОСТРІЛ

Цей твір–не спомин і не історія. Це повість про справжні воєнні події. Схожість прізвищ з живими чи померлими особами завсім випадкові.

Автор

Що це за такий округлий високий пагорб, на який я щойно вийшов? Що то за височина там на обрії, вкрита суцільною масою зеленого лісу? Що то за хати, що блищать червоними, мов кров, дахами, там, внизу? Непевно розглядаюся довкруги, ніби щойно пробудився з глибокого трансу. Я поглянув на свою руку, що в бандажі виглядає, мов біла боксерська рукавиця, і знову на височину, з якої ще пихкають від вибухів стрілен клубки сивого диму, розтягаючись у довгі пошарпані пасма, котрі зливаються з темними хмарами і, ніби штори, закривають небо. То там десь сховалася висота ч. 735, де мене поранило.

Вийшов я цілий з-поміж зливи куль, ґранат, бомб, снарядів, що під Бродами били по нас, мов густий град на недоспіле збіжжя на пні; переходив я гори і ліси Словаччини; пробивався крізь нетрі і прірви Югославії–і нічого мені не сталося. А тут, на тій висоті, як уже ми її здобули, як густий вогонь затих, ні звідси ні звідти: шшшшш...пух! Усе так нагло сталося, що я навіть не рушився з місця, тільки відчув, як щось мене вжалило в литку. Піднявши руку, я занімів–вона була вся в крові. Я навіть не відчув, як гостра скалка міни, яка застрягла в моїх штанах, пробила мою долоню. Тоді найшло на мене якесь отупіння.

Щойно тут, коли прийшов я пішки з групою легко поранених на цей горб і постояв перед цим великим будинком, на якому пом'ята плахта зсунулася в фалди і зробила з намальованого на ній червоного хреста велику червону пляму, почав усвідомлювати, що сталося.

Мені прикро стало, що не попрощався з товаришами. Завжди акуратний Стефко найбільше затурбується, хоч про це нікому не скаже ні слова; оптимістичний і кмітливий Ярко подумає, що для мене війна скінчилася, а емоційний Миросько, може, навіть і закпить з мене. Ми чотири зжилися, мов одна сім'я, і тепер я чувся, немов крадькома втік з дому.

На фронтовій лінії часом я бажав бути легко пораненим–мріяв скупатися у ванні, повній теплої води, й досхочу виспатися в чистому ліжку. І ще якби пригорнула й покохала гарненька медсестра... І ось тепер...

Я знову підніс руку й оглянув її ще раз, немов не вірив, що вона поранена. Що буде з нею? Це права рука. Щастя, що я не музикант, яким я хотів бути. Був би тепер без професії.

На плечі відчув я дотик. Нервово обертаюся. Біля мене стоїть вояк у білому халаті.

–Стрілець Ю. Колос. Юрій?–питається глухо, прочитавши моє прізвище на червоній картці, яку лікар причепив до ґудзика на моїх грудях після перев'язки пораненої руки.–Я йому притакнув.–Спускай штани! –наказав.

Я з привченою до наказів слухняністю пробую відстебнути шлейки від штанів, навіть не питаючи, пощо він це каже мені робити, але одною рукою мені йде пиняво. Станувши позаду мене, він мені помагає.

Нараз ніби бджола чи комар вжалив мене в оголене тіло. Я відрухово рвонув рукою до того місця, але він вхопив її на піврусі.

–Це застрик проти тетануса. Не бійся, даю відразу, щоб запобігти зараженню,–розсміявся чомусь вголос.

Він зник у дивізійному санітарному пункті, залишаючи мене самого. Тримаючи штани в руці, я спокійніше приглядаюся околиці. Внизу долиною бредуть вояки в довгих і коротших рядах. Повільно посуваючись, вони то зникають поміж заростями й кущами, то знову виринають на відкритому полі. Чи вони відступають з тої гори, яку ми вранці здобули у штурмі? Куди вони йдуть?

А там зліва в сонячному сяйві виструнчилась у ґотичній ґрації церковна вежа, яка в своїй маєстатичності, здається, недоторкана навіть для гарматних стрілен. Біля неї присіла надщерблена гарматами руда дзвіниця. То мусить бути містечко Фельдбах, під який ми триденним форсовним маршем поспішали на фронт.

Біля мене знову з'явився санітар. Він притулив долоню до голого чола, на якому над лівою бровою чорніла, мов пляма болота, велика родимка.

–Той проклятий замок!–викрикнув він на все горло, аж відлуння повторило його слова вдалині.–Який дідько там тебе збудував? Від тебе приходить найбільше поранених хлопців! А скільки не вертається?! Хто тебе прокляв, чортове кубло?–він замахав в той напрям кулаком. Повернувши до мене своє трикутне лице з дуже сірими очима, сказав тихіше,–Ґляйхенберґ.

Ґен поза містом, на шпилі гори, над самою прірвою, стояла бліда будівля, визираючи з лісу блискучими вікнами, які в прямих проміннях сонця жевріли, мов страшні очі якоїсь потвори. Це той замок Ґляйхенберґ, якого я ніколи досі не бачив, але його дуже добре знаю. Хто з вояків його не знає? Скільки разів він переходив з рук до рук у змінливих боях?

–*Ґляйх*–байдужий. Байдужа гора. Байдужий замок. Байдужий світ. Шляк би то трафив!–санітар безпомічно махнув рукою, виявляючи свою безсилість.

„*Ґляйх* по-німецькому означає *рівний, однаковий*, а не *байдужий*,–хотів я санітарові заперечити, як він якось сердито скомандував:

–Йдіть за мною!

Притримуючи здоровою рукою штани, бо ці прокляті шлейки підсунулися десь аж за карк, човгаю ногами за ним.

* * *

В середині будинку на мене вдарило випарами карболю і наркози, а з-за стіни, заваленої різними пачками, приглушено доносяться стогони й зойки. Мабуть, я знітився, бо санітар подивився на мене поглядом,

ніби хотів сказати: „Нічого, хлопче, привикнеш,"–і вказав рукою на стілець, щоб я сів. Коли він розрізав бандаж, я знову затривожився–рука, покрита засохлою кров'ю, вигладала мені мертвою. Ану ж ампутують її; це ж моя права рука. І я вже бачив себе, як того бідного каліку, що приходив раз на два місяці до нашої хати жебрати. Він теж не мав правої руки.

–Зараз прийде лікар і подивиться на вашу рану,–каже санітар,–сьогодні дуже багато поранених, а ми тут не маємо досить ні лікарів. ні місця.

Я сиджу понуро, приклавши здорову долоню до пораненої, пробуючи обережно рухати пальцями, і аж стрепенувся, коли надо мною нахилилася суха висока постать в довгому халаті. Його халат не білий, як санітара, а якийсь буро-жовтий, чи то від засохлої крови, чи може, від тьмяного світла електричної лямпи. Коли він м'якими пучками своїх пальців обмацував мою долоню, я допитливо поглянув у його очі, які час од часу швидко кліпали, немов намагалися відганяти сон. Він узяв у санітара пучку вати, змочив її та обтер руку. Я закусив зуби, як плин запік вогнем відкриту рану.

–Не кривись так дуже,–говорить лікар майже нечутно,–нічого не сталося. Все гаразд. Маєш щастя, що куля прошила тільки крізь м'ясо, не пошкодила кістки. Незабаром знову воюватимеш. А може, то нещастя для тебе?–він сумовито похитав головою.

Я хотів йому пояснити, що рана не від кулі, а від скалки міни з міномета, але він уже казав санітарові:

ХТО ЗНАВ ОЛЕКСУ САЛМАНОВА?

Його син Юрій буде вдячний за інформації про батька, який народився в с. Краківка в Луганській області 10 травня 1926 р. При відступі німців його забрали й врешті він опинився в таборі полонених у Ріміні. Перевезений до Англії, одружився – еміґрував до Канади. Просимо дзвонити до сина:
519-753-4283 [home]
519-209-8439 [cell]

О.Салманів, 1948 р. в Брент-Ессекс, Англія.

–Обмий рану, легко забандажуй і постав руку в петлю.

Звернувшись до мене, заговорив він бадьоріше:

–Хочеш іти до шпиталю, чи повернутися назад під фронт?

Все це якось так мене заскочило, що я нічого не відповів.

–А я тобі дам два тижні легкої служби в полковому штабі. Може, там знайдеш яку санітарку, що тобою заопікується. Знаєш яку?–він підморгнув до санітара,–таку пухкеньку *баворку*. Їхні Ганси тепер обороняють Берлін, а ти охоронятимеш австрійських молодиць,–ніби жартував, ніби глумився наді мною. Він виписав посвідку й, погладивши мене по голові, як маленького хлопчика, вийшов, а за ним санітар. Мені приємно стало від батьківського жесту лікаря та його вояцької „поради", але якби він мене знав? Йому легко радити, але до молодиць треба мати щастя або вродитися з відповідним талантом.

Я ще дивився на посвідку, стараючись розшифрувати кострубатий почерк письма доктора, коли санітар привів іншого вояка. Чомусь лице його видалось мені знайомим, і я мало що не викрикнув: „Бодю!" –Ні, це не Богдан! Чому мій товариш з дитячих літ мені привидівся у тому воякові? Що зі мною діється? Я зірвався зі стільця.

–Шукайте собі місця на спання десь в кутку під стіною, бо сьогодні вже запізно самому йти до полку. Може, завтра приїде яка машина,– сказав санітар.

Я неохоче вийшов.

У коридорі чи радше у просторих сінях покотом лежать поранені. Якби не хропіння якогось вояка, схоже на торохтіння воза на бруковій дорозі, чи стогони, переривані молитвами й просьбами, що вириваються то тут, то там, я думав би, що вони всі вже мертві.

„Сватів напоїша, а самі полегоша... Не напоїша вони сватів, а самі полегоша,–залізли мені в голову, мов тупий біль, слова із „Слова о полку Ігоревім";–полегоша-напоїша, напоїша-полегоша під Ґляйхенберґом... За руську землю?.."

Я перейшов до великої кімнати, де вже стояли ліжка й лежали на підлозі сінники, розглядаючи, де є якесь вільне місце.

–Юрку, Юрку,–кволий, ледве чутний голос зупиняє мене на півкроці. –Юрку,–під вікном підноситься голова.

–Богдане!–я викрикнув і налякався свого різкого голосу. –Це ти?–я стишився.–Що ти тут робиш?–підійшовши до нього, я приклякнув біля сінника.

Його округле, колись веселе лице посіріло, неначе з нього сплила вся кров. Губи склалися в якусь іронічну посмішку. Я стаю навколюшки, а Богдан мовчить і дивиться на мене великими карими очима якось так ревно, що мені стає моторошно. (Чи не тому він мені привидівся?) Врешті, він відкашлянув і почав розповідати, що сталося. Починає

навіть бадьорим голосом, але після кожного речення робить довгу павзу, немов набирає нових сил.

Вранці, до схід сонця, вони пішли в наступ на оту гору... Бігли лісом... Дерева тріщать, мов громи б'ють... Ґалуззя обривається і падає під ноги... Нагло все обривається–він летить, летить в безодню, він нічого не відчуває, нічого не бачить... Все розчиняється в жовтій порожнечі... Коли прийшов до притомности,–„ліпше було б не пробуджуватися,–силкується,–страшний біль давить мені в клубі, здається, що моє ціле тіло пошматоване на кусні... Тепер тут чекаю на свою чергу... На операцію..."

–Богданцю,–з мойого висохлого горла видобувається якийсь чужий мені голос, –Богданцю, для тебе війна скінчилася. Поїдеш до шпиталю в запілля, а там все складеться якнайкраще...

Богдан ворушиться, пробує піднятися. Кривиться. Його чоло морщиться. Очі неспівмірно побільшуються, блищать, ніби не бачать мене, а дивляться крізь мене кудись вдалечінь. Невже то смерть визирає з його очей? Так радіють очі того страшного кістяка з косою?

Смерть?

Вперше дивився я на мерця–на мого діда. Він лежав на катафалькускрині, застеленій веретами. Тримаючися цупко руки матері, я не міг від нього відірвати свого погляду. Я не знав, що таке мертва людина. Я чекав, коли він відчинить очі, піднесе руку й кивне на мене своїм грубим безформним вказівним пальцем, щоб я прийшов до нього по якусь лакоминку, яку він завжди для мене мав. На фронті я бачив і мертвих, і поранених, і конаючих–у розгарі бою воно якось не вражало, ніби так мало бути. Але тут уперше зблизька дивлюся, як Богдан повільно вмирає...

Бам... Бам... Бам... В моїх вухах ритмічно дзвонить дзвін, як той, що повідомляв усіх у селі про чиюсь смерть. Я струснув головою,–то з Богаднової руки, яка дотикалася моєї кисті безвладними пальцями, ритмічно голосно цокав годинник–то його звуки в моїй голові дзвонили сумну вістку.

–На операцію,–сухо труснув голос поза моєю спиною.

Все буде гаразд,–подивився на мене високий ростом санітар, поклавши руку на моє плече,–ліпше знайдіть собі місце на спання.

Богданові очі заплющені. Голова відвертається до стіни. Мене покидають сили, я ледве можу підвестися. Не хочу залишатися на ніч в цьому задушному будинку з моїми привидами. Виходжу надвір; тіло безсило зсувається під стіну біля дверей. На очі насуваються білі плями, мов їх хтось затуляє ватою. До краю втомлене тіло, немов спаралізоване,–не відчуває нічого...

Літературна Україна, 11 жовтня 2007

Любомир РОКИЦЬКИЙ

ВІДЗНАЧЕННЯ 60-РІЧЧЯ ПРИЇЗДУ ДИВІЗІЙНИКІВ У ШОТЛЯНДІЮ

Gallovidians–назва оркестри, походить від південно-західної області Шотляндії Gallovay. Оркестра має приблизно 20 музикантів, які часто дають концерти в шотляндських народних строях.

З нагоди 60-ліття прибуття дивізійників до Шотляндії (27 травня 1947 р.) вони виступали з учнями Scotish pipe band (сопілкова оркестра) в м. Lockerbie в "Masonic Hall" 30 травня 2007 року вечером на прийняттю дивізійників, які там зібралися.

Офіційне відкриття почалося в неділю 30 травня 2007 р. по полудні в Українській Католицькій церкві-каплиці (так її називають шотляндці), яку збубудували дивізійники в таборі "Hallmuir", близько міста Lockerbie, Dumfriesshire. Каплиця є зареєстрована як історична пам'ятка Шотляндії. Вона є близько Меморіяльного цвинтяря Lockerbie для жертв пасажирів літака (Disaster в 1988 р. PanAm., flight 103), який підірвали у повітрі–загинуло 270 людей.

Опікуном цієї каплиці є син дивізійника Миколи Пуфкого–Зенон, котрий вже на пенсії. Він є колишній професійний "Drill Sargeant", який вишколював британських вояків. Минулого року цю каплицю відвідало понад 1000 туристів, і цього року вже відвідало багато людей.

Похід на площу до пам'ятників. Український прапор тримає внук покійного дивізійника Миколи Пуфкого з британськими ветеранами. Йдуть дочка і син покійного Михайла Кормила.

Організаторами 60-ліття були британські ветерани, сини і внуки вже покійних дивізійників, при помочі присутніх ще місцевих українських ветеранів з родинами та прибулих з північної Англії з м. Carlise та навіть з м. Coventry, між ними Орест Дідора з дружиною, українці-шотляндії та нові еміґранти з України.

Отець Любомир Підлуцький з Edinburgh приїхав відправити Службу Божу. В церкві не було місця для всіх. Перед відправою було внесення прапорів–британських та українсько-британських ветеранів. Священик виголосив гарну проповідь двома мовами. Також виступив син вже покійного дивізійника Михайла Кормила і його дружини Джун із змістовною доповідю про дивізійників, яких назвав "freedom fighters", українською літаратурною мовою (хоч роджений в Шотляндії), а потім англійською (він учителював в Edinburgh).

Мене попросили до слова. Англійською я пояснив хто були ці дивізійники–"freedom fighters"; згадав що Україна була поневолена як комунізмом, так і фашизмом, а ми боролися за волю України. Україна була "Bread basket of Europe", а в роках 1932-33 був створений Сталіном штучний голод, від якого загинуло від 7 до 10 мільйонів людей, що тепер вже визнано геноцидом багатьма державами, згадав про Сибір, колгоспи, заборону релігії та нищення церков та ієрархів...

Тому сьогодні ми дякуємо британському урядові, що не видав нас Сталіну. Спеціяльна подяка доброму та ввічливому шотляндському народові за добре відношення до нас. В таборі ніхто не був голодним. Працюючих на фермах запрошували до хат на обід, хоч ми мали свої харчі з табору. А перед обідом і по полудні був "tea time", жінки фермерів чи інші приносили чай та і солодке чи сухарі.

Це дійсно є історичною пам'яттю як для шотляндців, так і для українців, бо ще в 1948 р. на Великдень наш дивізійний капелян о. Олександер Бабій сказав: „Як Христос воскрес, так воскресне Україна", що здійснилося 1991 року.

Наша Станиця Братства дивізійників в Гартфорді подарувала їм український прапор. По Службі Божій був похід з прапорами на площу біля церкви, де є хрест та пам'ятники. Священик відправив Панахиду, а британські ветерани віддали салют при звуках двох шотляндських сурмачів: один сопілкою, а другий трубкою. Було складання вінків та встромлювання малих дерев'яних хрестиків у пам'ять Борців за Волю України та дивізійників, які відійшли у вічність.

У місті Lockerbie, о год. 6-ій жінки шотлянських ветеранів під проводом Айна Пуфкої приготовили прийняття. У великій залі "Masonic Hall" командир британських ветеранів після короткої промови попросив усіх до столів, і тоді, під командою Зенона Пуфкого, було внесення прапорів. Було декілька коротких промов, між іншим, був наголос, що українська каплиця для них має історичне значення.

Прапори тримають син та внук покійного дивізійника Миколи Пуфкого. Внук питається: „Тату, як довго ми будемо тут стояти?" Батько відповідає: „Сину, так довго, як треба."

Роджер МакКенн

НОВЕ ЖИТТЯ В ШОТЛЯНДІЇ

День був холодний та похмурий, а вітер доносив подих снігів. Унизу, під периною хмар, залишки табору для військовополонених у Ґаллмюр виглядали блідо і незавидно. Обабіч кількох шопів, півколо автобусів, що курсують з великих міст, додавало індустріяльного відтінку до сільського краєвиду. Проте моє здивування було набагато більшим, коли я вступив до української каплиці.

Зовні це звичайна хата, покрита дахом з гофровані бляхи. Однак всередині, незважаючи на простенько поштукатурені стіни, орамлені дерев'яними планками, відчутні тепло, кольоритність та очевидність вкладеної кропіткої праці. Ця каплиця відігравала велику ролю в житті українських військовополонених, яких було привезено до Шотляндії, до Ґаллмюрського табору, що за кілька миль від Локербі у Дамфресшаєр. Кажуть, табір було збудовано як прихисток для дітей, котрих мали б евакуйовувати із міст під час ворожих бомбардувань у 2-ій світовій війні.

Рано-вранці 27 травня 1947 року полонені прибули до Ґлазґо з табору поблизу Ріміні в Італії. Ця дата запам'ятовується тим, що на той час минуло два роки після закінчення 2-ої світової війни. У Ріміні, поміж величезною кількістю вояків були й такі, котрих мобілізували насильно, і всі вони були раді здатися в полон альянтам.

Із Ґлазґо частину було перевезено до табору в Happendon Lodge поблизу Мазервелю. Брама до цього табору стоїть ще й досі. Після 10 днів перебування тут, їх повезли вантажівками на залізничну станцію Картерз. Їхня подорож потягом завершилася в Локербі. Коли вони висадилися, то вишикувались у шеренги по три. Співаючи українських маршових пісень, парадом перейшли через місто до Ґаллмюрського табору, спричинивши цим справжню сенсацію.

Зенон Пуфкий. син одного із військовополонених, народився поблизу табору. Він є опікуном каплиці та справжнім джерелом інформації для її відвідувачів. „Цих вояків означили як військово-полонених"-сказав мені він,–„але згодом змінили на „інтернованих". Табір 68, як його називали, врешті-решт став відомий як Ґаллмюрська ферма чи Ґаллмюрський готель".

Таборянам дало роботу Міністерство сільського господарства на фермах та в лісах. Поза працею, сподіваючись кращого життя, полонені почали прикрашати свій табор квітниками та городами, засаджуючи кожну вільну ділянку. Пан Фаллат привіз із Італії насіння у трьох сірникових коробках, яке посадив і почав вирощувати овочеві дерева. Деякі з них ще й тепер приносять плоди.

Власником землі в той час був Сер Джон Бачен-Жардін, який

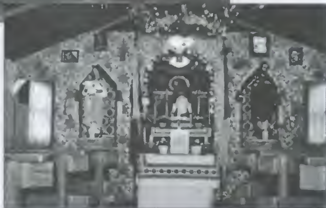
великодушно подарував один барак на каплицю. На відміну від німців та італійців, які теж перед тим перебували в цьому таборі, і яких врешті відпустили на волю, 464 українці не могли повертатися на батьківщину–в Радянський Союз, бо там їм загрожувала ліквідація або висилка в Сибір.

Із 40 бараків, які стали домом для військовополонених, вціліло лише сім. Із звичайної каплиці кілька таборян зробило неймовірне. З обмеженими засобами та матеріялами, вони виконали високомистецьку роботу. Вони вирізьбили кишеньковими ножами дерев'яний престіл, на зразок залишеного в церкві, збудованій у таборі в Ріміні. Свічники зробили з порожніх гільз гармантих стрілен. Менші підсвічники й канделябру–з дроту для огорожі. Образи прикрасили стіни. З плином часу каплицю було розмальовано: стеля тепер стала глибоко-синім небом зі срібними зірками. Із вдячністю приймалися дарунки з інших церков, наприклад, лавки та артефакти.

Збоку каплиці фургон служить головним центром для відвідувачів. Всередині, на обмеженому просторі стін показано цілу ґалерею світлин, справжній ілюстрований щоденник прибуту, праці та святкових подій у

Українська Каплиця, одна з 7 уцілілих будівель.

Інтер'єр каплиці.

житті таборян. Зеновій Пуфкий потвердив, що місцеве населення з деякою підозрою прийняло чужинців. Однак після „літнього фестивалю", коли вперше були відчинені ворота для місцевої громади, зустрічей значно побільшало. Фотографії з цих „днів відчинених дверей" показують перегони в мішках та змагання боксу. Виступали табірні хор та оркестра. Були народні танці у народних строях вшитих нашвидкуруч. Відбулися теж матчі між місцевими футбольними командами.

На одній вицвілій фотографії видно тріо, що грає на мандолінах. „Ці музиканти привезли інструменти із собою?"–запитав я.–„Ні"– відповів Зенон. „Вони були зроблені тут. Серед вояків були і столярі, і ковалі, і шевці, і кравці. Як і в іншій великій громаді, декотрі з них були дійсні ремісники. Під час перебування в Галлмюрі музиканти знайшли друзів у місцевій громаді, тож вони часто грали на танцях і виставах".

Інше вигоріле фото показує високого мужчину, одягненого у довге пальто,–це був перший такий одяг, вшитий у таборі з армійських покривал-коців.

„Що сталося з тими, які залишилися у Шотляндії?"–спитав я.– „Декотрі з них одружилися з місцевими дівчатами",–відповів Зенон.– „Мій тато зустрів мою маму в таборі і вони одружилися тут, у цій каплиці. Тут є між живими щонайменше сім сімей із українсько-шотляндським корінням".

Інші переїхали до великих міст Англії у пошуках роботи на заводах. Зрештою, декотрі еміґрували до США чи Канади. Табір закрито наприкінці 1950-х. У той час уряд розмістив багатьох таборян у різні райони.

Зенону дуже приємно бачити щоразу більше відвідувачів щороку, як і кількох молодих людей зі Східньої Европи, котрі якраз прибули до каплиці. Відвідувачі зазвичай проводять якийсь час у невеличкому гайку за будинком, де стоїть білий хрест побіч меморіяльної плити з каменю, на котрій з одного боку зображено шотляндськиий свято-андріївський хрест, а з другого–український блакитно-жовтий прапор.

Зенон, перш ніж відповідати на запитання, дозволяє відвідувачам роздивитись довкола, зообразити собі, як полонені уприємнювали своє перебування у таборі.

Каплиця зареєстрована як історична пам'ятка, яка є у вжитку. Зенон Пуфкий брав тут шлюб у традиційному українському обряді. Служба Божа відправляється кожної першої неділі щомісяця. Хоч не величава й не надзвичайно оздоблена, каплиця є гідною пам'яткою, особливо для тих українців, які дали свій внесок у життя в Шотляндії.

The Scots Magazine, August 2007

Світлини Роджера МакКенна

Переклад з англійської Оксани Соколик

Оксана ЗАКИДАЛЬСЬКА

ДОКУМЕНТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ВШАНОВУЄ ВЕТЕРАНІВ ДИВІЗІЇ

ТОРОНТО–Українсько-Канадський Дослідчо-Документаційний Центр (УКДДЦ) 16-го вересня ц.р. влаштував в пошану ветеранів Дивізії „Галичина"–„День Відкритих Дверей". Програма дня включала виставку як також показ фільму „У рамках долі–історія 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії 1943-1945". Програму зорганізувала і нею провадила співробітниця УКДД Центру Арі Сілецька, яка писала свою дипломну роботу в Альбертському університеті саме з історії Дивізії.

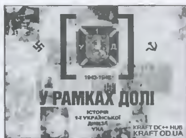
В архівах УКДДЦентру зберігаються документи і свідчення (аудіо і відео записи) бувших членів Дивізії, зібраних при підготовці фільму „Між Гітлером і Сталіном–Україна в Другій світовій війні." Тепер провід Центру є в процесі плянування і дискусії відносно проєкту–можливо фільму–в якому можна буде використати зібраний матеріял про Дивізію. Минулого року відкрито Фонд Дивізійників завдяки дотації в сумі $5000 родини бл.п. ветерана Романа Чолкана. Дотації на цей Фонд будуть вжиті на фінансування такого проєкту.

Отже, з особливим зацікавленням відвідувачі Центру–яких було близько 200–оглядали фільм „У рамках долі". Режисер 45-хвилинного документального фільму є Тарас Химич, який народився у Львові, де закінчив Академію Мистецтв в 1995 році. Студіював в Америці–в Сейнт Паул, Міннесоті–де одержав диплом графічного

Глядачі фільму „У рамках долі".

дизайна. Він почав працювати із фільмами в Америці, а після повороту в Україну в 2001-му році, знімав музичні кліпи для груп таких як Скрябін і Тартак. „У рамках долі" вийшов в Україні в 2005-му році і це його перший документальний фільм.

Обгортка диску фільму „У рамках долі".

Фільм висвітлює хроніку діяльности Дивізії, від заснування до останнього дня її існування. У ньому показані численні інтерв'ю з очевидцями та учасниками, використано фотографії подій в Україні, Австрії і Словаччині. Учасники подій дають відповідь на питання, чому вони пішли воювати і яку ціль насправді досягли. У фільмі є спогади близько 15 опитаних колишніх дивізійників. Він широко показується в Україні, часто під спонсорством молодіжної партії ПОРА.

В одному з опублікованих інтерв'ю Тарас Химич розповідає: „Цей фільм - відеоісторія. Я просто розповідаю історію цієї дивізії. Я хочу, щоб за цими подіями ми побачили долі молодих хлопців, які там воювали. На жаль, сьогодні тема подається або пафосно, або критично, але в обох випадках дуже поверхнево. Я хочу, щоб глядач зрозумів, що дивізія „Ґаличина"–це передусім долі людей–20 тисяч дивізійників. Я вважаю, що хороший документальний фільм має зацікавити глядача і наштовхнути на роздуми, а не дати відповіді на всі запитання. Тому формат фільму–як на каналі „Дискавері". Акцент–на візуальному зображенні. Текст є підкріплений історичними відомостями".

Тарас Химич вияснив, що фільм знято за книгою учасника Дивізії Леоніда Мухи і що режисер використовував американські та англійські джерела, і праці про Дивізію Майкела Мельника та Майкела Лоґуша.

„У форматі „Дискавері", який я використав, зазвичай не буває критики, власних суджень і думок. Мова йде про конкретну подію. Я цим фільмом відкрив для себе історію і тепер хочу, щоб її так само відкрив хтось інший,"– додав режисер.

На виставці в Центрі були показані фотографії, пам'ятки–відзнаки і медалі, однострій і афіші Дивізії. Референт фото-архіву Братства, Богдан Маців з Монтреалю, вивісив світлини за темами: Набір, Вишколи, Бої під Бродами, Старшинські вишколи, Словаччина, Югославія і Австрія, 1-ша Дивізія УНА, Кінець війни. Одно-

стрій–підготовлений у Львові.

На „День Відкритих Дверей" прийшло багато молоді–деякі з них друзі Арі Сілецької, але також тому, що тепер між молодими є зацікавлення українською історією 20-го століття. Дирекція УККДДЦентру має надію. що такі заходи, як цей День, не тільки демонструюють пошану до тих, що віддали так багато за назалежну Україну, але промовляють до молоді, щоб вона вдержала цю пам'ять живою своїми студіями і дослідами сучасної історії України.

Арі Сілецька і ветеран Дивізії Роман Колісник біля однострою дивізійника.

Дивізійні медалі і відзнаки з колекції Ореста Пуцака.

Виставка фотографій історії Дивізії.

СЛОВО ВЕДУЧОЇ „ДНЯ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ" АРІЯННИ СІЛЕЦЬКОЇ

...Багато хто з Вас може запитати: „Чому я, молода людина, зацікавлена цим питанням?" –Хочу Вам розказати.

Коли я була дитиною, десь коло восьми років, я побачила в свого дідуся на столі стару фотографію молодого гарного хлопця, котрий був одягнутий у військову уніформу. Я запитала, що це за уніформа і хто цей хлопець?

Дідусь мені розказав, що це його старший брат, котрий воював в Україні під час Другої світової війни за свободу і за незалежність Батьківщини в лавах Галицької Дивізії.

Після того, факт існування Української Дивізії під час війни, а також те, що українці воювали за свою країну, викарбувався в моїй свідомості. Мені стало дуже цікаво, чому це українці мусили воювати за свободу свого народу? Для маленької дівчинки це було важко зрозуміти. Коли вчилася в університеті, то вирішила глибше дослідити це питання. Врешті-решт це призвело до того, що моя дипломна робота була пов'язана з історією Галицької дивізії*. Я була дуже зацікавлена цією темою, під час дослідження не відчувала, що це робота. Це для мене перетворилося у своєрідний обов'язок.

Сьогодні мені дуже приємно всіх Вас вітати. Ми дуже довго і ретельно готувалися до цього дня, і вирішили, що головною темою нашого заходу буде показати людське обличчя вояків Галицької Дивізії. Я не робила акценту на бойових діях Дивізії. Я хочу сказати, що дивізійники так само мали своє власне людське життя поза війною. Особливо, це стало помітно, коли наші вояки опинилися в таборах для військовополонених. Вони почали дуже активну культурну діяльність: вчили мови, заснували гімназію, театри, оркестри, хори, спортивні змагання, клюби і театральні трупи. Це було маленьке українське відродження.

Сьогодні одним з елементів експозиції в нас буде реконструйована уніформа вояка Дивізії, яку можете побачити на другому поверсі Центру. Напевно для багатьох з Вас ця уніформа нічого надзвичайного. Але для молодих наших гостей це буде добра нагода подивитися, як виглядали підчас війни ідейні хлопці вашого віку, що не відступили від своїх національних принципів.

---

* Iwasykiw Silecky, Arianna Lesia. *Fathers in Uniform: The Greek Catholic Chaplains of the 14th SS Galicia Division (1943-47)*. University of Alberta, Department of History and Classics, 2006.

РІК ГЕНЕРАЛА АНДЕРСА

З нагоди 60-річчя розв'язання Польських збройних сил на Заході (9 липня 1947 року) й 115-річчя з дня народження генерала Владислава Андерса, Польський Сенат ухвалив назвати 2007 рік „Роком генерала Андерса".

Деяке число українців скористали з творення польської армії в Радянському Союзі в 1941 році, й, зголосившись до неї, вийшли на волю, а то врятували своє життя. Інші, опинившись під кінець війни під альянтами, голосилися, щоб оминути насильної репатріяції „на родіну" (Див. „Українці в Польському корпусі", Г. Драбача, „ВК" ч. 3, 2007).

Генерал Андерс ще пов'язаний з іншим „українськимі фактором"– своїм другим одруженням з українською естрадною співачкою й актрисою Іриною Яросевич зі Львова. Вона в трупі, зложеній з музикантів зі Львова, відбувала турне по СРСР, де їх захопила війна. Вони скористали з нагоди й теж зголосилися до польської армії.

В недавньому інтерв'ю сказала, що закохалася у військо й дотепер його кохає. Її чоловік ще більше любить військо. Часом вона, жартома, йому казала, що він більше любить військо, як її та їхню дочку. Поміж жінок, яких було дві тисячі в корпусі Андерса, вона „зачарувала" головнокомандувача. Вони одружилися в 1948 році. Не зважаючи на різницю віку–вона народжена 1920 року, а він 1892–це було „ідеальне супружжя".

Вони разом і посвятилися праці для добра польського народу. Цього року, як вдова генерала Андерса, вона брала участь у багатьох заходах і отримала багато признань.

Друкуємо статтю Пжемислава Кухарчака з газети Przeglad Tygosniowy в перекладі на українську Романа Колісника.

Редакція

Кров генерала бризнула на всі боки. Одна куля потрапила в його бедро, а друга застрягла в стегні. У темноті довкола нього вибухають стрільна. Спливаючи кров'ю в ту страшну ніч 29 вересня 1939 року, генерад не знав, що ці дві глибокі рани правдоподібно... врятують йому життя. І багатьом тисячам його співвітчизників.

Народився генерал Владислав Андерс в Блоню під Кутнем, але його родина походила з Інфлянт. В 1-ій світовій війні він воював у царській армії. Згодом боронив Польщу перед більшовиками. Його високо цінував Юзеф Пілсудський.

Страшний вересень

У вересні 1939 ген. Андерс командував Новоґродзькою кавалерійською бриґадою. 1 вересня був вражений, побачивши німецького летуна, який з висоти 50 метрів масакрував бомбами й кулями групу

школярів, які з своєю вчителкою бігли сховатися в лісі. „Маю передсмак того, яка буде ця війна"– записав у споминах.

З боїв під Млавою випровадив свою частину нерозбитою. Біля Плоцька був поранений відламком бомби в хребет. На 10 хвилин втратив владу ніг. На щастя, вдалося направити автомобіль, який мав 30 дір від пострілів,–розповідав пізніше. В ґіпсі вивів своїх уланів аж на південь Польщі.

Чи був добрим командиром?

Проф. Павел Вєчоркєвіч вважає, що його командування можна оцінити нижче середнього. „Власне, його заслуга в тому, що він уникав боїв, саме там, де треба було битися"–стверджує професор. Виглядає, що ця опінія засувора. Андерс впродовж місяця втримав свою частину нерозбитою, хоч мав дуже тупих зверхників-генералів. У битві під Томашовим–Любельським мусив виконувати накази ген. Деба-Бернацького, некомпетентного хвалька. Бернацький наказав атакувати на всіх відтинках фронту, без жодного тактичного смислу, а вкінці залишив своє військо й утік.

Андерс був єдиний з командирів, що крізь німецькі війська прорубав собі коридор і рушив до польсько-угорського кордону. По дорозі бив заскочені німецькі відділи. Його улани мали свою артилерію і звичайно воювали як піхота. Однак під Краснобродом понесли більші втрати. Один ескадрон згинув, але німці піддалися. Там ген. Андерс звільнив багато полонених. Угорська границя була неподалік. Але там уже стояла Червона армія. Андерс пробував пробитися під Самбором. Мав початкові успіхи, хоч совіти кинули на нього танки. З них 18 загорілися від польських стрілен. Але амуніції не стало. Андерс наказав розбитися на малі групи й іти до угорського кордону.

Вирушили. Один раз біля генерала пройшла ворожа розвідка. Вкінці натрапили на українських партизанів, мабуть, змішаних з совітами. Андерса поцілили дві кулі.

–Ідіть далі самі!–наказав Андерс. Однак його вояки не хотіли його лишити й відстрілювалися, а потім пішли в атаку на багнети. „Знаменита була ця горстка вояків"–написав роки пізніше Андерс. Несли його майже на руках. Але почав кровавити. „Я рішуче наказав їм іти до Угорщини. Попрощав світлих жовнірів"–написав.

Накопати генерала

Вранці його арештували. Вже його везли зі Львова, як попсувся автомобіль. Почали шукати іншого. „Кричу, що кровавлю й не можу рухатися"–занотував пізніше. Його завезли до шпиталю у Львові. Це врятувало його від смерти. Бо, правдоподібно, його повезли б до табо-

ру полонених польських офіцерів, котрих 14 тисяч совіти пізніше розстріляли.

В СРСР ген. Андерс пройшов кілька в'язниць. НКВД приманював його, пропонуючи йому високий пост в Червоній армії, але він відмовився. Пізніше били його й копали. Коли приходилося йому йти поволі на кулях по сходах, на кожному поверсі тручали його надолину. „Чудом не поламав собі ніг чи рук"–писав. Взимку кілька тижнів був на одинці при вибитій шибі у вікні. Що два-три дні приносили йому хліб і тарілку бридкої люри. Андерсові виросла борода й замерзла на кістку від нагноєння, яке спливало з відморожених лиців. І нін знову відмовився вступити до Червоної армії. „Не витримав би більше, ніж два тижні"–писав згодом.

Однак його перенесено до „славної" Луб'янки в Москву. Там порізали йому одежу й знайшли медальйон Матері Божої. Андерс писав у споминах: „Кільканадцять зібралося над медальйоном. Регіт.– Побачимо, чи ця „блядь" тобі поможе в совітській тюрмі.–Медальйон кинено на землю й розтоптано ногою. До сьогоднішнього дня не можу отрястися від ураження. Пізніше в тюрмі цей медальйон часто снився мені. Завжди бачив обличчя Маткі Ченстоховської, найчастіше подібної до св.Терези. Відчував Її опіку наді мною. Чим частіше чув я насміх безбожників, тим більше скріплювалася моя віра в Бога".

Андерс був протестантом, але в тюрмі постановив перейти на католицизм, якщо виживе. І дотримав обітниці.

Армія кістяків

Коли німці напали на СРСР, росіяни стали поблажливіші. Андерс вийшов на волю з метою зорганізувати польську армію в СРСР. Не допитався, де поділися 14 тисяч польських офіцерів.–Вони повтікали,– раз відповів йому Сталін.–Куди?–спитався Андерс.–До Манджурії.

Однак зголошувалися інші поляки–ті, що їх звільнено з таборів. Були так виморені, що тисячами вмирали, навіть по приході на місце зголошення. Андерс створив з них армію кістяків. Одягнені в лахи, але на здивування совітського маршала Жукова всі були поголені. „Я прийняв дефіляду невзутих жовнірів. Вперлися, що так будуть маршувати!"–писав Андерс.

Однак поляки не отримували досить харчів. Андерс вирішив евакуювати їх до Ірану, до англійців. Проти наказу з Лондону, евакуював 75-тисячну армію та 40 тисяч жінок і дітей, які пробилися до нього з цілого СРСР. Тим Андерс зразив себе всім, навіть англійцям, котрі не бажали такого великого числа людей в Ірані.

Однак тим, що відважився не виконати наказу, врятував життя цивільним людям.

Напевно тому його підвладні так полюбили свого генерала. Командував ними від битви під Монте Касіно, до переможних боїв під Анконю і Болонією в Італії.

Приватне життя було замотане: перед війною одружився з розведеною жінкою. Мав з нею сина і дочку. Після війни одружився з співачкою, з якою познайомився у війську–Іриною Яросевич. У віці 60 йому народилася дочка.

Ірена Андерс

Комуністи відібрали йому польське громадянство.

З фактом, що генерал не повернеться до краю, погодився щойно в 1960 році. Купив дім в Лондоні. Але працював для добра Польщі. Грав теж з дочкою футбол, а з приятелями брідж. В суботи ходив до польського театру, а в неділю до католицького костьолу. Часом в ресторані кельнер зголошувався йому, стукаючи закаблуками по-військовому. Тоді Андерс командував: „Спочинь!". Обіймав його й питався про його життя.

В останніх роках свого жяття Андерс з'єднався з своїми старшими дітьми. Давалися відчути рани з 1939 року. Помер в Лондоні 1970 року.

[Похований на польському воєнному цвинтарі Монте Касіно].

Пжемислав Кухарчак

Спомини

Роман МАРУСИН

В „ОБІЙМАХ ВОРОГА"

(Спогади дивізійника)

У 1943 році я закінчив гімназію в Станіславі, здав матуру. В той час до нас зближувався фронт. Ми з товаришами радились, що робити? Мій товариш Петровський Славко пішов в УПА, другий товариш Мельник Володимир залишався вдома, бо знав коли його візьмуть у Червону армію і живим повернеться з війни, то тоді без конкурсу вступить до медичного інституту і стане лікарем, як його старший брат. Я вирішив послухати рекомендацію дирекції нашої гімназії і піти у дивізію „Галичина"–все ж це початок наших українських збройних сил, подібно як це було у створенні січових стрільців у 1914-1920 роках.

Роман Марусин

Роман Марусин і Павло Пентак після закінчення підстаршинської школи

Нас 17 липня відправлено в Чехію, місто Брно, там нас зразу „обмундирували"–дали однострої і направили на рекрутський вишкіл у Ґайделяґер. Там нас було багато. Я попав у 3-ю сотню (Котрате) і за 3 місяці ми скінчили рекрутський вишкіл, і нас направили на підстаршинський вишкіл у різні місцевості. Я попав у підстаршинську школу у місті Мюнхен. За 3 місяці ми повернулись в Ґайделяґер і я попав у 14-ий артилерійський полк у 3-ю батарею, командир поручник (Untersturfuhrer) Фединяк, командир полку Баєрсдорф. Ми були підстаршинами, але нам наших звань не давали, кажуть звання підофіцерів дадуть нам на фронті, а поки що ми звичайні солдати.

Після короткого перевишколу нашу дивізію відправили на фронт. Мали відправити у Карпати, але направили обороняти Львівський напрям, бо на Львів були скеровані великі сили Червоної армії. Нас розмістили недалеко м. Бродів у селі Ясенів. Там вста-

Марусин Роман з товаришами після закінчення артилерійського вишколу.

новили гармати 10,5, а керував гарматним вогнем наш командир Фединяк, який розмістився із підстаршинами на гірці, далеко від с. Ясенів, але звідти добре було обсервувати позиції Червоної армії. Народ наш не міг нарадітися, що нарешті вони побачили наших вояків і почули від них свою мову. Вони нами тішилися, гостили і приймали нас, а коли німці хотіли забрати від них худобу, ми показали, що можемо оборонити наших людей і відігнали німецьких загарбників від худоби.

Було видно, що червоні скоро будуть наступати. Одного дня дуже рано мене збудив старший десятник Лоґуш і наказав мені взяти команду 15 чоловік і відвезти пошту та амуніцію на становище поручника Фединяка. Для безпеки нам дали кулемет, і ми це везли підводою. Але в дорозі ми почали потрапляти на загони ворожого війська, від яких відстрілювались кулеметом. Вороги відступали, але все більше відстрілювалися і ставили нам спротив. Нарешті ми перед вечером дійшли до становища пор. Фединяка. Його гірку і його команду з усіх сторін оточили малі ворожі з'єднання, яких ми таки скоро розігнали, добрались до наших і довідались погані новини. Ми весь час чули постріли „катюш" і виявилося, що ворог оточив нашу ділянку фронту, використовуючи велику кількість авіації, масу танків і „катюш". Нам сказано що гірка, де оборонялись наші, не довго втримається. Ми рішили повернутись у с. Ясенів. Але добирались ми туди майже цілий день через бомбардування літаків. У селі Ясенів нікого з своїх не застали. Всі наші речі виїхали з нашою батареєю. Ми осталися ні з чим. І цивільні

люди десь поховались (мабуть, у лісах). Нам сказали, що біля села Білий Камінь частини нашої дивізії пробиваються на захід. Ми переночували у лісі і добираємось до села Білий Камінь–лісами, дебрями. За 2 дні добрались до села–з боями, бомбардуваннями. Цілий час смерть в очі заглядала. Прибули у Білий Камінь. Там на горбку стояла церква. Під горбком, коло церкви побачили може з 50 німецьких вояків, декілька наших. А з-за дерев на них їде і стріляє танк. Він щораз ближче. А між німцями два наші стрільці заходять із 2 „фавстами" (протитанкові снаряди). Перший „фавст" відбився від башти танка, а другий попав у його задню частину. Танк загорівся. З танка виставили біле полотнище, потім вилізли солдати. Німецький майор дав наказ по них стріляти. Їх повбивали. Я заступився за вбитих солдатів, а цей майор каже мені: „Ти не солдат. Ми мусили їх убити." В цей час на нас насунула маса танків, маса піхоти. Німецький майор сказав: „Wir kapitulieren" (ми капітулюємо)–і замахав білою хустинкою. Нас оточили і почали робити „шімон"–грабувати що в кого було добре. В мене забрали годинник і штилет. За якийсь час нас забрали на вантажівки і з охороною повезли у Броди. Там біля школи нас тримали майже 3 дні, а потім під охороною завезли на залізничну станцію і повезли у Київ. Там у казармі нас перерахували і переєстрували. Я мав від німців документ–що я Шміт Отто і під цим іменем я там залишився–говорив по-німецьки і по-польськи. За 2 тижні нас перевезли у Сталіно (колишній Алчевськ), там ми робили порядок коло розбитих німцями шахт близько 3-х місяців. Давали їсти зупу з пенцаку, кашу з пенцаку, хліб з пенцаку. Мені це не шкодило. А німці ніколи пенцак не їли, від того захворіли на живіт і почали масово вмирати. Про це повідомлено в Москву і через тиждень приїхала комісія лікарів. Керувала комісією лікар-жидівка. Коли побачила цих померлих, сказала–це „Освєнцім" і наказала весь табір перевезти до Білорусії.

Через тиждень тих, що були ще живі,–завезено до Бобруйська в Білорусії, бо у Мінську для нас не було місця. Там нас помістили у таборі, а мені дали чергувати з трьома білоруськими жінками коло електричного пристрою, де мала бути увесь час напруга 220 вольт, ми її мусіли реґулювати. Жінки дуже нарікали на Совіти, а коли дізнались, що я українець, то допомогли послати лист, який я написав додому. За два тижні я мав відповідь з дому.

Потім нас з Бобруйська забрали у Мінськ, де ми будували три заводи: 2 танкові і 1 тракторний. Я почав працювати при копанні траншей. Тут у Мінську було багато військовополонених німців, і були з нашої дивізії, які мене знали. Одного дня з нашої будівельної контори СМУ-10-2035 (будівельно-монтажне управління) до мене звернулися, щоб я туди зайшов. Я не хотів іти, але мене змусили піти. Виявляється, про мене повідомлено, хто я і відомо, що я підстаршина з дивізії. Бухгалтер контори

Пліско Антон Якович запропонував мені працювати у бухгалтерії. Там я працював кілька місяців, а коли німецькі полонені зі мною говорили, Антон Якович Пліско питав мене, чи я не єврей, бо говорю не по-руськи з німцями. Бухгалтер Пліско повідомив мене, що завтра до мене приїде комісія з МГБ (МГБ (рос.)–Министерство Государственной Безопасности, (укр.)–Міністерство державної безпеки). Пішов мороз поза шкірою. Але що зробиш? На другий день вони появились. Ціла легкова з МГБ. Всіх з контори вигнали, а мене залишили. Головний начальник генерал МГБ звернувся до мене. Сказав, що я зрадник, зрадив „родіну", бо бився проти СРСР у рядах фашистів. Що я щасливий, що мене не розстріляли, а тепер мені дадуть щонайменше 15 років тюрми. Я відповів: „Тоді судіть мене". Тоді він почав іншої. Він міністер внутрішніх справ Білорусії, Ґерой СРСР, генерал, а живе у Мінську у кімнаті, де лише помістив ліжко. Він повинен собі побудувати дім, а я повинен йому „допомогти". Я засміявся. Він заявив мені: „Не смійся! Ти тепер уже начальник постачання будматеріялами. Завтра до тебе прийде бриґадир, який будує у Мінську водонасосну станцію і випише у тебе 10 листів бляхи, якою німці покривали літаки. Ти напишеш замовлення і напишеш числом 10, а словами 10 не пиши. Коли він отримає 10 листів, підпише замовлення, що він їх одержав і принесе тобі, щоб ти провів його у бухгалтерію, ти допишеш 0 і буде число 100. Ти допишеш словом „сто" і так проведеш у бухгалтерію. Потім до тебе прийде мій чоловік і ти напишеш йому 90. І так буде з іншими матеріялами". Я зрозумів, що в разі „провалу" я сяду в тюрму, а всі інші будуть чисті, але що зробиш. І так я „працював" поки він не побудував палац, бо там ще працювало 15 німців–військовополонених спеціялістів. Потім я так „допомагав" його заступникові, а нарешті його братові. Нарешті вже у 1947 році він підійшов до мене і запитав, чи я хочу їхати додому. Я відповів: „Як мені їхати, коли мене вдома заарештують за дивізію". Він відповів: „Я уже написав клопотання і тобі нічого не загрожує. Але їдь зараз".

Наступного дня на мене чекала машина. їжа на 3 дні. В поїзді було для мене місце і за півтора дні я був уже в Станіславі. Легко добрався додому і на другий день був у Солотвино в районній раді. Показав свій документ і вони, побачивши його, зразу закрутились і сказали мені принести 4 фотокартки і польське свідоцтво (там точна дата народження). За 2 дні я приніс все, що треба, а за тиждень мав уже військовий квиток і тимчасове посвідчення. Ще за 2 дні був в Івано-Франківському інституті і здав свідоцтво про матуру. На другий тиждень здав вступні іспити на фізико-математичний факультет педагогічного інституту. В Росільній Дмитро Черевко з УПА сказав мені, що я добре зробив! Став студентом. Потім дехто з моїх „приятелів" доносили на мене. Мене викликали в МГБ, але ті клопотання, що мені написали в Мінську, допомогли мені, бо тата у 1947 арештовано і засуджено на 10 літ.

Репортаж

Д-р Б. ШУХЕВИЧ

ВАКАЦІЇ У РІЧЧІОНЕ

Місто Річчіоне є добре знаним усім італійським дивізійникам (так називатиму дивізійників, які попали до англійського полону після закінчення війни в 1945-ім році). Їхній табір містився в селі Мірамаре, близько більшого старовинного міста Ріміні, якого історія почалася ще за часів Римської імперії. У цьому таборі вони провели два роки (1945-1947).

У містечку Річчіоне, кілька кілометрів від Мірамаре, був менший табір, де проживали інтерновані медсестри української Дивізії „Галичина". Вже від перших днів полону цей табір відвідували наші „пістолєти" (старшини), але деякі звичайні „селепки" також добилися таких привілеїв. Таких, очевидно, було дуже мало. Причина зовсім ясна. Нас у Мірамаре було близько 10.000. Ми лиш чули про вродливих „волинячок, східнячок та галичанок", але їх могли бачити лиш у сні.

Звичайно вояк, який провів якийсь час у полоні, не згадує його з великою радістю та приємністю. Полон все таки є полон–втрата свободи, непевне і незнане майбутнє та різного роду недостачі. Але в Італії було якось інакше, багато приємніше. Був період, коли ми були б радо попоїли та покурили (тоді ще не знали, що куреня не йде в парі з добрим здоров'ям), але ця проблема зчасом перестала існувати. Був також період, коли ми трохи журилися нашим майбутнім. Це був час, у якому до нас почали приходити члени репатріаційної комісії, яка всіма способами та силами старалась нас намовити вертатись на „родіну". Їхні зусилля були даремні і вони в скорому часі позникали.

Я мушу признатись, що згадую табір у Мірамаре з приємністю та задоволенням. Я певний, що багато дивізійників поділяє мою думку. Багато з цих хлопців дістали нагоду придбати собі у полоні якийсь фах для майбутнього життя у цивілю. У таборі були курси шоферів, фризієрів, кравців, аґрономів та інших практичних професій. Велике число учнів середньої школи опинились в дивізії, не закінчивши освіти матурою, бо „червоні визволителі" знову зайняли Західну Україну. В таборі зорганізовано „матуральні курси", які мали учительський колектив високої якости. Було трохи клопоту з папером та підручниками, але хлопці здали матуру, яка була акредитована на рівні з іншими дипломами середніх шкіл.

Я не здобув ніякого фаху (я вже мав матуру–березень 1943 у Львові та один триместер Медичних фахових курсів кінець березня квітень і травень, Львів). Я почав вивчати італійську та англійську мови, бо знав, що поворот до Львова виключений, що нас з полону, скоріше чи

пізніше, звільнять і треба буде жити у чужій країні і говорити чужою мовою.

Перший раз я відвідав Річчіоне (не як полонений) в 1956 році. Я покінчив медичні студії в 1953 році і тоді вже працював як „резідент хірург" в Англії і рішив провести мої перші вакації в Італії, яка мене притягала. Я провів у Річчіоне 5 днів, потім поїхав до Риму. Там мій приятель, який студіював теологію, показав мені багато цікавого. Річчіоне трохи змінилось від 1947 року, але не багато. Дуже помітним було велике число німців, які приїхали туди на вакації.

За останні 13 років я з дружиною побував у Річчіоне сім, чи вісім разів. Спершу ми їздили з „турами" по північній та південній Італії. При кінці цих організованих тур ми поїздом (в Італії поїзди дуже вигідні, швидкі та часті) приїздили на 4-5 днів на правдивий відпочинок перед поворотом до Канади.

В 2006 та 2007 ми провели у Річчіоне два тижні. Через останні 60 років ця околиця змінилася не до впізнання. Її звуть „Рів'єра Адріятіка", або просто „Рів'єра Ріміні". Продовж морського побережжя тягнеться довгий шнурок великих, високих, модерних готелів. Починаючи на півдні від міста Каттоліка, через Мізано, Річчіоне, Мірамаде та Ріміні на півночі (можливо дальше до Чезенатіко) готелям і пляжам немає кінця. Мірамаре злилося з містом Ріміні. Там тепер є два летовища: військове–таке було в часі війни, по війні там містився наш табір. Друге–цивільне, яке обслуговує домашні та інтернаціональні лети. Цілий цей образ нагадує мені „бальнеаріос" у Мехіко, такі, як: Канкун, Пуерто Ваярта, Козумаль та Акапулько. Все чисте, прибране, впорядковане. Льокальне населення дуже чемне, вввічливе та товариське–завжди готове помогти та порадити.

Очевидно, нас уже добре знають працівники готелю, де ми завжди перебуваємо. Нас також пізнають та вітають кельнери в ресторанах та працівники деяких крамниць та банків: „Бон джорно, сіньора! Коме ста Лей? Бенвенута а Річчіоне, рітορната анкора!" Моя дружина розмовляє з ними. Вона добре володіє італійською мовою. Я трохи розумію, але, коли хочу відповісти, то з моїх уст вилітає мішанина італійських та еспанських слів. Подібна ситуація на наших зимових вакаціях у Мехіко. Я говорю еспанською мовою, а моя дружина мішаною.

Туристів безліч. Очевидно, найбільше італійців. За ними йдуть німці. Виглядає, що більшість з них забула той факт, що Німеччина програла війну, а німці далі поводяться, як „übermenschen". Слідують англійці. Вони не забули, що виграли війну, але забули, що Англія стратила всі свої домінії та колонії і перестала бути імперією, і далі говорять „with stiff upper lips".

Цього року відбувались в Річчіоне міжнародні спортивні змагання, на які прибуло велике число змагунів. У нашому готелі була група з

Америки та група спортсменів з Мехіко. Я мав нагоду з ними поговорити. Вони були задоволені, що знайшли когось, хто розмовляв їхньою мовою (двох з них говорили по-англійськи), бо еспанських туристів не легко тут зустрінути. Я радив їм відвідати Сан Маріно–найменшу державу в Европі, 30 кілометрів від Ріміні. Це, так би мовити, окрема держава в італійській державі.

Цьогорічні вакації не були без пригод. Ми прилетіли з Риму, але наші валізи там залишились і нам їх привезли наступного дня. Погода також не写писалась. Звичайно початок вересня дуже приємний. Літня спека вже проминула, але дні ще довгі й теплі. Цього року було три досить сильні бурі з великими вітрами та дощем. Коли сонце знову вийшло з-за хмар, залишився холодний вітер.

Є ще одна причина, яку я до тепер тримав таємницею, чому мене так тягне до Річчіоне. В 1947 році в цім містечку я зустрів мою майбутню дружину Таню. Я жив у таборі Мірамаре, а вона в жіночому таборі Річчіоне. Її мати була медсестрою, а їй було „sweet sixteen". Її туди також тягне, і вона там „відроджується".

Олександер БІЛИК

НЕ ПЕРЕШКОДЖАЙТЕ, ПРОШУ...

Якось в суботу вечером заходжу до мойого дивізійного побратима Панька Сливки, щоб його відвідати і разом із ним згадати про наші воєнні часи, коли то Панько будучи дивізійним гармашем „при гарматі стояв і фурт-фурт ладував"... Тепер він є головним „босом" своєї родини, і, як то кажуть. є абсолютним володарем всього видимого і невидимого у своїй рідній хаті, а його обов'язком є пильнувати своїх трьох внуків, коли жінка піде кудись на закупи.

Панько Сливка має досить дивну вдачу і непоправну звичку. Він страх не любить, коли хтось із знайомих прийде до його хати саме тоді, як на телевізійному екрані появиться представник підземного світу– рудоволосий ґанґстер Капучіно. У таких випадках Панько сидить непорушно у фотелі і на кожну спробу гостя розпочати дружню розмову, він бурмотить сердито–„Не перешкоджайте, прошу!.."

Заскочений такою рішучою настановою господаря, гість не має іншого виходу, як примітитись десь на периферіях кімнати і разом з ним переживати якусь там кримінальну історію. У певних моментах Панько обурено підносить вгору затисненого п'ястука і голосно коментує:

–Ну, дивіться, люди добрі, що то за брутальний злочинець! Спочатку побив невинну жертву на квасне яблуко, а потім застрілив як собаку, та ще й з почуттям вдоволення подув бундючно у цівку пістолета... Це просто звірячий інстинкт у цього типа, а не джентельменський розсудок нормальної людини!

Кругом родинного „боса" розляглись на м'якому дивані його троє внуків-підлітків. Засвоївши примірні манери строгого дідуся, вони з напруженою увагою теж „вочують" за розвитком кримінальної історії на екрані. Часом молодший „бойсик" штовхне старшого брата кулаком під ребро, і тоді починається збройна інтервенція... Конфлікт ліквідує в зародку достойний дідусь своєю імперативною осторогою:

–Не перешкоджайте, прошу!

Ще кусок несамовитого фільму, ще кілька трупів записав на своє конто герой шикаґівського передмістя і кримінальна історія нарешті дочекалась свого „геппі енду". Тоді щойно Панько Сливка натиснув з вдоволенням білу кнопку телевізійного апарату і в хаті запанував гробовий спокій...

Непосидющі „бойсики" пробували протестувати проти такого недемократичного рішення рідного дідуся, бо саме на шостому каналі мав розпочатись кримінальний фільм „Антачиболс". Але суворий дісусь наказав обуреним хлопчакам перенестися на відкритий „порч" і

продовжувати там забаву при електричному поїзді. А відтак Панько Сливка закурив грубу кубинську сигару і почав нарікати на свою гірку долю і незавидне життя у капіталістичній Америці.

–Воно, бачите, людина сидить цілими вечорами в хаті і нудиться. Жінка вибереться до парафіяльної кафетерії грати „бінґо", а чоловік, замість спокійно відпочити, мусить уважати в хаті на дітиська, щоб не пострілялися отими фльобертами, що їм подарувала на „бирсдей" їх хресна мама... Добре, що мої „бойсики" мають трохи респекту до телевізії, бо інакше, треба б було кликати поліцію для вдержання домашнього спокою.

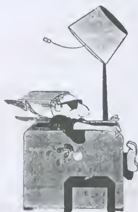
З двору дмухнув вологий вітер і покотив по підлозі відірвану сторінку з Франкового „Лиса Микити". В долішньому кінці пожовклої картки виднiла бліда фіолетова дописка: „На незабутню згадку і приємну розраду, моїм любим онукам, від басусі Софії. Львів, Різдво Христове, 1999 року".

–Це моя мати з України предала ці казки для малят. Але хто має час це їм читати?–пояснив переконливо Панько Сливка. –Зрештою, такі речі не дуже то дітей цікавлять,–заявив він байдуже і положив кудись в кутик відірвану сторінку цінної і вельми цікавої книжки.

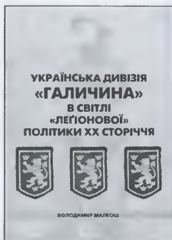
На „порчі" зчинилась суматоха. „Бойсикам", мабуть, знудився електричний поїзд і вони забавились у відкриту війну телевізійних ґенґів. Тоді Панько Сливка, з титулу військового авторитету, наказав їм коротко і децидуючо:

–Не перешкоджайте, прошу!.. А якщо вам вже надоїв „порч", то „муфуйтесь" бавитися на дорогу, або ідіть на бейзбольну площу. Зрозуміло!

Ось такі то родинні клопоти має Панько Сливка, бо не легке це діло виховувати своїх онуків у цій країні у теперішні модерні часи...

ВОЛОДИМИР МАЛКОШ
„Ще про дивізію Галичина"

Цього року на книжковому ринку Івано-Франківська появилася нова невелика публікація під назвою *Українська Дивізія „Галичина" у світлі леґіонової політики XX сторіччя*, яку написав колишній дивізійник Володимир Малкош, голова станиці Галицького Братства кол. вояків 1 УД УНА в Івано-Франківську. Праця невелика, 32 сторінки і складається з сімох коротких статтей, в яких автор дав відповідь на різні питання, як напр., Чому леґіон?, Передумови створення Дивізії та її склад, Битва під Бродами, Дивізія у Словаччині, у Словенії та Австрії, на яких дуже стисло вияснено, що собою представляла ця військова формація, ідучи на східний фронт в червні 1944 року, а вкінці „За що боролись?", а також біографічний довідник автора.

Обговорюючи склад дивізії, автор стверджує, що, всупереч заявам чинників, які привласнили собі право на український патріотизм і представляли дивізію як колоніяльну частину, яка ішла рятувати Третій Райх, не маючи власної ідеї, власного проводу, автор підкреслив дуже вірно, що хоча дивізія носила ворожу уніфрому, але командні пости у сотнях дивізії мали українські старшини, колишні воїни за українську державність, не менші патріоти від тих, які провадили відділи УПА. Дивізія, беручи німецьку зброю, присягала боротися із найбільшим ворогом України, московським більшовизмом, і тому витримала на фронті під Бродами, у Словаччині чи в Словенії, поборюючи тітовців, а згодом і в полоні.

Правдою є, що вище командування, почавши з куренів, були в руках німців, за виїмком дивізіону важкої артилерії, яким командував майор Микола Палієнко, та командира першого куреня 29-го полку– сотника Михайла Бриґідера, а командиром 2-го куреня Запасного полку був майор Євген Побігущий.

Автор також стверджує, що Дивізія мала не тільки найновіше озброєння, яке було на той час у німецькій армії, але також отримала добрий вишкіл на протязі майже цілого року, від кінця липня 1943 до червня 1944 року. Таким гарматним м'ясом були насильно мобілізовані

українці в Червоній Армії, яка висилала новомобілізованих українців без зброї, а радше із одним крісом на п'ять, і кидали їх на передову.

Всупереч твердженню організаторів УПА в 1943 р., Дивізія була організована із українських патріотів, яких зголосилося понад 80 тисяч, й не була насильно мобілізована і при відступі не стрічалася із жодними т.зв. „заґродітельними отрядами", які стріляли своїх власних вояків, що відступали з фронту перед переважаючими силами ворога, як це було в Червоній Армії.

Від 14 до 22 липня 1944 р. дивізія стримувала Червону Армію під Бродами, і за той час багато цивільних людей мали змогу втекти від більшовицького „визволення" на захід через Словаччину та Австрію до Німеччини, де отримували тимчасовве приміщення і харчування від німців. Пізніше дехто із тих українців „дякували" дивізійникам, називаючи їх „німецькими коляборантами". (стор. 16)

Пізніше Дивізія перебувала в Словаччині, Словенії та Австрії, де про неї згадують словами подяки як оборонців перед злочинами Червоної Армії. Коли ж закінчилася війна, Дивізія зложила зброю перед англійцями й американцями, а не перед Червоною Армією. Зложила зброю, але не перестала поборювати більшовизм, осівши у країнах Західного світу, де колишні дивізійники включилися у суспільно-громадську працю і продовжували ідейно боротьбу, інформуючи західний світ про дійсний стан в поневоленій Україні.

Дещо інакше закінчилося існування УПА, яка устами свого головнокомандуючого ген.-хор. Василя Кука, зложила зброю перед совєтською владою, і закликав українське підпілля співпрацювати з більшовицьким урядом над відбудовою зруйнованої війною України. Можливо це і дало підстави Комісії Верховної Ради під керівництвом історика Ст. Кульчицького визнати УПА воюючою стороною. Проте, коли йде мова про дивізію „Галичина", то той же сам Кульчицький вживав у назві дивізії абревіятуру „СС" і вслід за галицьким Крайовим проводом ОУН(р) твердив, що дивізія була „гарматним м'ясом", а світ думатиме, що українці ґерманофіли.

Але читаючи висновки згаданої Комісії Верховної Ради, я дійшов до переконання, що її голова Ст. Кульчицький–це типовий режимний історик. Під кінець 1980-их років, тобто за часів Ґорбачова, він у *Вістях з України* твердив, що в 1932-1933 в Україні голоду не було, а були тільки „екононномічні труднощі", але коли до нього звернулася Верховна Рада України понад 10 років пізніше, то Ст. Кульчицький, уродженець Одеси, нарешті довідався, що в 1932-33 роках в Україні був великий голод, який коштував понад сім мільйонів населення.

У нього цікаве ще й те, що він не бачить нічого подібного поміж Українськими Січовими Стрільцями 1914-18 рр., які в рядах австрійської армії пішли на фронт проти Росії, а дивізією „Галичина"1943-45

рр., якої добровольці ішли слідами своїх батьків, беручи зброю від конаючої Німеччини, проти найбільшого ворога України–Совєтської Росії, в якому Україна була тільки маріонеткою і колонією.

У заключному слові В. Малкош закликає до замирення поміж ветеранами Другої світової війни так як це сталося поміж еспанськими ветеранами, які воювали проти себе у 1930-их роках. Але тут справа зовсім інша. В Еспаної воювали зі собою еспанські патріоти, фалянгісти і комуністи, а в Україні не бракує ветеранів націоналістів, на жаль, немає ветеранів українських патріотів-комуністів, які відцуралися рідної мови і виявили себе повністю вислужниками совєтської імперії–комуністичної чи російської, але шовіністичної.

В. Малкош зробив добру роботу, опрацювавши і опублікувавши свій короткий, але дуже добрий еляборат, що собою представляла дивізія „Галичина", йдучи на фронт під Броди та перебуваючи на Словаччині, Словенії та Австрії, не заплямивши доброго імени українця взагалі, а українського вояка, зокрема.

В. ВЕРИГА

Від автора

Майже кожного дня посилаю мої брошури про Дивізію по різних адресах, переважно в освітні заклади, де вивчають історію, щоби вони мали правдиву інформацію про історію Дивізії і вчили на її основі своїх студентів.

В. Малкош

Сектретаріат Президента України

Служба з питань звернень громадян

14.09.07 № 22/084564-09

76018, м. Івано-Франківськ, поштамт, а/с 83

МАЛКОШУ В. М.

Шановний Володимире Михайловичу!

Висловлюємо щиру подяку за надіслані вами брошури та повідомляємо, що їх буде передано Президентові України.

Користуючись нагодою, бажаємо Вам доброго здоров'я та благополуччя.

З повагою

Керівник Служби **О. Паракуда**

Микола Посівнич: НЕСКОРЕНИЙ КОМАНДИР

Видавництво „Літопис УПА", 2007

У книжечці на 64 ст. виданій з нагоди 100-річчя з дня народження Головного командира УПА Романа Шухевича подано його основні осяги й життєпис. Поміщено багато фотографій, деякі кольорові.

Розділи: Коротка біографія (30.VI.1907–5.II.1950), Бойова діяльність в рядах УВО-ОУН (1926-1934), Період ув'язнення (1934-1937), У Карпатській Україні (1938-1939), Напередодні війни (1939-1941), У лавах Дружин Українських націоналістів (1941-1942), Головний командир УПА (1943-1950).

Передруковуємо маловідому долю родини Головного командира.

Доля родини Головного командира УПА була типовою для сотень тисяч родин учасників національно-визвольного руху. Його батьків, Йосипа (1879–1948) та Євгенію (1883-1956) Шухевичів, радянські спецслужби тримали під постійним наглядом, поки ті мешкали у Львові. Коли стало зрозуміло, що МҐБ не зможе використати батька для арешту сина, то його, тяжко хворого, відправили на заслання у Кемеровську область, де він помер у 1948 р. Мати Євгенія була заслана до Казахстану, де і померла 30 червня 1956 року. Брата Юрія (1910–24-26.VI.1941), інженера-геодезиста, НКВД замордувало у львівській тюрмі на вул. Лонцького (сучасна вулиця Брюлова К.) у червні 1941 року. Сестра Наталія (1922 р. н.), студентка Львівського медінституту, була заарештована 7 вересня 1940 року і засуджена на процесі 59 членів ОУН на 10 років каторжних робіт на лісоповалі на Уралі й 5 років заслання в Казахстан.

Дружину Шухевича Наталію заарештували 17 липня 1945 року. Обох дітей від неї забрали й віддали до дитячого будинку в м. Чорнобиль. Згодом Наталя зі своєю матір'ю Осипою також була відправлена на заслання, а діти–син Юрій та дочка Марія–були передані до дитячого будинку в Донецьку. Згодом Юрія було ув'язнено, і він перебував у таборах понад 32 роки. Сьогодні Юрій Шухевич–відомий громадсько-політичний діяч.

Ціна 5 дол. Litopys UPA, P. O. Box 97, Station "C", Toronto, ON, M6J 3M7, Canada. E-mail: upa@sympatiko.ca

A Case Study of Genocide in the Ukrainian Famine of 1921-1923: Famine as a Weapon

A New Book by Historian Wasyl Veryha, The Edwin Mellen Press, 2007. 384 pp.

Dr. Wasyl Veryha's study in the areas of Ukrainian and Russian history examines the discriminatory ways of combating famine in two different areas: in the Volga Valley of Russia and in the south-eastern Ukrainian provinces. Since Russia and Ukraine were governed by Moscow's War Communism economic policy, every province had an assignment contingent of grain to deliver to the state, and to the Volga Valley, but not to the starving Ukrainian provinces. During the famine in Ukraine, 1921 to 1923, it is estimated that 2 to 2.5 million people starved to death. This book contains 6 black and white photographs. Foreword by Professor Valerian Revutsky.

Reviews

"Although there was no historian to document the [Ukrainian] famine of 1921-1923, beginning in 1972, exactly 50 years after the tragedy, Dr. Wasyl Veryha, a historian and librarian of the University of Toronto, began his mission to delve into the many unanswered questions. After a quarter of a century of research, Dr. Veryha has produced what seems to be a pioneer work. Indeed, this famine is virtually unknown compared to the Holodomor of 1932-1933, especially among the two younger generations of the Ukrainian population. ... I have to acknowledge that this is an exceptional documentary work about the famine in Ukraine in 1921-1923, which also coincided with the famine in Russia's Volga region. Dr. Wasyl Veryha rightly indicates that Moscow was more interested in relief to the Volga Valley than to Ukraine. ... In view of the collected documentary material about this lesser known famine, as well as the methodical description of the relief organization and extensive bibliography, I believe Dr. Veryha's work should become the manual of the famine in Ukraine of 1921-1923." *Dr. Valerian Revutsky, Professor Emeritus, Department of Slavic Studies, University of British Columbia*

"Fortunately for the academic community, the important but comparatively neglected subject of the famine in Ukraine of 1921-1923 has attracted the attention of a reputable and conscientious [person] of Dr. Wasyl Veryha's calibre. Considering the interest both scholars and the general public have focused on the great famine [Holodomor] of 1932-1933 and not the lesser known [famine] of 1921-1923, he has painstakingly collected, evaluated and organized a vast amount of information concerning this critical period. ... Throughout the book ... Dr. Veryha displays his competent scholarship and keen critical judgment."[The Late] *Dr. Bohdan Budurowycz, Professor Emeritus, Department of Slavic Studies, University of Toronto*

Dr. Wasyl Veryha received his Ph.D. from the Ukrainian Free University in Munich and worked for over twenty-five years at the John P. Robarts Research Library at the University of Toronto.

For a limited time only, this book may be purchased for $39.95 USD including shipping and handling (taxes not included). Other conditions apply. To order, write The Edwin Mellen Press, PO Box 450, Lewiston, NY 14092-0450 or email: sales@mellenpress.com

For more information, visit www.mellenpress.com.

Перевидано книгу УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ «ГАЛИЧИНА»

Кілька років тому у видавництві „Ярославів Вал" з'явився в світ історико-публіцистичний збірник *Українська дивізія „Галичина"*, який викликав великий розголос і широке зацікавлення найширших читацьких кіл. Адже в книжці докладно розповідається про історію і час створення Дивізії, про її шлях у Другій світовій війні, а також про її оцінки в зарубіжній історіографії.

Радянські історики напродукували багато зловісних мітів про цю військову формацію, а тому ще й нині в Україні багато людей дивляться на Дивізію саме крізь призму цих ідеологічних мітів. Понад півдесятка авторів книги–учені, військовики, ветерани Дивізії, що живуть в Україні й поза Україною. Серед них–головний редактор *Вістей комбатанта*, член Національної спілки письменників України Роман Колісник, доктор історії Віктор Коваль, доктор психології Олег Гринів, доктор історії Василь Верига та інші.

Публікуються і матеріяли „Початки Української дивізії „Галичина" Володимира Кубійовича, „Військові справи Дивізії „Галичина" Костя Паньківського, „УПА й Дивізія" Льва Шанковського, „Правда про 1-шу Українську дивізію і Українську Національну Армію" Павла Шандрука, „Бій під Бродами" Вольфа-Дітріха Гайке, „Чи „легіонова політика" така безнадійна?" Джона Армстронга. Передмову під назвою „Українська дивізія і ми" написав лавреат Національної премії ім. Т. Шевченка М. Слабошпицький.

Книгу видано коштом Ліґи українських меценатів. Нею нагороджуватимуться переможці й призери вже восьмого Міжнародного конкурсу з української мови.

Володимир Бойко:
ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА УКРАЇНИ у військових пам'ятках 1914-1950 рр.

Ілюстрований історичний нарис про боротьбу українських збройних формувань за власну державність ілюструється воєнними пам'ятками. Видано за рішенням науково-історичної ради Львівського історичного музею, здійснено завдяки матеріяльній підтримці Братства „Броди-Лев" у 2007 р.

Збірка музею нараховує понад 6 тисяч предметів УСС, УГА, УПА, ОУН, УД „Галичина", юнаків протиповіряної оборони. У брошурі (28 ст.) є понад 50 кольорових фотографій з виставки, між ними медалі, хрести, картини, шоломи, мундири командира УПА полковника Василя Кука й командувача УНА генерала Павла Шандрука.

Адреса музею: Львів, площа Ринок, 4, III поверх. Тел. 72-18-86, 72-70-60.

„Конотоп" видано знову

Два роки тому Ліґа українських меценатів за фінансової підтримки Братства кол. вояків 1-ої УД УНА видала історичну повість Юрія Тиса „Конотоп", у якій розповідається про все те, що передувало битві українського козацтва під орудою гетьмана Івана Виговського з російськими військами під Конотопом. У тій битві Виговський здобув блискучу перемогу, в полон до нього потрапила вся російська військова еліта. Повість відзначається динамічним сюжетом, з несподіваними його поворотами, а також високим патріотичним патосом. Це вперше в Україні оприлюднено друком один з кращих творів Юрія Тиса–Крохмалюка.

Книгу Ю. Тиса одержували в подарунок переможці та призери різних рівнів Міжнародного конкурсу з української мови. У такий спосіб вона розійшлася по всій Україні.

Нещодавно до ювілею Конотопа Рада меценатів Міжнародного благодійного фонду „Українська родина" своїм коштом надрукувала ще тисячу примірників героїчної повісті Ю. Тиса, які подаровано усім школам міста.

Прес-служба Ліґи українських меценатів

ВАСИЛЬ ТОМКІВ: ВАЖКО ЗАБУТИ
Із пережитого і написаного

Нова книжка автора, яка вийшла у видавництві „Гадяч", 2007 року, ст.152–„це збірочка писань,–як пише автор.–Хоч всілякого матеріялу, як нариси, есе, спомини, вірші і статті мого журналістичного доробку вистачило б на три грубі книги".

„Тут є Кіт і політрук, спогад мого приятеля, який був в батальйоні поборювання партизан у Словаччині. Його розповідь я дещо „олітературнив". Це було опубліковане в журналі *Сурмач-Оса* ще у 1960 році, коли я був у редколегії".

У книжці поміщена „Передмова" д-ра Олександра Панченка, „Дещо з моєї біографії" автора, історія таборової газети в Ріміні, Італія, „Наша мета", якої редактором був автор; вибрані рецензії на книжки, особливо О. Панченка, сатира і гумор–дивізійника Міська Макольондри, анекдоти, вибрані з „Оси" та „Сурмача".

На обкладинках поміщені фотографії (деякі кольорові): вертеп і інше з табору у Кіртлебрідж, де автор був комендантом, дивізійні підстаршини в Ріміні, покійний син Богданко, автор з дружиною ще не одружені й згодом в Україні, дві дочки й внуки.

„Отаким подарунком порадував мене мій приятель д-р Олександер Панченко з приводу мого особистого горя (відходу у вічність дружини)",–пише Василь Томків.

Роман КОЛІСНИК

XV ГОЛОВНИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД

В суботу, 22 вересня 2004 року, відбувся в Торонті, Канада, в домі побратима д-ра Богдана Лялюка, 15-ий Головний делеґатський з'їзд. Год. 9-та–реєстрація делеґатів і гостей, год. 10-та–початок нарад.

З'їзд відкрив голова Мирон Головатий, вшановуючи пам'ять померлих членів хвилиною мовчанки. З'їздом провадила президія в складі: Р. Колісник–голова, Р. Тицький і М. Ромах–секретарі. Присутніх було 21 делеґат із 22 мандатами та один гість.

Після прочитання протоколу з 14-го з'їзду, який відбувся в Торонто 25 вересня 2004 року, слідували звіти, які були надруковані у т. зв. „Книзі З'їзду" й охоплювали діяльність Головної управи та Крайових управ США, Канади, Австралії, Німеччини, Арґентини й Галицького Братства та Братства „Броди-Лев".

М. Головатий підкреслив, що завданням Головної Управи була координація діяльности крайових управ, і подякував усім за співпрацю.

ГУ відбула 10 засідань, в тому одне пленарне з КУ США й Канади, подав **Р. Тицький**.

За квартальник „Вісті комбатанта" звітував адміністратор **Ілярій Кушніренко**. Журнал розходиться до передплатників по всьому світі і понад 400 дарових примірників–в Україні. Наклад 1 000 примірників. Журнал популярний, особливо в Україні, де його просто розхоплюють. Очевидно, що журнал є дефіцитним підприємством і потребує пожертв на пресфонд. Добрий приклад дала Станиця в Торонті, яка призначила 10 тис. дол. на видання журналу.

Богдан Маців, референт фотоархіву, повідомив, що закінчив редакційну працю й добір світлин до фотоальбому Дивізії. До остаточного опрацювання заанґажував В'ячеслава Стебницького, технічного редактора „Пластового шляху" у Львові.

Про музеї звітував **Андрій Коморовський**. У будинку Музею у Львові на вул. Лисенка 23-а приготовляється площу для експозиції Визвольних Змагань України величиною 1000 м². Завідуючий цим проєктом Володимир Бойко, при фінансовій підтримці „Броди-Лев", видав буклет, який показує, що саме буде експонуватися. Було би добре підготувати збірник, який би називався „Історія Української Дивізії в архівних документах і матеріялах музею Визвольних Змагань у Львові", –каже п. Бойко.

Ми тісно співпрацюємо з І. Федиком, керівником музею в СШ №34, де закінчено реставраційні роботи, направлено дах, пересунено стіни і тепер в музеї є 3 кімнати і туалета. І. Федик гордиться, що Музей вкінці офіційно зареєстрований, а Міністерство освіти присвоїло йому чин „зразкового". Кращих випускників п. Федик нагороджує грамотами Головної Управи Братства.

Музей Надвірнянщини нарешті став правдивим музеєм із всім комп'ютерним обладнанням.

Братство вдержує контакт з Центральним Державним Історичним Архівом України у Львові. В державному Архіві Івано-Франківської области зберігаються 17 томів документів із 50-літнього існування Братства в Канаді. Дивізійні матеріяли зберігаються в Університеті ім. І. Франка у Львові і Львівській Науковій Бібліотеці ім. В. Стефаника. В Архіві провінції Онтаріо в Торонті є частина документів з діяльности КУ Канади.

Лев Бабій, голова КУ Канади, придбав книги й матеріяли про УД і Братство до Районної бібліотеки й архіву в Козовій, Тернопільської области.

АВСТРАЛІЯ. В Австралії існує чотири станиці, Крайова управа є у Аделаїді. Сіднейська станиця начислює 19 членів, померло 43. Мельборнська–5 активних, Аделаїдська–18 членів, Пертська–4, у Брісбейні є представник –Мирослав Сендзік.

Всі Станиці кожного року відзначують річниці Бродів та створення Дивізії. Цього року, з ініціятиви КУ, з ветеранів українських збройних сил створено Організаційний Комітет для відзначення 100-річчя народження Романа Шухевича–командира УПА. КУ бере щорічно участь у відзначеннях річниць Незалежности України та Голодомору 1932/33 років. На Зелені свята біля пам'ятника Борцям за Волю України відзначають панахидою і коротким словом пам'ять полеглих воїнів, що віддали своє життя за волю України. При тому присутнім роздаються жетони за добровільні пожертви на допомогу воєнним інвалідам-дивізійникам в Україні. На будову Патріяршого Собору УГКЦ в Києві минулого року КУ пожертвувала 1 000 дол.

АРҐЕНТИНА. Членів має 5, з них 2 активних. З нагоди битви під Бродами в церкві відправлено панахиду за впавших Борців за Волю України, при участі двох побратимів, а між ними пластуна з дивізійним прапором, який Пласт одержав від Братства для збереження його слави і наших батьківських традицій.

НІМЕЧЧИНА. В Німеччині живе 6 дивізійників, в Австрії–2. Архів Братства передано до Музею Визвольних Змагань у Львові.

КАНАДА. В Канаді діє 8 станиць: Едмонтон, Калґари, Вінніпеґ,

Тандер Бей, Торонто, Гамільтон, Ст. Кетеринс, Монтреаль. У Лондоні є представник Степан Мединський; усіх–260 членів.

Станиці кожного року відзначують річницю боїв під Бродами панахидою, проводять коляду на допомогу побратимам в Україні та збірку на Зелені Свята для Братства „Броди-Лев". КУ підтримує участю і фінансово загальноукраїнські проєкти організовані в діяспорі. За останні три роки вислано допомогу до Галицького Братства 36 750 дол. і до Суспільної Служби Запорізької області–на табори для дітей–2 575 дол.

США. Існує 7 станиць і діє 1 уповноважений. Членів 150. Діяльність зосереджується на допомоговій та видавничій акціях. У сконсолідованому звіті КУ станиць за три роки було приходів 96 тис., розходів–163.

Відзначено концертом роковини створення Дивізії на оселі „Верховина" у 2005 році. Кожного року бере участь у відзначенні роковин незалежности України й день Українського Війська в консуляті у Нью-Йорку. Крайова Управа пожертвувала на Помаранчеву революцію 20 000 долярів, а в 2007 р. 1 000 долярів–на „фонд Студіюючої Молоді" в Україні. Шість пачок вартісних документів вислано до Центрального Державного Історичного Архіву України у Львові у 2006 році, а в 2007 р. з архіву покійного Івана Скіри багато матеріялу вислано до Архіву ім. Стефаника у Львові.

Суспільна Служба Комбатантів перестала існувати в 2006 році.

Крайова Управа співпрацює з журналом „Військо України" і на 2007 р. має 35 передплатників в Америці і Канаді. КУ призначила на розбудову пластової оселі „Чота Крилатих" у селі Луквиці р-н Богородчанський, обл. Івано-Франківська 32 000 долярів.

УКРАЇНА. Крайова управа Галицького Братства склала дуже детальний звіт (16 ст.), включаючи склад управ і координати всіх чотирьох станиць. КУ проводить свою діяльність спільно з Львівською станицею.

Львівська станиця має 95 членів, померло за трирічний період 50. Івано-Франківська: 86 і 33, Тернопільська–52 і 8. Дрогобицька: 39 і 15. Всі станиці й КУ зареєстровані й їхні статути схвалені обласними властями.

Кожного року спільно відзначують створення Дивізії Службою Божою на подвір'ї собору св. Юра у Львові, згодом марширують під пам'ятник Т. Шевченкові. Річниці битви під Бродами відзначуються на Меморіяльному цвинтарі в с. Червоне, де встановлено 600 хрестів у пам'ять полеглих в боях вояків. Підтримують зв'язки з патріотичними організаціями, Братством УПА, Товариством

політв'язнів, Пластом, Спілкою офіцерів України.

БРАТСТВО „БРОДИ-ЛЕВ". Братсво охорони воєнних могил, окремо зачартерована організація, тісно співпрацює з Братством кол. вояків 1-ої УД УНА. Звіт подав голова **Юрій Ференцевич**, який рівночасно є зв'язковимм ГУ з Україною.

Опіку над цвинтарем виконує Галицьке Братство. До вдержання цвинтаря на протязі року був найнятий чоловік (син дивізійника). У 2005 р. закуплено у Львові трактор-машину до кошення трави.У 1997 році розмальовано нутро каплиці. Каплиця побудована на схилі, дощова вода спливає попри стіну і підвалини. Зроблено викоп, щоб втримати стіни сухими. Виготовлено поіменний список усіх поховань, та імен на пропам'ятних хрестах з поданням їхньої льокації на цвинтарі (поле, ряд, число хреста).

У 2006 р. зроблено заходи для створення „Фонду охорони воєнних могил „Броди-Лев" при станиці УСО Пласт у Львові. У Львові відбулися 1 березня Установчі Збори.

На прохання управи міста Бережани, при співпраці місцевого населення відновлено у 2005 році в селі Лісники цвинтар УСС, поставлено 65 бетонних хрестів. На міському цвинтарі в Бережанах поставлено великий пам'ятник над могилою поляглих Січових Стрільців. Відкриття і посвячення відбулося 26 листопада 2006 р. (див. „Вісті комбатанта", ч. 1 (249), 2007 р.).

В Арґентині перенесено останки з далекої провінції Міссіонес на українську ділянку цвинтаря в Буенос Айрес дивізійника Володимира Каплуна, визначного мистця маляра і графіка та поета. (див. „Вісті комбатанта", ч. 1 (249), 2007 р.).

На Знесінні у Львові є старий цвинтар і могили поляглих за Львів у 1918-1919 рр. Братство допомагає у виданні інформативних матеріялів для відвідувачів.

Братство уфундувало видання ілюстрованого інформативного провідника *Історичний Музей, Відділ Визвольних Змагань у Львові.* Пожертвувано $1000 на будову пам'ятника Андрієві Мельнику в його родинному селі Воля Якубова. На пам'ятник воїнів УПА на Закерзонні пожертвувано $1500 та $500 на пам'ятник УПА в селі Гвоздець Старо-Самбірського району.

Братство опікується поодинокими могилами в Німеччині і Австрії, оплачує удержання могил. Покрито видатки на упорядкування могили полк. Е. Побігушого в Мюнхені. Щороку призначуються $300 на стипендії внукам дивізійників, як теж і $3000 на допомогу вдовам. Вдержує контакт з установою в Австрії Osterreichisches Schwarzes Kreuz, котра опікується могилами дивізійників в околицях

Фельдбаху, та щорічно пересилає їм більший грошовий даток.

Для придбання потрібних фондів проводить збірки два рази в рік. В різдвяний час висилаються святочні побажання та заклик складати пожертви та під церквами в часі Зелених Свят.

НОМІНАЦІЙНА КОМІСІЯ в складі Лев Бабій (голова), Петро Буняк і Роман Тицький (члени), запропонувала наступний склад Головної управи на 3-річну каденцію (2007-2010):

Мирон Головатий–голова,

Михайло Ромах–1-ий заступник голови і секретар, дальші заступники голови–діючі голови Крайових управ: **Петро Буняк** (США), **Лев Бабій** (Канада), **Богдан Шарко** (Німеччина), **Теодосій Андрушко** (Австралія), **Осип Ткачук** (Арґентина), **Леонід Муха** (Галицьке Братство),

Роман Тицький–касир, **Богдан Маців**–референт фотоархіву, **Юрій Ференцевич**–зв'язковий з Україною, **Роман Гавриляк**–інтернет, **Андрій Коморовський**–зв'язок з музеями,

Ярослав Куницький (Канада) і **Роман Кобрин** (США)–організаційні референти, **д-р Василь Верига**, **д-р Богдан Лялюк**, **Роман Колісник**, **Осип Голинський**, **Ярослав Закаляк**, **Ілярій Кушніренко**–члени.

Контрольна комісія: **Степан Ґула**–голова, **Володимир Дуб** і **Василь Бибик**–члени,

Мировий суд: **Василь Білан**–голова, **Любомир Ґалуґа** і **Зенон Завадович**–члени,

„Вісті комбатанта": **Роман Колісник**–редактор, **Ілярій Кушніренко**–адміністратор.

Зліва, 1-й ряд: Л. Бабій, М. Ромах, М. Головатий, П. Буняк;
2-й ряд: Я. Куницький, Р. Колісник, Б. Чамбул, В. Дуб;
3-й ряд: І. Кушніренко, В. Павлусь, А. Коморовський, С. Климців,
М. Когут, Е. Бочан; вгорі: Р. Тицький, д-р Б. Лялюк, М. Рудзік,
Ю. Ференцевич, В. Любка, В. Чупринда, Б. Маців.

ВИДАННЯ БРАТСТВА 2004-2007

Василик Теодор, Василик Михайло. *Тернистими дорогами життя... Спогади.* Ст. 116, ілюст. Тернопіль, 2004. Тираж: 1 000.

Верига Василь. *За рідний край, за нарід свій або: Хто такі дивізійники.* В-во ім. Олени Теліги, Київ, 2006. Тираж: 1000.

Під крилами визвольних дум. Спомини підхорунж. Дивізії. 2007.

Вірний Микола (Францyженко). *Наша доля* (2-е доповнене видання книги *Долі*). Ст. 384. В-во „Ярославів Вал", Київ, 2007. Тираж: 1000.

Гнатюк Юрій: реставраційний комплект тижневика *Батьківщина*, виданого в таборі в Італії.

Малкош Володимир. *Українська дивізія „Галичина" в світлі „легіонової" політики XX сторіччя.* Інформативна брошура про УД. Ст. 31, ілюст. Івано-Франківськ, „Лілея–НВ", 2007. Тираж: 14 000.

Муха Леонід. *З Австрії на Колиму.* Спогади дивізійника. Ст. 200, ілюст. „Афіша", Львів, 2003, 2-ге доповнене видання, 2006.

Тис-Крохмалюк Юрій. *Конотоп.* Ст. 208. Малюнки Миколи Пшінки. З розвідками Василя Томкова: „345-ліття Битви під Конотопом" і Василя Мішина: „Московсько-українська війна 1658-1659 років", Ст. 204. „Ярославів Вал", Київ, 2005. *(Книга призначена для учасників щорічного конкурсу української мови в Україні).* Тираж: 1000 прим.

Ріміні 1945–1947. Том II. Збірник статтей. Упорядник: проф. Валеріян Ревуцький. Ілюст. Ст. 279. „Смолоскип", Київ, 2005. Тираж: 500.

У ПІДГОТОВІ ДО ДРУКУ:

Перекладено на українську мову історію УД *Galicia Division by Michael O. Logusz.*

Колісник Роман. *Військова Управа „Галичина" і її протоколи.*

Головатий Мирон. *Список українських старшин 1-ої УД* з біографічними даними.

Маців Богдан. *Дивізія „Галичина". Історія в світлинах від заснування в 1943 році до звільнення з полону в 1948 році.* Фотоальбом.

ІНШІ ПРОЄКТИ:

Документальний фільм Тараса Химича про УД *У рамках долі.* Львів, 2005. На видання відео-касет дотації по 3 000 КУ США і Канади для продюсера фільму Надії Галичанівської. Разом: 6 000.

Проф. Роман Сербин, Монтреаль. Участь в конференції у Києві, в Національній академії наук України, 29 вересня 2005 р. п. н. „2-га світова війна–український вимір". Доповідь Р. Сербина: п. н. „Участь українців у 2-ій світовій війні" з наголосом на Дивізію „Галичина". Десять доповідачів, між ними п'ять викладачів Військової академії. (1 500 дол.)

Роман ГАВРИЛЯК

ДИВІЗІЯ „ГАЛИЧИНА" на ІНТЕРНЕТІ

Дивізійна сторінка Братства 1-ої УД УНА на Інтернеті існує вже 10 літ. Прикінці 90-их років 2006 відновилися напади на ветеранів Дивізії, тому треба було дати відсіч та помістити правду на цьому самому засобі масової інформації, де були ці наклепи. Із цих причин створено дивізійну „веб-сторінку-сайт" на Інтернеті під адресою: www.infoukes.com/galiciadivision/. Треба знати, що на Інтернеті не існує ніяка цензура і там можна поміщувати правду і брехню. Слід з признанням ствердити, що „домена infoukes", де ця веб-сторіна поміщена, вдержувала її безкоштовно від початку через 10 літ. Дотепер відвідало її 47 080 і ніяка інша публікація не могла би мати більший розголос.

Спершу приходило через електронну пошту на адресу сторінки багато запитів та листів–прихильних і ворожих, на котрі ми відповідали в міру потреби. Згодом ставало менше кореспонденції, та з часом зовсім затихло. Відновилася метушня навколо нашої сторінки, коли показано на телебаченні наклепницький фільм *SS in Britain* на наше Різдво в 2001 році. Тоді поміщено на нашій веб-сторінці нашу відповідь і реакцію на наклепи цього фільму та відповідні вияснення. З часом і ця метушня притихла й ніяка кореспонденція тепер не надходить.

На інтернеті можна знайти ще другу дивізійну сторінку http://www.galiciadivision.com, яка хоча не була санкціонована Братством кол. вояків 1 УД УНА, але вона є добре написана та містить правильні інформації про нашу Дивізію.

На інтернеті є дуже численна література про нашу Дивізію. Щоб знайти ці сайти, треба набрати пошукову програму google.com, або yahoo.com і на „пошуку" дати адресу, якщо вона відома, або дати гасло galicia division, тоді пошукова програма покаже список сайтів, де є щось написано про те, що користувач хоче знайти.

Одною з важливіших місць є *Wikipedia*, це є дуже обширна енциклопедія Інтернету, на котрій можна знайти інформацію про майже все. Там є поміщений також матеріял про Дивізію, історію, бої, полон, контроверсійні питання, і все показане в дуже об'єктивному світлі. Там теж можна знайти посилання до інших джерел т. зв. Links, між якими є посилання теж на нашу сторінку. З цього „сайту" можна дістати посилання до різних джерел з різними насвітленнями подій. Можна прочитати те, що опублікував польський The National Rememberance Institute (IPN) про відомі наклепи про пацифікацію Гути Пеняцької та участь українців в поборюванні варшавського повстання.

Польське насвітлення нашої Дивізії можна прочитати на сайті: http://www.henrypavlovich.com/Waffen-SS-Galizien-Division-and-Other-Pro-Nazi-Forces, на котрому, крім короткого опису шляху Дивізії, є теж усі вищезгадані оскарження.

Крім того, можна прочитати те, що пише про дивізію Encyclopedia of Ukraine, Сайт Brama і також статті з Weekly Archive, усі з об'єктив-

ним насвітленням. А на сайті Amazon.com можна замовити книжки, які ще є в розпродажі, як книжка Майкела Мельника "To Battle" та Майкела Логуша "Galicia Division". Щоб прочитати і переглянути все, що є написано на Інтернеті про Дивізію, треба на це щонайменше цілий день.

ВИПУСК ПРОПАМ'ЯТНИХ МАРОК І КОНВЕРТ З НАГОДИ 60-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ І 60-ЛІТТЯ БИТВИ ПІД БРОДАМИ

На XIV-му Головному Делеґатському З'їзді, як Заступник Голови Головної Управи, я звітував про видання конверт і поштівок з нагоди 60-ліття створення Дивізії „Галичина" і 60-ліття Битви під Бродами. Подаю фінансовий звіт осягів проєкту і хочу згадати про жертвенність деяких членів нашого Братства та його прихильників.

Продаж першого випуску „60-ліття Дивізії" була дуже повільна і вказувала на мале заінтересування. Другий випуск–„60-ліття Битви під Бродами", рік пізніше, був оголошений у „Вістях комбатанта", як теж у філателістичному журналі „Тризуб". Крім цього, розіслали ми передплатникам „ВК" 200 конверт і поштівок. Тільки 50 відгукнулись і завдяки їм вдалося оминути недобір.

Тому, що не мав я нагоди і часу подякувати жертводавцям, роблю це тепер і складаю подяку: панам І. Чабалці, І. Раковському; побратимам д-ру Б. Роздільському, проф. В. Ревуцькому, д-р П. Саваринові, М. Трешневському, О. Бойкові, М. Олійникові, В. Моті, І. Савці, І. Гродникові, П. Поповичеві, які жертвували від 50 до 150 долярів. Репродукція картини „Битва під Бродами" здобула похвальні оцінки і допомогла збільшити фонд допомоги потребуючим дивізійникам в Україні. За оплатою 50 долярів було переслано їм одну тисячу долярів. Управа Галицького Братства одержала 990 долярів, бо банк стягнув 1% за доставу. Головна Управа Братства одержала подяку і списки, як і кому була передана допомога. На Україну було переслано дарово 25 картин та по 50 комплектів ювілейних випусків для музеїв і колекціонерів.

Ще раз хочу подякувати жертводавцям, покупцям, як і тим побратимам, які своїми порадами помогли провести проєкт до кінця.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
РОЗХОДИ

Перший випуск „60-ліття Дивізії" (чорно-білі)

Друк	1000 конверт + 200 поштівок	$450.00
	300 додаткових поштівок + 50% за поправку	180.00
	1000 марок з наліпками @ $1.06	1060.00

	печатка (першоднівка)	45.00
Виготовлення 500 комплектів		$1735.00

Комплект = 1 конверта + 1 поштівка + 2 марки з наліпками
вартість $3.45,
продаж по $6 кан. або $5 США

Другий випуск „60-ліття Битви під Бродами"

Друк	1000 конверт + 1000 поштівок (кольорові)	$900.00
	печатка для прикрашення конверти	50.00
	печатка для першоднівки	25.00
	1000 марок з наліпками @ $1.06	1060.00
Виготовлення 500 комплектів (вартість комплекта $4.07, продаж по $6 кан. або $5 США)		$2035.00
Кошти продукції обох випусків + марки		$3770.00
Друк 100 кольорових репродукцій картини відомого баталіста Бориса Крюкова 12x18 ін.		225.00
Пересилка замовлень – поштові оплати		55.00
РОЗХОДИ		кан. $4050.00

ПРИХОДИ	кан.	США
Продаж першоднівок „60-ліття Дивізії"	(200x6)1200.00	(50x5) 250.00
Продаж першоднівок „60-ліття Бродів"	(150x6) 900.00	(50x5) 250.00
Пожертви на видання	1620.00	490.00
Продаж картин	(11x30) 330.00	(2x30) 60.00
	$4050.00	$1050.00

Приходи в канадських долярах покрили розходи, які подані в канадських долярах. Приходи в американських долярах, а саме 1050 долярів, переслано як допомогу потребуючим побратимам в Україні.

Відповідальний за проєкт:
Мирон Головатий
27 вересня 2007 р.

Торонто

РІЧНИЦЯ БОЇВ ПІД БРОДАМИ

Для відзначення 63-ої річниці боїв під Бродами у четвер, 19 липня, о год. 7.30 увечері, в Церкві св. о. Миколая, на вул. Квін Захід і Белвудс, відправили Панахиду за полеглих вояків Української Дивізії владика Корнелій, о. д-р Р. Лобай, о. митрат Д. Паньків, о. О. Юрик і о. І. Панчишин. Проповідь сказав владика Корнелій.

Численна громада взяла участь у відправі.

ДІЯЛЬНІСТЬ СТАНИЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Скоро минають роки за роками, через самозрозумілі причини –як вік і здоров'я–ряди членів Станиці щораз меншають. Помимо цього, наша Станиця живе і працює. Як приклад, треба згадати успішну вечірку–товариську зустріч, котра відбулася 18 листопада 2006 року в ґалерії Освітньо-культурного центру з участю членів Станиці з їх дружинами і запрошеними гостями–разом 62 особи. Заля була прибрана нашими членами, а смачний буфет був приготований нашими панями–Іванкою Мазурок і Марією Бойчук. В дружній атмосфері, при звуках музики проведено приємно час. Коротку програму вечірки зорганізували члени Станиці.

В цьому ж будинку, в суботу 14 квітня 2007 року, відбулися чергові Загальні Збори Станиці, з участю 11 членів. Зборами провадив голова Станиці д-р Олександер Білик. Хвилинною мовчанкою вшановано пам'ять побратимів, що відійшли у вічність в 2006 році: Романа Савчина, Івана Ільчишина, Ярослава Чучука і бувшого довголітнього голови нашої Станиці і Крайової Управи Богдана Артимишина. Голова прочитав звіт з минулорічної діяльности, повідомив про Делеґатський З'їзд Братства 8 і 9 вересня на оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, ПА. Про стан фінансів Станиці звітував скарбник побр. Петро Кондрат, та що чисельність членів Станиці становить 24 побратими в активі, 2 в пасиві, разом 26 членів.

Сидять члени Станиці (зліва): Олександер Соловій, д-р Євген Новосад, Теодор Олійник, д-р Олександер Білик (голова Станиці), Микола Тимчук (секретар), Роман Гарасим.
Стоять (зліва): Зенон Завадович, Петро Кондрат (скарбник), Григорій Похожай, Ярослав Колодій, Мирон Бойчук і Петро Леськів.

По схваленні абсолюторії уступаючій управі вибрано нову управу Станиці, як слідує: Микола Бойчук–голова, Петро Кондрат–скарбник, Зенон Завадович–архівар, імпрезовий референт, Григорій Похожай–прапороносець. Уступаючий голова побажав новій управі успіху в праці, подякував паням Марії Бойчук і Іванці Мазурок за їх жертвенну працю у приготованні різних імпрез. По закінченні Зборів і перекусці, приготованою вище згаданими панями, продовжено товариську зустріч.

В неділю 27 травня 2007 року у свято Зіслання св. Духа, т. зв. „Зелені Свята", члени Станиці провели збірку фондів під церквами Філядельфії і околиці, при помочі пластунів, на охорону вояцьких могил для Братства „Броди-Лев". В цю неділю 11 членів Станиці з прапором взяли участь у відправах біля пам'ятників борцям за волю України і 1-ої Української Дивізії УНА на дивізійній частині цвинтаря св. Марії у Фокс-Чейс, ПА.

Слідуюча товариська зустріч відбулася в неділю 24 червня 2007 року на оселі Українського Спортового Осередка „Тризуб" у Ґоршам, ПА. При чудовій погоді, ціла оселя була до вжитку нашої Станиці. Перекуску приготували наші пані Іванка Мазурок і Марія Бойчук. Декотрі з наших дружин і вдів по наших побратимах принесли додаткові харчі. При музиці і товариській гутірці весело проведено час. На зустрічі було присутних 32 особи, всі роз'їхались з оселі з надією, що такі товариські зустрічі будуть відбуватися частіше.

В неділю, 22 липня 2007 р., з численною участю громади, члени Станиці відзначили 63-ю річницю боїв Дивізії „Галичина" під Бродами в 1944 році. Службу Божу і Панахиду за полеглих відправив парох церкви св. Архистратига Михаїла в Дженкінтовн, ПА, о. Володимир Костюк. Підчас відправи отець прочитав коментар про коротку історію Дивізії і битву під Бродами авторства побр. Ярослава Колодія. Підчас Панахиди члени Станиці стояли перед престолом і підчас співу „Вічная пам'ять" віддали належну пошану полеглим побратимам, схиляючи станичний прапор.

Остаточно полагоджено опіку над частиною дивізійного цвинтаря св. Марії у Фокс Чейс, ПА. До комітету ввійшли діти членів Станиці: Олег Кондрат, Степан Білик, Марко Яримович, Роман Качай і Ґалина Бойчук-Вірстюк. Обов'язком комітету є опіка над дивізійним цвинтарем по відході у вічність останнього члена Станиці. На цю ціль Станиця виділила певну суму грошей у Філядельфійській „Самопомочі", відсотки цього фонду будуть ужиті комітетом для вдержання порядку над дивізійною частиною цвинтаря. Контракт з комітетом охорони могил був оформлений скарбником нашої Станиці Петром Кондратом, підписаний всіма членами комітету і нотаризований екзекутивним директором Українського Освітньо-Культурного Центру Орисею Л. Гевкою 16-го грудня 2005 р.

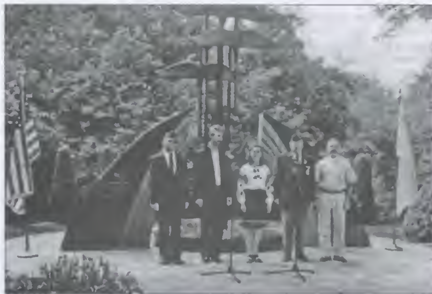
Копія контракту була вислана до столиці Пенсильванії, Ґарісбурґа, і зареєстрована там як неприбуткова організація.

Зенон ЗАВАДОВИЧ

ТРАДИЦІЙНЕ СВЯТО В РОЧЕСТЕРІ

Нью-Йорк, США. Від 2003 року, часу встановлення Парку Століття українського поселення в Рочестері, саме тут щорічно проходить святкування Дня Незалежности України. В неділю, 26 серпня на площі Ратуші Ірондеквойт біля пам'ятника 100-ліття українського поселення відбулося урочисте зібрання для відзначення 16-ої річниці Незалежности України. Зібрання було організоване Об'єднанням Українсько-Американських Організацій Рочестеру та місцевим Відділом УККА.

Основою програми було урочисте слово Оксани Соколик з Торонто–Почесної голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Урочистості почалися з фанфар „За Україну" та внесенням американського та українського прапорів прапороносцями-ветеранами американської армії Ігорем Гошовським та української армії–Семеном Кобасовським.

Зліва: ветеран Американської армії Ігор Гошовський, парох Української католицької церкви Богоявлення о. Василь Колопельник, Таня Бегіні, яка співала український і американський гимни; ветеран української Дивізії Семен Кобасовський, парох Української католицької церкви св. Йосафата о. протоєрей Кирило Анджелов.

Арґентина

63-тя РІЧНИЦЯ БОЮ ПІД БРОДАМИ

Вже так зложилося, що сьогодні, коли говоримо про добровільну участь українського народу у Другій світовій війні, то мусимо згадати бійців УПА й 1-ої УД УНА. Тут не береться в рахунок призовників як до польської, так і до совєтської армій, яких заставляли воювати за чужі їм інтереси.

Після виходу з полону й унормування свого життя в діяспорі, Братства дивізійників у світі, а останньо й в Україні, відзначують у липні тих, що впали під Бродами в обороні рідної Землі святочними панахидами та апелями. Так відбувалося також в Арґентині аж до часу, коли більшість побратимів відійшла від нас назавжди або виїхала за кордон. В такій ситуації Братство передало свої традиції і свій прапор на збереження Пластовій Організації, яка гідно виконує взяте на себе зобов'язання. А нас, хоча залишилося лише кількох–останньо відійшло ще двох активних членів: Степан Никон, жертвенний член на різні національні цілі та Антін Плеськів–довголітній прапороносець Братства–традиція відзначування бою під Бродами, як одинокого „дивізійного дня" ніколи не забувалася і, мабуть, залишиться так довго, як довго житиме бодай один активний дивізійник і як довго діятиме Пластова Організація в Арґентині. Між іншим, залишилося в живих ще шість членів Братства: Осип Ткачук–останній голова Братства, Степан Тауридзький–попередній голова, Іван Сверлик–секретар і члени–Іван Жибак, Михайло Василик і Якимець І.

Цього року, у неділю, дня 29 липня, в Катедральному Храмі „Покров Пречистої Діви Марії" о. д-р Люїс Глинка, чмф. відправив співану Службу Божу з Панахидою за поляглих під Бродами і померлих в Арґентині дивізійників. У відправах взяли участь ще два члени Братства, побр. Іван Сверлик, який полагодив усі формальності пов'язані з релігійними відправами і побр. Михайло Василик, бувший юнак дивізії. Була присутня пластова делеґація, а пластун Андрій Василик

держав в час відправ стійку з дивізійним прапором. Взяла участь також поважна кількість громадян, особливо членкинь Союзу Українок, які завжди піддержують усі заходи Братства.

М. В.

Галицьке Братство

СПРОСТУВАННЯ

До Крайової Управи Галицького Братства кол. вояків 1-ої УД УНА поступило звернення від Голови Братства Леоніда Мухи про те, що в Ювілейному виданні Альбому до десятиліття заснування Братства в аннотації про його особу на ст. 26 допущено ряд помилок, а саме:

1. Дата народження **1926**. а не 1956 р.
2. Брав участь у боях проти більшовицьких партизан у Словаччині і Австрії, а треба доповнити і **Югославії**.
3. **Після поранення знаходився у шпиталі м. Клягенфурт, звідтн, після місячного перебування у ньому, санітарною машиною був насильно репатріований в більшовицький СМЕРШ, як „воєнний злочннець".**
4. Був засуджений на 25 років каторжних робіт, а треба написати– засуджений на **25 років виправно-трудових таборів**.
5. На Україну повернувся у 1956 році, а треба написати **1958 році**.
6. Був ранений, а треба доповнити, що **двічі ранений і нагороджений за проявлену хоробрість** „Планкою за рукопашний бій".
7. Закінчив підстаршинську школу, а треба доповнити, що **школа була у Лявенсбургу**.
8. Працював у Львові, а **насправді в Мнколаєві Львівської обл.**

По різних причинах були допущені ці помилки, тому просимо побратима Леоніда Муху пробачення.

Львів, 9 вересня 2007 ***М. Бендина, І.Мамчур***

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 серпня до 31 жовтня 2007 р.
надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 15.00: І. Стельмащук–Квебек, О. Білоголовський–Нью-Йорк, В. Король–Флорида, Б. Баб'як–Монтреаль **разом 60.00**

по дол. 20.00: Е. Михайлів–Філядельфія, І. Фірман–Торонто

разом 40.00

О. Думенко–Торонто **45.00**

Р. Тицький–Торонто **100.00**

М. Цяпа–Детройт **124.60**

Як нев'янучий вінок...

В десяту річницю смерти дорогої дружини Анни, замість квітів на могилу, муж Михайло Ромах жертвує на „ВК" **100.00**

На розбудову „ВК" в пам'ять бл. п. Левка Смалько жертвують сестра Емілія Смалько-Гарасимчук і родина–**50 дол.**, та Впані Володимира Теслюк–**50 дол.** **100.00**

В пам'ять бл. п. Галі Колісник на пресфонд „ВК" жертвують Нуся та Олег Пришляки **30.00**

В пам'ять дорогого мужа Івана Захарківа на пресфонд „ВК" жертвує Ольга Захарків **20.00**

На розбудову „ВК" на похороні побратима Володимира Ходаня, замість квітів на його могилу, члени Станиці дивізійників у Філядельфії жертвували: Марія і Петро Кондрати–**25 дол.**, **по 10 дол.**–Петро Леськів, Осип Сеник, Григорій Похожай, Олександер Білик, Ліда і Зенон Завадовичі **75.00**

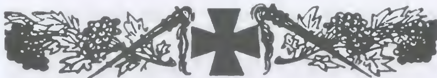
В пам'ять довголітнього друга-комбатанта Едварда Бродацького, який відійшов на вічну „вахту" 25-го липня 2007 р. в Лондоні, Англія, замість квітів на свіжу могилу, жертвує на пресфонд „ВК" Іван Тофан–Нотінгтам, Англія **100.00**

Як нев'янучий вінок на могили св. п. побратима Романа Дражньовського, друга з кол. Головної Управи, і св. п. Галі Колісник–дружини друга Романа, жертвує Р. Кобрин **40.00**

В десяту річницю смерти бл. п. дорогого мужа д-ра Мирослава Мичковського на пресфонд „ВК" жертвує дружина Любомира **40.00**

Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.

І. Кушніренко–адміністратор

Відійшли у вічність...

ІВАН ЗАХАРКІВ

14.IX. 1925 – 12.VII. 2007

Іван Захарків народився у Вишнівчику, пов. Підгайці. Після вторгнення більшовиків до річки Стрипа на Поділлі у квітні 1944 р., зголосився до Дивізії. Після вишколу приділений до бойової групи, яка з частинами Дивізії „Тотенкопф" поборювала польську партизанку під Варшавою, звідтілля був перекинений на Словаччину, згодом брав участь у боях в Австрії. Звільнений з американського полону у 1946 році, захворів на легені і мусив довго лікуватись у шпиталі в Баварії, де навчився різьби по дереву, а повернувшись з лікування, замешкав у Мюнхені. Тут далі займався різбою по дереву, до чого виявив талант. Його мистецькі різьби розходились серед поселенців в Европі й за океаном. Його різьблену тарілку з нагоди 1000-ліття Хрещення України СУМ подарував Папі Римському Іванові-Павлові II.

Він брав активну участь в громадському житті Мюнхену як діяч СУМ-у та кількакратний член Крайової Управи Братства дивізійників, де відзначався обов'язковістю і жертовністю. Любив музику, а маючи гарний голос, співав у хорах і квартетах. Декілька років працював в Апостольській Екзархії.

Похорон довершив парох Мюнхену всеч. о. мітрат Віктор Головач в сослуженні отців: В. Війтовича, І. Мизя, М. Амброза та диякона О. Євсевського від УАПЦ. В каплиці попрощав Покійного як примірного християнина о. Володимир Війтович, а ще перед тим, на Поминальній Службі Божій, в катедрі, парох УАПЦ–о. М. Смоктунович.

Над гробом виголосив прощальне слово голова Братства дивізійників мгр. Б. Шарко, від СУМ-у–його голова Андрій Несмачний, від земляків і приятелів–інж. Григорій Комаринський. Крім родини Покійного, взяли участь в похороні свояки з Польщі, Канади й США. Жалобна громада відспівала „Видиш, брате мій..." та подалась на приготовану тризну, де згадували добрим словом незабут-

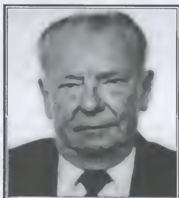
нього Івана і відспівали його улюблену повстанську пісню „Повіяв вітер степовий".

Вічна пам'ять українському патріотові!

Б. Ш.

МИХАЙЛО СВИСТУН

8. VI. 1925 – 9. VI. 2007

Михайло Свистун народився в присілку Грабина села Нестаничі, Радехівського району. Після закінчення початкової школи почав науку в десятирічці в Радехові, але не пощастило йому продовжувати науку, бо батько довідався, що його родина є на списку на вивіз на Сибір, через що ціла родина переховувалась аж до приходу німців в 1941 році.

Після проголошення творення Дивізії Михайло зголосився стати її вояком. Військовий вишкіл пройшов в Адлєргосі біля Ґдині, звідки його відділ в лютому 1944 року був висланий на Холмщину проти партизанів Ковпака. По якімсь часі ця частина була перевезена до Кіршбавму, а дальше до Нойгаммеру, звідки Михайло в групі був висланий на підстаршинський вишкіл. Закінчивши вишкіл, Михайло опинився в Дивізії на Словаччині, де дістав ранґу десятника. Після капітуляції Німеччини Михайло подався до Баварії, де мав адресу однієї дівчини. Будучи в одному з таборів біженців, він довідався, що в Реґесбурґу є його свояк Михайло Свистун, від якого при відвідинах довідався, що в Канаді є його тітка. До Едмонтону в Канаді Михайло приїхав у 1948 році, де одружився наступного року з Оксаною Матвійчук, з якою провадив крамницю „Орбіт", через яку в Україну пішло багато посилок. Дружина Оксана відійшла у вічність в 1999 році, після чого Михайло жив самотньо аж до кінця його життя, спричиненого інсультом.

Членом Станиці Братства Михайло був від його заснування в 1961 р., через 22 роки був касиром управи. Був членом Ліґи Українців Канади, клюбу сеньйорів та членом катедральної церкви св. Йосафата, де відбулися всі його похоронні відправи, правлені парохом о. М. Планчаком і мітратом о. В. Ґупалом. У похороні численно взяли участь його побратими зі стійкою з прапором в часі панахиди. В церкві дещо розповіла про Михайла його кревна Валентина Моравецька, а в часі тризни Ірена Миськів, яка займалася похороном Михайла. На цвинтарі прощальне слово виголосив голова управи станиці Петро Дацків.

Хай Тобі, побратиме Михайле, гостинна канадська земля буде легкою, а пам'ять про тебе залишиться між нами назавжди.

Б. НЕБОЖУК

станичний секретар

ВОЛОДИМИР ХОДАК

12.VIII. 1923 – 28.IX. 2007

Відійшов з рядів членів нашої Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА у Філядельфії ще один з її активних членів.

Володимир народився в селі Старі Скоморохи, повіт Рогатин, Станиславівської, а тепер Івано-Франківської области. В родині було ще двох братів, Микола і Роман. Батько був головою сільради, провадив свою споживчу крамницю. Був арештований більшовиками і засланий на Сибір, повернув до рідного села, де помер в 1980 році. Володимир закінчив в селі 7 кляс народної школи. В 1944 році вступив в ряди Української Повстанської Армії, працював зв'язковим у трьох селах: Нові Скоморохи, Підшулянці і Ґербутів. З УПА був висланий до дивізії „Галичина", пройшов рекрутський вишкіл в Нойгаммері, Німеччина, вишкіл зв'язкових і був приділений до дивізійного постачання. З дивізією був у Словаччині, Югославії і на фронті біля Фельдбаху в Австрії. Тут захопила його капітуляція Німеччини, попав до англійського полону.

Перевезений до табору полонених в Белярії, потім Ріміні, в 1947 році перенесений до табору ч. 85 біля містечка Мільденгол в Англії. На початку 1949 року звільнений з полону. Працював робітником, а в січні 1950 року переїхав на сталий побут до Філядельфії. Хорував на недугу серця і діябет, в 65 років пішов на пенсію. Від початку створення Станиці став її активним членом. Дуже погідної вдачі, всіма люблений і шанований.

В четвер, 4 жовтня 2007 р. тіло покійного було перевезене з похоронного закладу „Флечер-Насевич" до церкви св. Архистратига Михаїла в Дженкінтовн. Отець Іван Демків, парох катедри Непорочного Зачаття ПДМарії, до котрої належав покійний, відправив Службу Божу і панахиду. Відтак тіло було перевезене на цвинтар св. Марії у Фокс-Чейс, ПА. Від управи Станиці і її членів попрощав покійного Зенон Завадович. В похоронних відправах брали участь члени Станиці з станичним прапором.

*Зенон **ЗАВАДОВИЧ***

РОМАН ГАРАСИМ

25.X. 1925 – 19.X. 2007

Несподівано, в п'ятницю 19 жовтня 2007 року, на розрив серця, відійшов від нас у вічність член нашої Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА у Філядельфії Роман Гарасим. Роман народився в місті Дрогобич в Галичині. В рідному місті виріс у свідомій українській родині, вчащав до народної школи. В 1943 році, коли був проголошений набір добровольців до дивізії

„Галичина", вступає в її ряди.

Закінчив рекрутський вишкіл в 5-му полку в Торуні, Польща, приділений до 29-го полку дивізії, проходить бойові акції в Польщі, Словаччині, Югославії і Австрії. В травні 1945 року, по капітуляції Німеччини, попадає до американського полону, з котрого його звільнено в серпні 1945 року.

По звільненні з полону перебуває в Німеччині, коли почалася еміграція, переноситься на сталий побут до Америки та проживає в місцевості Блеквуд в штаті Ню-Джерзі. Тим часом познайомлюється і одружується з Марією, в подружжі родяться три сини: Мирон, Левко і Роман та дочка Ольга. Стає активним членом Станиці у Філядельфії, від початку її заснування, членом УСО „Тризуб" і організації СУМ.

Завжди готовий до помочі в діяльности нашої станиці, люблений в товаристві за його жартівливу і погідну вдачу.

Парастас відправив о. Петро Семенович в середу, 24 жовтня 2007 року, в похоронному закладі „Еарльв Блеквуд", Н. Дж. В четвер, 25 жовтня, тіло було перевезене до церкви св. Михаїла в Чері Гіл, Н. Дж., а відтак, по Службі Божій і панахиді, на цвинтар у Віліямстовн, Н. Дж. У похоронних відправах брали участь члени Станиці з прапором.

Дружині покійного Романа пані Марії, синам Левкові і Романові, дочці Ользі Управа і члени Станиці у Філядельфії складають щиросердечні вислови співчуття.

Зенон ЗАВАДОВИЧ

ЕВГЕН ПОПОВИЧ

8. V. 1924 – 6.X. 2007

Знову похорон і свіжа могила...

Народився Евген у с. Лозівка Підволочиського району Тернопільської обл. в родині Василя і Павлини. 1943 року зголосився до Української дивізії. Рекрутський вишкіл відбув у Гайделягрі (Дембіца, Польща). Згодом Нойгаммер та інші вишкільні курси. Пройшов воєнну баталію у Словаччині, Словенії, фронтові бої в Австрії під Фельдбахом. Після закінчення війни опинився в англійському полоні в Італії. У 1947 році перевезений до Англії, де в 1948 звільнений з полону.

У 1952 році виїхав до Монтрелю, Канада, а згодом у м. Мужджа у Саскачевані працював у залізничній компанії CPR. Тут знайомиться з Марійкою Колоницькою і у 1958 році вони вінчаються.

У 1967 році родина переїхала до Саскатуну, де стали членами Ліґи Визволення України (тепер Ліґа Українців Канади) та Спілки Української Молоді. Діти були виховані в СУМ-і, а Евген виступав з деклямаціями підчас академій.

Евген залишив засмучену дружину, 5 дітей, 7 внуків, одну правнучку, також племінників і племінниць в Україні та друзів в Америці й Україні.

Похоронні відправи в Українській Католицькій Катедрі св. Юрія відслужив о. д-р Володимир Мудрий, диригував катедральним хором Стен Чепига, Юрій Мартинюк з стягом Ліги стояв під час відправи. На кладовищі Вудловн після запечатання домовини прощав Евгена побратим Василь Мащак. Дочка Ірина посипала домовину землею з України. Закінчено піснею «Видиш, брате мій...».

В залі УКЦеркви вібулася тризна, якою провадив побратим Ярослав Сиваник. Розповів про Евгенів тяжкий шлях, зложив щирі співчуття родині. Найстарший син Ігор подякував о. д-ру М. Мудрому, маестрові С. Чепизі та присутнім за участь і підтримку родини. Трапезу закінчено молитвою „Вічная пам'ять".

Спи, дорогий Побратиме Евгене, і про долю України, яку Ти так любив, сни!

ЛЕВКО СМАЛЬКО

26.VI. 1925 – 10.IV. 2007

10-го квітня 2007 р. переступив поріг вічності Левко Смалько. Народився в Губичах, пов. Дрогобич. Батьки: мати–вчителька в Губичах, батько–в українській гімназії в Дрогобичі. Закінчив гімназію в Дрогобичі, був учнем Українського Музичного Інституту кляси челью, виступав на гімназійних концертах, академіях, в дуетах і як соліст.

Вступив в ради дивізії „Галичина", пройшов вишкіл зв'язкового в Нойгаммері, брав учсть в боях під Бродами. З-під Бродів, з рештками Дивізії, перейшов до Жіліни, на Словаччині, звідти до Банської Бистриці, а звідти з частиною „Нахріхтен"–куренем зв'язку перемарширував до Юґославії. Після боїв вояки Дивізії здалися англійцям й опинилися в Ріміні, таборі полонених.

У Мюнхені студіював у німецькому університеті лісництво, закінчив дипломом інженера. Проживав у Німеччині, в м. Авсбурґ.

Залишив у глибокому смутку синів Михайла й Андрія з родинами, сестру Емілію Смалько-Гарасимчук, сестрінку Аду з чоловіком і сестрінка Ореста з родиною, Ню-Джерзі. Похований в місті Вестбурґ біля Авсбурґа, Німеччина.

Вічна Йому пам'ять!

Володимира ТЕСЛЮК

ТАДЕЙ ЮРІЙЧУК

27.VI. 1912 – 5.VIII. 2007

В українській дивізії „Галичина" закінчив старшинську школу й служив хорунжим у 29-му полку. Любив військовий спорт і мав гарні успіхи у плаванні. Від 1952 року працював у власній фірмі як Public Accountant. В 1981 р. став членом престижного Інституту Chartered Accountans. Займався яхтовим спортом і на своєму кораблі відбув останню подорож по Джорджен затоці в липні 2007.

Залишив у глибокому смутку дружину Варвару, з якою прожив 58 років, сина Марка з дружиною Оленою та внучку Христину.

Похований на дивізійній ділянці цвинтаря в Овквіл, Канада.

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 2007 РІК

ст.

КОМЕНТАРІ

ІСТОРИЧНІ РОКОВИНИ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

ГОЛОДОМОР–ГЕНОЦИД

АКЦІЯ «ВІСЛА»

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

ВИБОРИ В УКРАЇНІ

ДІЯСПОРА, ЗАРОБІТЧАНСТВО

ЮВІЛЕЇ

ПРИМИРЕННЯ ВЕТЕРАНІВ 2-ої СВІТОВОЇ ВІЙНИ?

РІЧНИЦЯ СТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ «ҐАЛИЧИНА»

МОВО РІДНА, СЛОВО РІДНЕ...

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

НАШІ ПОБРАТИМИ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ОГЛЯД

НАШІ СУСІДИ–РОСІЯ

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

МИНУЛЕ

ДИВІЗІЙНИКИ В УПА

ДО ІСТОРІЇ 2-ої СВІТОВОЇ ВІЙНИ

СПОМИНИ

РЕПОРТАЖІ

ГУМОР І САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

УКРАЇНЦІ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

ЗМІСТ (*Закінчення*)

НАШІ ПОБРАТИМИ

ЛІТЕРАТУРА

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

ДИВІЗІЯНА

ДО ІСТОРІЇ 2-ої СВІТОВОЇ ВІЙНИ

СПОМИНИ

РЕПОРТАЖІ

ГУМОР І САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА